ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1579

20 динара

2. 4. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII

битка за тешку воду

РЕЗЕРВНИ ЗОО КУПОН!

КО ЋЕ ДА ПОБЕДИ?

Ријеч

Вјеровали или не!

РИМСКИ ЦАР ХАДРИЈАН (76-138)

МОГАО ЈЕ ДА ПИШЕ, ДИКТИРА И РАЗГОВАРА СВЕ У ИСТО ВРЕМЕ. ПОРЕД ТОГА ЗНАО ЈЕ ИМЕ, ЧИН, ДОБА СТАРОСТИ И МЕСТО СТАНОВАЊА СВАКОГ РАТНОГ ВЕТЕРИНА У ЦАРСТВУ.

ЦРВЕНУ РУЖУ

КОЈА ЈЕ ИЗРАСЛА ИЗ ЦВЕТА ЖУТЕ РУЖЕ ОДГАЈИЛА ЈЕ АНА ЧЕСИ ИЗ БАН ГАБРИЈЕЛА У КАЛИФОРНИЈИ (САД).

ФОСИЛ

ПРОНАЂЕН У КРЕЧЊАЧКИМ СТЕНАМА У КАНЗАСУ (САД), ПРЕДСТАВЉА РИБУ У ТРЕНУТКУ КАД ЈЕ ПРОГУТАЛА ДРУГУ РИБУ ЈОШ ПРЕ 90 000 000 ГОДИНА.

ЛЕПТИРА СОВУ

НЕ НАПАДАЈУ ПТИЦЕ ГРАБЉИВИЦЕ ЈЕР И САМ ИМА ИЗГЛЕД ГРАБЉИВИЦЕ.

ЗЛАТО

ЈЕ ЗА ИНКЕ И АЦТЕКЕ БИЛО „СУНЧЕВ ЗНОЈ".

УПОЗОРЕЊЕ ЗА АУТОМОБИЛИСТЕ

У ВЕЛИКОМ НАЦИОНАЛНОМ ПАРКУ СЕРЕНГЕТИ У ТАНЗАНИЈИ (АФРИКА), ПРЕДСТАВЉА ЛОБАЊА И КОСТИ ЛАВА.

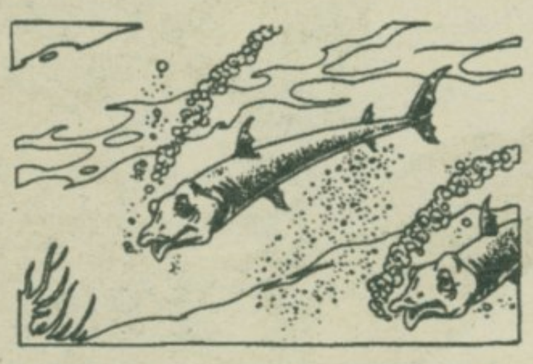
ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● у шведском парламенту изгласно је са 265 гласова „за" и 55 „против" да се убудуће на банкетима и пријемима које буде организовала влада неће служити алкохолна пића.

● Енглеза Чарлија Мек Катија многи зову „најватренији обожавалац паса". Овај четрдесет четворогодишњи ветеринар у врту своје куће у Лондону држи преко стотину паса луталица. Да би их нахранио, дневно мора да потроши око 25 фунти (2000 динара).

● женка бакалара годишње положи око шест милиона јаја, али се из свега десетак излегу младунци. Кад би се из свих јаја излегли бакалари, за свега годину дана океан би био препун ових риба.

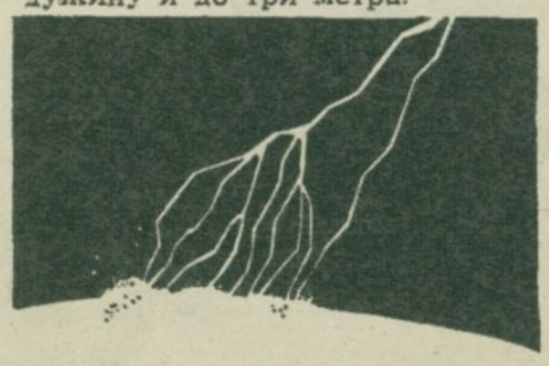
● у Шведској се више не могу купити ратничке играчке за децу, пошто је постигнут споразум са трговином о забрани продаје оваквих играчака. Додуше, овај договор склопљен је још јануара 1979 — на самом почетку Међународне године детета — али, почео је да се примењује тек децембра прошле године.

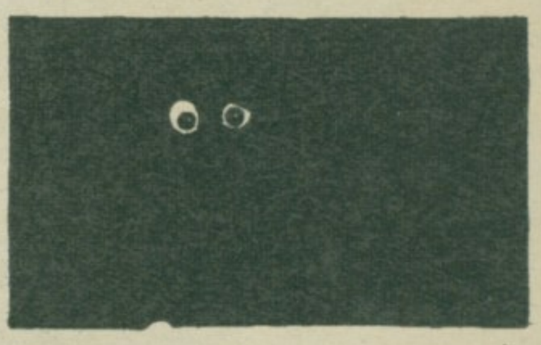
● неки пустињски пужеви у непрекидном стању мировања могу да проведу и шест година.

● огромне глисте аустралијских шума могу да достигну дужину и до три метра.

● сваког секунда Земљу погоди око стотину муња. Истовремено, четири пута више их сева небом али оне никада не стигну до Земље... И једне и друге врсте муња могу бити дугачке од 60 метара, до 30 километара.

● човечије око под одређеним условима може да види гама и X зраке. Експерименти су показали да штапичасте ћелије мрежњаче, пошто се навикну на таму, уочавају и једну и другу врсту зракова као зеленкасто-наранџасти блесак или трептај.

● амерички председник Роналд Реган сматра да је потомак ирског краља Брајана Боруа који је ослободио Ирску од Викинга још 1014. године. Било то тачно или не, Холивуд је одлучио да сними филм о животу овог краља са Клинтом Иствудом у главној улози.

ПОЧИЊЕ ВЕЛИКА АКЦИЈА

ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ

ЗАБАВНИКОВЦИ -ЗОО ДОБРОВОЉЦИ

ПОЗИВАМО СВЕ ЧИТАОЦЕ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ ДА КОЛИКО МОГУ ПОМОГНУ ДА СЕ НАБАВЕ ЖИВОТИЊЕ КОЈИХ НЕМА У ЗОО-ВРТУ НА КАЛЕМЕГДАНУ. У АКЦИЈУ СЕ УКЉУЧУЈУ И МНОГЕ ШКОЛЕ И РАДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ: РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈА БЕОГРАД, ЈАТ, ТУРИСТИЧКА ШТАМПА, ОСНОВНА ШКОЛА „ПЕТАР ПЕТРОВИЋ ЊЕГОШ“...

У прошлом броју „Политикиног забавника“ позвали смо све читаоце да се укључе у велику акцију коју лист покреће заједно са Зоолошким вртом у Београду. То је зоолошка башта која има, кажу, један од најлепших положаја у Европи. Положај да, али оно што се доскора могло видети у њему — заиста није служило на част ни главном граду наше земље нити на радост посетиоцима. А то је годинама већ једно од три најпосећенија места у Београду. Просечно, годишње овај врт обиђе 800.000 људи! Од тога 60 одсто чине деца: обданишта, ђаци из Београда и околине, екскурзије из свих крајева земље.

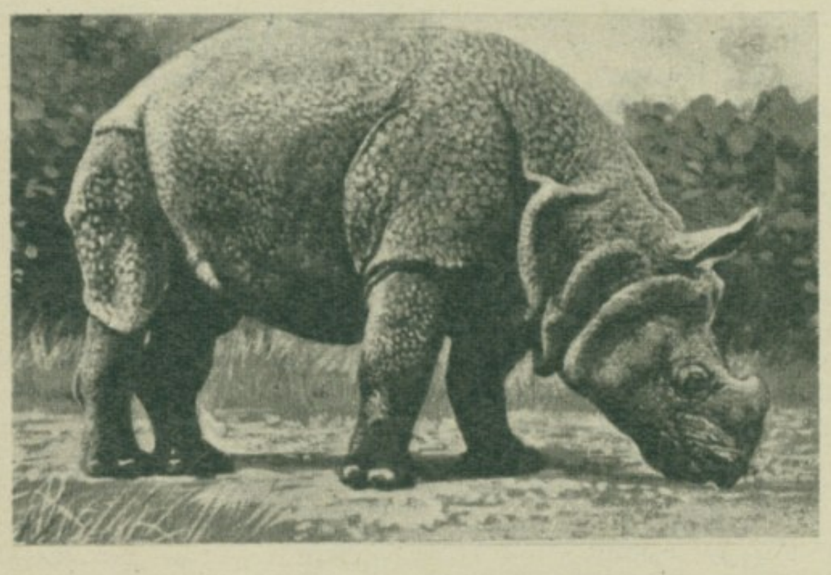
Зоолошки врт на Калемегдану основан 1936. дуго је био занемариван, слабо је обнављан фонд животиња, а било је и немара не само оних који су управљали вртом већ и посетилаца који животињама бацају све и свашта: упаљене цигарете, огледалца, чак и истуцано стакло у хлебу. Тако се догодило да је зоолошки врт уместо украса великог града, једног места где се могу видети многе лепе, необичне и егзотичне животиње, постало право ругло. Угинуле су многе скупе животиње, кавези су остали празни, деца су жалосна престала да долазе...

Прошле године, Скупштина града учинила је напор, одвојила средства да се обнови зоолошки врт и заиста — кренуло се с мртве тачке. Они који ових дана посете врт видеће да се много шта променило почев од нових кућица, обојених ограда и кавеза, па, што је много важније, до нових животиња. Ту је најпре слоновски пар који је недавно набављен, бројне породице мачака (лавови, леопарди, тигрови, пуме, рисови), гуанако лама, мајмуни мандрило, сури медведи, тибетански медведи, камила, лисица, зебра, зебу говече, већи број украсних птица...

Међутим, ту се стало. Стабилизација, нема новца ни за важније ствари, а камоли за беле медведе, жирафу, носорога и још многе животиње које недостају, а иначе их има сваки већи зоолошки врт у свету. Што је најгоре, ове животиње су веома скупе и набављају се преко иностраних агенција. Међутим, није све тако црно. Постоји шанса да бар једна од ових животиња буде набављена и „Забавник“ вас управо позива у акцију да заједничким снагама скупимо новац и купимо једну од ових дивних животиња. Како?

У договору са Зоолошким вртом отворен је посебан жиро-рачун на који свако може да пошаље свој прилог да се набави животиња коју заједнички будемо изабрали: жирафа, бели медвед или носорог? У овом броју понављамо **резервни купон** за све оне који нису набавили прошли број тако да се и они могу на време да укључе у гласање. ПАЗИТЕ, РОК СЛАЊА КУПОНА ЈЕ 1. МАЈ ОВЕ ГОДИНЕ! (Резултати гласања биће објављени у једном од мајских бројева „Забавника“!) ОНА ЖИВОТИЊА КОЈА ДОБИЈЕ НАЈВЕЋИ БРОЈ ГЛАСОВА БИЋЕ НАБАВЉЕНА ЗАЈЕДНИЧКИМ НОВЦЕМ КОЈИ У МЕЂУВРЕМЕНУ БУДЕМО ПРИКУПИЛИ ДОБРОВОЉНИМ ПРИЛОЗИМА — „ЗАБАВНИК“ ЈЕ ВЕЋ ОДВОЈИО ПЕТ МИЛИОНА СТ. ДИНАРА, А ПРИЈАВЉАЈУ СЕ И МНОГЕ РАДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ШКОЛЕ КОЈЕ ЖЕЛЕ ДА ПОМОГНУ ЗООЛОШКОМ ВРТУ, ДА СЕ ОН ОБНОВИ И ПОНОВО ПОСТАНЕ ОМИЉЕНО МЕСТО ДЕЦЕ ИЗ ЦЕЛЕ НАШЕ ЗЕМЉЕ.

ПРИЛОЗИ СЕ ПРИМАЈУ СВЕ ДО 31. ДЕЦЕМБРА 1982. ГОДИНЕ! НАЈМАЊИ ИЗНОС НЕ БИ ТРЕБАЛО ДА БУДЕ МАЊИ ОД ЦЕНЕ УЛАЗНИЦЕ КОЈА ИЗНОСИ 30 ДИНАРА. ИМЕНА СВИХ ДОБРОВОЉАЦА БИЋЕ ОБЈАВЉЕНА У „ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ“, ПОЈЕДИНЦИ ЋЕ ДОБИТИ ЧЛАНСКУ КАРТУ С КОЈОМ МОГУ ЈЕДНОМ ДА УЂУ БЕСПЛАТНО У ЗОО-ВРТ А ШКОЛЕ И РАДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ПЛАКЕТЕ ЗАХВАЛНИЦЕ. ПОЖУРИТЕ ДА ШТО ПРЕ СТИГНЕ НОВИ СТАНОВНИК У ЗОО-ВРТ!

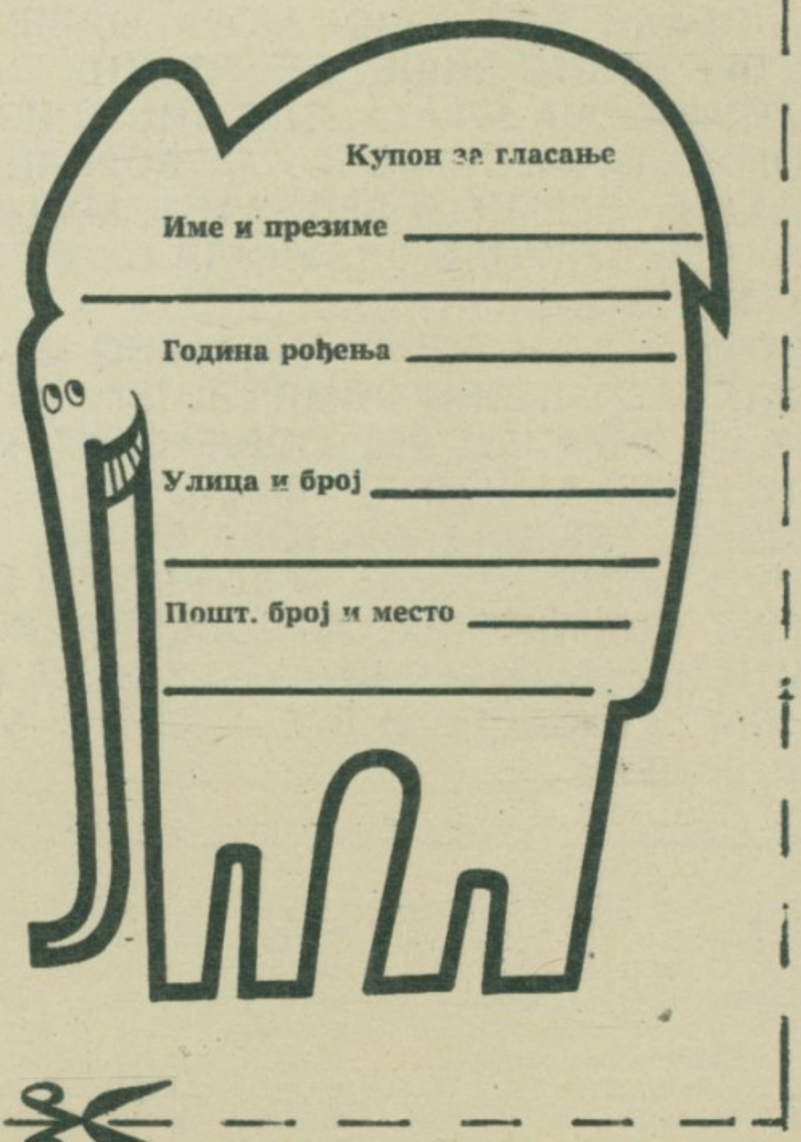

УПУТСТВО ЧИТАОЦИМА

КАКО ДА ПОШАЉЕТЕ ПРИЛОГ

Уђите у најближу пошту или банку, купите уплатницу и читко попуните! Број жиро-рачуна на који ћете уплатити свој прилог да би био набављен бели медвед, жирафа или носорог: Зоолошки врт Београд 60806-603-8334. Затим, наравно, наведите **суму** коју сте одвојили од свог џепарца да би зоолошки врт био лепши и богатији, **име** и **презиме, место у коме живите.** Тиме је ваш посао готов.

Посебно позивамо **разреде** и **школе** да се одазову и учествују у овој акцији. Ако своје прилоге шаље цело одељење, онда користите само једну уплатницу, а посебно пошаљите писмо „Политикином забавнику“ 11001 Београд, Македонска 29, пошт. фах 124, у коме ћете назначити сваког појединца (сви ће добити чланску карту) и висину његовог прилога.

ЈЕСМО ЛИ САМИ У КОСМОСУ

НЕ ЗАРЕЗУЈУ НАС

МОЖДА НЕКА ЦИВИЛИЗАЦИЈА ИЗ КОСМОСА ПОКУШАВА ДА НАМ НЕШТО КАЖЕ! ИЛИ МОЖДА СЕБИ ПРИДАЈЕМО СУВИШЕ ВАЖНОСТИ?

У ПИРИТУ, ТИХОМ ПРЕДГРАЂУ ТАЛИНА НА ОБАЛИ БАЛТИЧКОГ МОРА, ОДРЖАНА ЈЕ ПРЕ НЕШТО ВИШЕ ОД ГОДИНУ ДАНА ОЛИМПИЈСКА РЕГАТА. СПОРТИСТИ ИЗ ЦЕЛОГ СВЕТА ЖЕСТОКО СУ СЕ БОРИЛИ ЗА ЗЛАТНЕ, СРЕБНЕ И БРОНЗАНЕ МЕДАЉЕ. ДЕЛИЋИ СЕКУНДЕ ОДЛУЧИЛИ СУ О ТОМЕ КО ЋЕ ПОБЕДИТИ.

У ТОМ ИСТОМ ПИРИТУ НЕДАВНО ЈЕ ОДРЖАН СВЕСАВЕЗНИ СИМПОЗИЈУМ НА КОМЕ СЕ ОКУПИЛО 200 СОВЈЕТСКИХ И 19 СТРАНИХ НАУЧНИКА, ИЗМЕЂУ КОЈИХ СЕ ТАКОЂЕ РАЗВИЛА ЖЕСТОКА БОРБА, АЛИ ДРУГЕ ВРСТЕ. ИСТИНА, У ТОЈ БОРБИ НИЈЕ БИЛО ПОРАЖЕНИХ, А ПОБЕДНИЦИ ЋЕ БИТИ ПОЗНАТИ ТЕК КРОЗ 48 ХИЉАДА ГОДИНА! А МОЖДА И ПРЕ — ЖИВИ БИЛИ ПА ВИДЕЛИ.

Помоћу радио-телескопа у кратеру вулкана на острву Порторико упућена је 1974. године у космичко пространство порука намењена ванземаљским цивилизацијама. Сигнал је „лансиран“ у правцу скупине звезда М 13 у сазвежђу Херкулес. Порука садржи цифре од 1 до 10, атомске бројеве хемијских елемената, број становника наше планете и мапу Сунчевог система, на којој је Земља посебно означена. Уколико разумна бића на било којој од планета у сазвежђу Херкулес приме и разумеју нашу поруку, одговор можемо очекивати — кроз 48 хиљада година. Радио-телескоп емитује поруку увек кад није „заузет“ другим пословима. Ко зна, можда ће кроз 48 хиљада година наши далеки потомци примити одговор на нашу поруку, и тако сазнати да нисмо сами у васиони.

А научни скуп, одржан у Пириту, покушао је да одговори на питање: Постоји ли разумни живот још негде осим на Земљи?

Слична питања била су досад привилегија писаца научнофантастичних штива и бројних ентузијаста. Дошло је време, међутим, да им се придруже и представници најозбиљнијих и најсолиднијих наука: астрофизичари, физичари, биолози, чак и филозофи...

Али, пређимо на ствар. Дописни члан Академије наука Совјетског Савеза Троицки изнео је на симпозијуму следеће мишљење:

— Физичари су утврдили да се живот у целој васиони одвија по истим законима. Постоји мноштво података који сведоче да су облици материје исти чак и милијарду светлосних година далеко од наше планете. У последње време откривено је у космосу око 50 сложених органских молекула који служе као зачетници настанка живота у одређеним условима. У процесу стварања планета такви молекули могу допети на површину и послужити као полазни материјал за настанак организама: у васиони, значи, постоје сви услови за појаву живота. Поред наше галаксије има још десет милијарди сличних система, па зашто би онда било немогуће да на некој од планета постоје и високоразвијене цивилизације?

Шта сад кажете, сумњалице? Један од највећих стручњака света сасвим јасно каже да нисмо сами у космосу, да поред нас постоје и друге цивилизације. Међутим, где тражити те високоразвијене цивилизације?

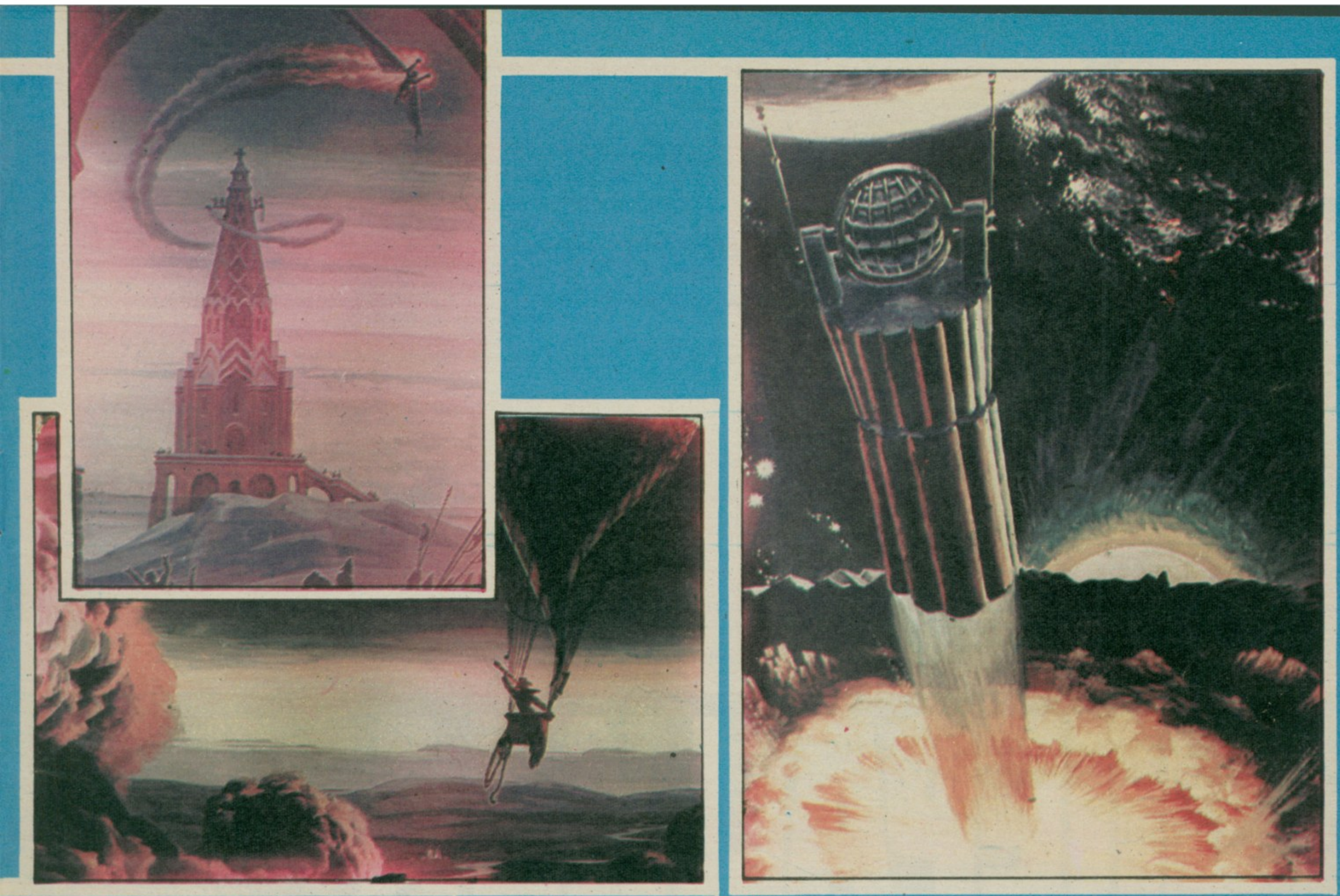
ПОРУКЕ ИЗ САЗВЕЖЂА ЛАВА?

Постоји мноштво претпоставки где тражити друге цивилизације. Неки научници сматрају да живот треба тражити искључиво тамо где постоје планетски системи слични нашем. На жалост, научници такав систем ни до данас нису пронашли! Изгледа да је то ствар будућности, али круг истраживања знатно се сужава.

Следеће питање: постоји ли макар нешто што указује на место где се ти системи налазе?

...Двадесетих година нашег века, у време када је радио чинио прве кораке, научни свет потресла је сензација: сигнали радио-станице која је емитовала Морзеову азбуку примани су заједно са некаквим текстом—дупликатом који је ишао иза првобитног сигнала, уз незнатно закашњење. Време кашњења варирало је на најчуднији начин. Тај тајанствени радио-ехо остао је дуже време необјашњив. Енглески астроном Лунан изнео је претпоставку да то ванземаљска цивилизација покушава да ступи у контакт с нама.

Научници су покушали да дешифрују те сигнале па се испоставило да они у себи носе лик једног дела сазвежђа Лава! Чувени астроном Дрејк који је проучавао неке сегменте у са-

звежђу Лава, још није обелоданио резултате. Тај тајанствени радио-ехо и до дана данашњег не да мира научницима.

А ево још једне занимљиве претпоставке о томе где се могу налазити наша браћа по разуму. Доктор физичко-математичких наука В. Стрејжис каже:

— Обично се сматра да до данас нису откривени трагови активности ванземаљских цивилизација у космосу. У природи, међутим, постоји мноштво објеката и појава који могу бити схваћени као резултат активности високоразвијених цивилизација. У такве објекте можемо сврстати плаве страглере, угљеничне и баријумске патуљке — звезде које обилују изванредно ретким елементима. Теорија о еволуцији веза за сада није у стању да да објашњење откуд они ту тако високо концентрисани. Ја мислим да део ових објеката може бити резултат активности високоразвијене цивилизације. Таква претпоставка апсолутно је могућа.

НАШ И ЊИХОВ ПУТИЋ

Стручњаци сматрају да у галаксији постоје објекти који у њој заузимају специфично место. Узмимо, на пример, пулсаре — блесак супернових звезда. Ако то разне цивилизације упућују усмерене сигнале ка одређеном циљу, у правцу тих објеката, а по логици управо на такву помисао морају доћи, онда ће се наши „путићи" пре или касније укрстити.

Данас постоји велики број претпоставки о томе на који је начин најбоље тражити ванземаљске цивилизације. У Совјетском Савезу и у иностранству постоји неколико група које „лове" сигнале из космоса. У Академији наука СССР разрађен је и програм прислушкивања радио-сигнала из космоса не би ли био ухваћен макар један сигнал вештачког порекла. На симпозијуму у Пириту В. Троицки је изнео и врло занимљиве прорачуне. Данас постоје два начина за упућивање сигнала да би се другим цивилизацијама скренула пажња на наше постојање. Први начин подразумева упућивање усмерених сигнала, директно, чело у чело: један прима, други предаје. Вероватноћа да се на такав начин успостави контакт, међутим, није велика.

Други начин подразумева упућивање сигнала усмерених на све стране. Шта то значи? Претпоставимо да нека високоразвијена цивилизација одлучи да о свом постојању саопшти другим разумним бићима која су удаљена од ње десетак хиљада светлосних година (светлосна година — то је удаљеност коју светлост превали за годину брзином од 300 хиљада километара у секунди). Ванземаљска цивилизација би у том случају морала да изгради један светионик који би непрекидно емитовао сигнале у свим правцима. Морао би бити у облику лопте из које би извиривале антене на све стране. Радијус такве лопте морао би бити најмање 5 хиљада километара, а њена тежина свега би за 500 пута била мања од масе Земље! Да би антена могла да функционише, био би јој потребан капацитет већи од капацитета Сунчевог зрачења које доспева на целокупну површину наше планете!! Да би се тако фантастичан предајник изградио требало би, према најскромнијим прорачунима, утрошити ни мање ни више него три милиона година!!!

Док размишљамо о овој фантастичној бројци, не можемо а да се не сажалимо на неке друге цивилизације које, можда, муку муче како да нам пошаљу сигнал. Те потешкоће су практично несавладиве чак и за суперразвијене цивилизације. Међутим, постоји једноставнији пут — усмерени сигнали. Наравно, такве је сигнале знатно компликованије открити с обзиром да не знамо када ће они управо бити усмерени пут Земље. Све би било лакше кад бисмо имали неког координатора. Овако, остаје нам да будемо партнери наслепо: не само да чекамо, већ и да шаљемо сигнале. Само се у том случају могу очекивати резултати. Један од стручњака за успостављање контакта са ванземаљским цивилизацијама — дописни члан Академије наука Н. Кардашов сматра да програм тражења сабраће по разуму може дати позитивне резултате чак и у току овог столећа. Хтели бисмо да му верујемо. Али, проблем није нимало једноставан.

РЕЧ ИМА ПЕСИМИСТ

Дописни члан Академије наука Совјетског Савеза Н. Шкловски, међутим, није оптимиста. Он каже:

— Знате ону источњачку изреку: „Ако чекаш пријатеља, немој мислити за лупање свог срца да је топот његовог коња". Ми очекујемо контакт, а за сада нема баш ниједне веродостојне чињенице која би указивала на то да нисмо сами у васиони. Живот на Земљи настао је пре 3—3,5 милијарде година и постао разуман захваљујући ретком стицају мало вероватних околности. Због тога сматрам да поред нашег не постоји други разумни живот. Ако постоји нека суперцивилизација, због чега није до данас с нама успоставила контакт?

Шкловски је покренуо за иста занимљиво питање: ако постоје друге развијене цивилизације, због чега нису ступиле у везу с нашом?

НЕЋЕ ДА ИМАЈУ ПОСЛА С НАМА

У одговору на покренуто питање научници истичу следећу хипотезу: ванземаљских цивилизација има много, али ми њима служимо као некакав „национални парк". Никад нећемо пронаћи оне с других планета јер једноставно они неће да имају с нама никаквог посла! Не зарезују нас! Посматрају нас са стране и процењују све наше поступке. Наравно, то је врло мало вероватна претпоставка: зар смо ми мачји кашаљ?

Знатно је озбиљнија једна друга хипотеза. Ми не познајемо докле су технички стигли други светови и какве су њихове могућности. Могуће је да нам они емитују вести о свом постојању, али не помоћу радио-таласа већ помоћу неутрина или неког другог носиоца сигнала, за који ми још нисмо дорасли.

Без обзира на различита гледања, научници су се на крају сложили: потребно је стрпљиво чекати и упорно тражити. Па макар то трајало и 48 хиљада година!

Р. Досковић

ОПЕРАЦИЈА „ГАЈЕРСАЈД“

БИЛО ЈЕ ТО ТЕШКО ИСКУШЕЊЕ ЗА НОРВЕШКИ ПОКРЕТ ОТПОРА И САВЕЗНИЧКУ ОБАВЕШТАЈНУ СЛУЖБУ: ПОРЕД ТРАНСПОРТА ТЕШКЕ ВОДЕ НА ТРАЈЕКТУ СУ СЕ НАЛАЗИЛИ И НЕДУЖНИ ЦИВИЛИ. ОНИ ИЛИ МИЛИОНИ ДРУГИХ?

Ратне 1940. године савезничка обавештајна служба примила је од норвешког покрета отпора узнемиравајућу вест: окупиравши Рјукан Немци су запосели „Норск Хидро“, једину фабрику тешке воде у Европи. Наређење нацистичке управе гласило је: годишња производња од три хиљаде тона...

Дванаест месеци касније нова шифрована порука: планира се 10 хиљада тона!

Немци су се спремали да произведу прву атомску бомбу..

У то исто време и савезници раде на А-бомби, али су њихови изгледи за успех мршавији. Док непријатељ барата хиљадама тона, савезници располажу са свега 180 литара тешке воде, залихом коју су Французи, како не би пала у руке нацистима, пред капитулацију пребацили у Велику Британију.

САБОТАЖА, ДАКЛЕ...

У погледу немачких планова, дакле, није било никакве недоумице. Горуће питање гласило је: колико су се њихови научници примакли циљу? На прагу су успеха, оценила је савезничка обавештајна служба. Преостајало је само једно решење: да се „Норск Хидро“ што пре онеспособи. Лета 1941. Винстон Черчил проглашава уништење фабрике у Рјукану приоритетним задатком.

После неколико безуспешних бомбардерских акција искусни пилоти РАФ-а (британског Краљевског ратног ваздухопловства) принуђени су да признају пораз: „Норск Хидро“ је стешњен и сакривен у литицама неприступачних планина око Рјукана. Уосталом, чак и да су бомбе погодиле циљ, питање је од какве би то користи било — сва кључна постројења фабрике смештена су под земљом и озидана армираним бетоном.

Преостаје само — саботажа...

Једне зимске ноћи 1941. на неколико километара од Рјукана спустио се падобранац. Име му је Ајнар Скинерланд: Норвежанин, члан покрета отпора, инжењер, после неколико месеци интензивне обуке у једном центру у Шкотској, обавештајац, а затим под хитно запослен на изградњи бране у близини „Норск Хидра“.

Овај део посла Скинерланд је савршено обавио. Други, тежи, тек је предстојао: доставити неопходне податке о фабрици Управи за специјалне операције (СОЕ) у Лондону, „мозгу“ читаве акције.

Одлучено је да се у окупирану Норвешку убаце командоси у групама. Прва — група „Ласта“ састављена од четворице припадника норвешког покрета отпора под командом поручника Јенса Антона Поулсона — добила је задатак да, пошто успостави везу са Ајнаром Скинерландом, сачека долазак оперативне групе којој је поверен напад на „Норск Хидро“.

ЈЕДРИЛИЦЕ СЛЕЋУ НА СКРИКЕН

Прва три покушаја да се људи из „Ласте“ падобранима спусте у близину Рјукана пропала су због изузетно лошег времена. Деветнаестог октобра 1942. четврти покушај, поново неочекивано невреме и одлука коју је требало донети напречац: одложити акцију још једном или скакати, али ван предвиђене зоне. Поручник Поулсон одлучио се за акцију... Пуне три недеље исцрпљујућег пробијања кроз снег и најзад су стигли до циља.

У тајној бази надомак Рјукана „Ласта“ одржава сталну радио-везу са Лондоном и чека на почетак операције „Бруцош“: две једрилице које ће до пред циљ довући бомбардери спустиће се бешумно у близини града. У свакој летелици по осамнаест командоса који ће по извршеном задатку, подељени на мање групе, покушати да се докопају суседне Шведске.

Чини се да нека зла коб лебди над читавом операцијом: 20. новембра 1942. године, у 3 изјутра, један од бомбардера и једрилица коју је вукао смрскали су се о врх једне планине у области Телемарк!

Али, ни Лондон ни „Ласта“ не признају пораз. И поред опасности да база — шатор прекривен снегом — буде откривена, људи поручника Поулсона решени су да иду до краја.

После неуспеха и несрећних стицаја околности најзад разлог за оптимизам: инжењер Јомар Брун, некадашњи директор фабрике у Рјукану и физичар Леиф Тронстад који је учествовао у изградњи, пребегли су у Лондон. Управа за специјалне операције убрзо је располагала детаљним плановима „Норск Хидра“.

Три месеца после несреће бомбардера операција „Ганерсајд“ (енгл. gunner — артиљерац, митраљезац) могла је да почне. У ноћи 16. фебруара 1943. две једрилице с командосима непримећено су се спустиле на замрзнуту површину језера Скрикен. Седам дана касније, четрдесет километара снежних наноса даље, командоси и група поручника Поулсона коначно су се загрлили.

ЋУТЉИВИ ЉУДИ У БЕЛОМ

„Норск Хидру“ се приказило само са две стране: преко моста над кланцем дубоким педесет метара који је непријатељ даноноћно чувао или пругом уског колосека која је, вратоломно врлудајући, водила до улаза у галерију број седам којом су електрични каблови стизали до резервоара тешке воде.

Снежна олуја што се 27. фебруара 1943. сручила на Рјукан овога пута је добро дошла: командоси у белим комбинезонима савлађују литице и пробијају се до пруге. У поноћ су надомак улаза у галерију број седам. Без речи, људи у белом деле се у две групе — једна остаје у заштитници, друга ступа у акцију...

Напад је неочекиван, отпор хаотичан, саботери успевају да се пробију у унутрашњост фабрике, на свим кључним местима поставе експлозив и да се без иједног губитка повуку. Док се враћају путем којим су дошли, заглушујућа експлозија — сви резервоари тешке воде одлетели су у ваздух...

Шест месеци касније порука норвешких обавештајаца: Немци су успели да обнове производњу! Уследило је савезничко бомбардовање електричне централе која је напајала фабрику, а затим нови шифровани извештај: непријатељ намерава да све залихе тешке воде пребаци трајектом у Немачку, у институт за нуклеарна истраживања „Вилјем Кајзер“.

Било је то најтеже искушење за норвешки покрет отпора и савезничку обавештајну службу. Поред транспорта који је требало уништити, на трајекту су и недужни путници, цивили. Они или милиони других?

Један од минера из норвешког покрета отпора — Кнут Хаукелид — примио је све на себе. Он се спријатељио с инжењерима и радницима из фабрике, нарочито с лаборантом Гунаром Сиверстадом и инжењером Ларсеном. Заједнички су разрадили неколико варијанти и најзад одлучили да минирају скелу (ферибот) којом ће бити превожене инсталације и балони са тешком водом преко језера Тинше. Језеро је дубоко четири стотине метара...

У суботу, 19. фебруара, тешку воду су натоварили у два вагона и довезли на станицу Рјукан. Око поноћи воз је прешао преко моста на Мони и упутио се према језеру Тинше. За

Личи на обичну воду — ни боје, ни укуса, ни мириса — али се од ње и те како разликује. Реч је о тешкој води, стручно речено — изотопском облику воде, воде у којој је обичан водоник замењен својим тешким изотопом (деутеријумом).

Зашто се — у годинама пред други светски рат и у току њега — између Немаца и савезника водила беспоштедна битка око тешке воде? Па, зато што се она употребљава као средство за успоравање неутрона у нуклеарним реакторима и као извор деутеријума, основног састојка термонуклеарних експлозива. Једном речју, без тешке воде не би било атомске бомбе...

возом су у аутомобилу — наоружани аутоматима, пиштољима, ручним гранатама, експлозивом и сатним механизмом за изазивање експлозије ручне израде, који се састојао од два будилника — ишли Хаукелид, Ларсен и Сиверстад.

У ПЕТНАЕСТ ДО ЈЕДАНАЕСТ

Мрак је већ пао кад су на фериботу „Хидро“ биле готове припреме за полазак. Неки радници који су вршили утовар кришом су увели на ферибот Хаукелида и његове сапутнике. Радник Ролф Серје водио је илегалце доле, у утробу брода.

Све је ишло глатко. Кад је Ролф пружио руку према вратима која воде у доње просторије, она су се отворила и пред њима се појавио стражар — Норвежанин. Неколико секунди трајала је неугодна пауза.

— Имамо, господине, неку робу за препродају. Требало би је негде склонити — Ролф је знао ред у Рјукану — биће и за вас.

— Хајде, хајде, ниси први — одговорио му је квислинговац и пропустио сву тројицу.

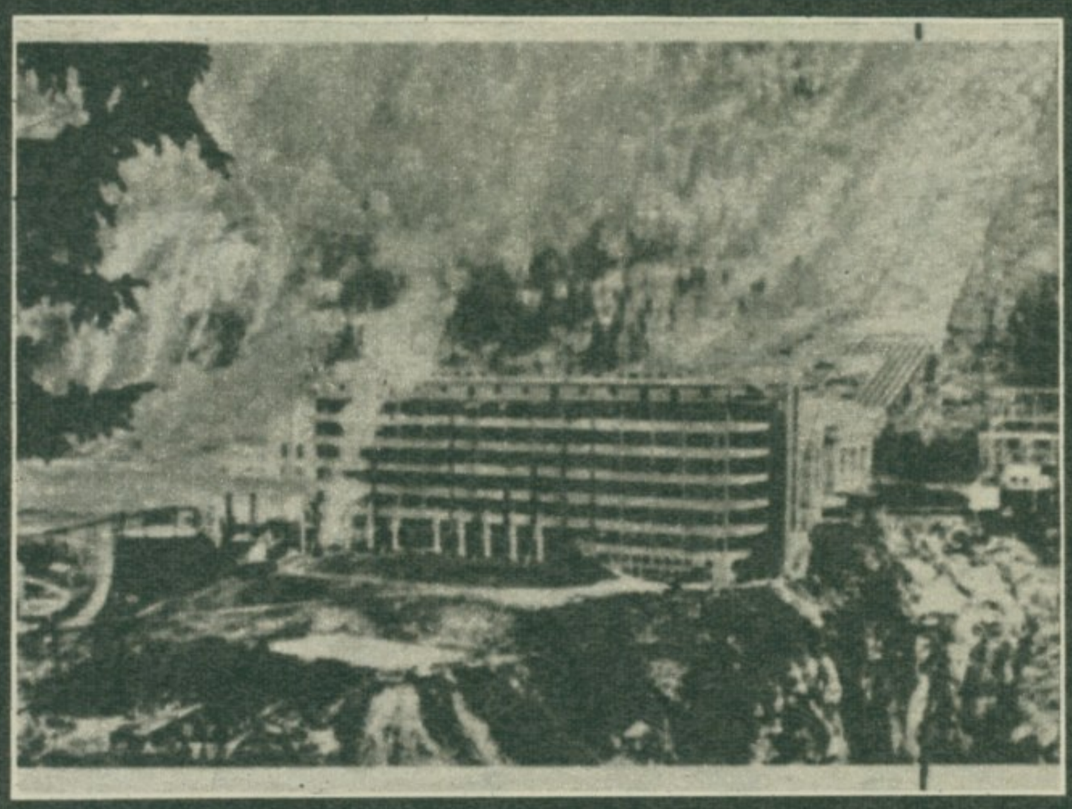
Експлозива је било око осам и по килограма. Хаукелид га је поставио уз сам бок скеле покривши га празним рајцем и даскама. Наместио је уређај за детонацију и сатне механизме. Рачунао је: ферибот треба да исплови ујутру. Колико му времена треба да стигне на средину језера, у дубину? Оба будилника навио је на петнаест до једанаест. С првим ударом њиховог чекића, детонатори ће ступити у дејство и тада..

*

Заједно с Ларсеном Хаукелид је већ променио два воза и сада је између Хоксунда и Драмена. Сиверстад се негде сам пробија ка шведској граници. Било је четврт до једанаест кад су сви погледали на часовнике. Како ли је тамо?...

У понедељак увече кад су Хаукелид и Ларсен већ били у Ослу, у стану обавештајца Тронда, стигле су последње новине. И одмах им је у очи пао крупан наслов на првој страници — Ферибот „Хидро“ потонуо у језеру Тинше.

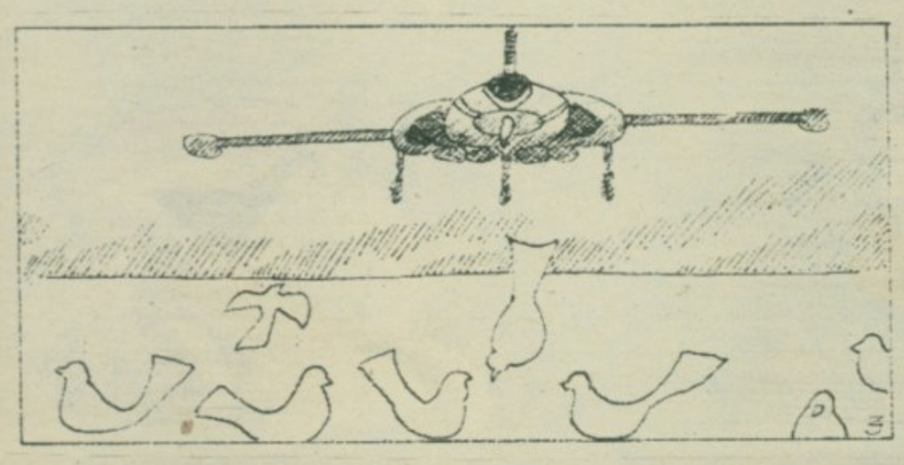
М. И.

„Норск Хидру“ се прилазило само с две стране: преко моста који је непријатељ даноноћно надзирао или ускотрачном пругом која је, усечена у литице планине, вратоломно вијугајући водила до улаза у галерију број седам...

СОКОЛОВИ ПРОТИВ ДРУГИХ

Птице су велика напаст не само у Хичкоковом филму већ и у стварном животу. У последње време на индијским аеродромима преко сто авиона доживело је „блиски сусрет“ с птицама. Неко је предложио да се против тих пернатих полетала у потребе дресирани соколови. Није познато да ли је предлог и усвојен, али се поуздано зна да су сви који живе у околини аеродрома замољени да не бацају смеће на отвореном простору и тако бар не маме јата птица.

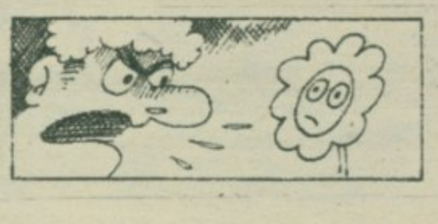
ДАНИ БЕЗ АУТОМОБИЛА

Двомилионски Милано као и многи други градови има проблема са саобраћајним гужвама. Недавно су градски оци решили да уведу „дане без аутомобила“ и позвали своје суграђане да тих дана користе неко друго превозно средство: бицикл, мопед... Градски оци се надају да ће на тај начин постепено одвићи своје житеље од вожње аутомобилом.

ЗАСМЕЈАВАЊЕ — ОЗБИЉАН ПОСАО

У познатој Гинисовој књизи рекорда први пут се појавило име једног Мексиканца. Реч је о сатиричару Хуану Кану који је двадесет пет и по часова непрекидно стајао поред микрофона и причао шале, анегдоте и смешне приче. После завршене шампионске радио-емисије Хуан Кан је промуклим гласом изјавио: „Моја професија, засмејавање људи, још једном је доказала колико је озбиљан посао“.

НЕ ВИЧИТЕ НА ЦВЕЋЕ

Амерички научници пажљиво су посматрали раст дванаест врста цвећа у условима тишине и буке. Показало се да бука успорава раст цвећа чак за 47 одсто! Једна од дванаест врста цвећа била је изложена звуцима јачине сто децибела — то је бука која одговара тутњави воза. Десет дана касније цвеће је увенуло.

По свему судећи, по парковима би, поред табли с натписима „Не гази“ и „Не кидај“, требало да стоји и „Не вичи“!

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ОХ! ЈЕДВА ЧЕКАМ ДА СЕ СТРОВАЛИМ ЗА СВОЈ РАДНИ СТО...

ЗДРАВО, СТРИЧЕ! НЕШТО СИ МИ ИЗБЕЧЕН ?

ЗДРАВО, ПАЈО! А И ТИ ИЗГЛЕДАШ ГРОГИ!

ДОШАО САМ БРОДОМ, ЈЕР САМ ОБИЛАЗИО МОЈУ ОБАЛУ...

... ПА МЕ ЈЕ УХВАТИЛА МОРСКА БОЛЕСТ!

А ЧИМЕ ЋЕШ **ТИ** ДА СЕ ОПРАВДАШ ?

ПОСЛУШАО САМ АПЕЛ ЗА ШТЕДЊУ БЕНЗИНА...

... ПА САМ ДОШАО БИЦИКЛОМ!

И САД ПАТИМ ОД БИЦИКЛИСТИЧКЕ БОЛЕСТИ!

Copyright © 1981
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

3-22

ЗВЕЗДЕ ГА НЕЋЕ

ГАЛИЛЕО ГАЛИЛЕЈ ЈЕ 1609. ГОДИНЕ НАПРАВИО ХОРОСКОП ЗА ВЕЛИКОГ ВОЈВОДУ ОД ТОСКАНЕ И ПРЕДВИДЕО МУ ДУГ ЖИВОТ. ВОЈВОДА ЈЕ УМРО НЕКОЛИКО НЕДЕЉА КАСНИЈЕ!

СЛАВНИ ЉУДИ КОЈИ СУ ВЕРОВАЛИ У АСТРОЛОГИЈУ

Енглески филозоф и научник сер **Френсис Бекон** (1561 — 1625. Водолија) бавио се астрологијом професионално и под утицајем француских краљевских астролога залагао се за „очишћење" научне астрологије. Касније у животу здрав разум је у њему однео победу и он се сасвим мануо гледања у звезде ради прављења хороскопа.

Један од најранијих хороскопа **Шарла Де Гола** (1890—1970. Стрелац) направљен пре другог светског рата кад је будући генерал и председник Републике још био капетан предсказао је да ће се он једног дана наћи на челу Француске. Током целог живота Де Гол је повремено консултовао астрологе и хиромантe (читаче судбине из длана).

Елизабета I (1533—1603. Девица), најславнија енглеска владарка коју су звали и девичанска краљица јер се за љубав отаџбине није никад удала, имала је за свог личног астролога чувеног доктора Џона Дија који се бавио и гледањем у кристалну куглу. Као награду за добру службу краљица је др Дија поставила за поглавара катедрале Св. Пола у Лондону.

Творац тајног агента 007 Џемса Бонда **Јан Флеминг** (1908—1964. Близанац) јавно је одбацивао све врсте окултних „наука" док је приватно увек имао при руци понеког астролога. Флеминг је био опседнут датумом своје смрти али ниједан астролог није хтео, или није знао, да му га каже.

Генијални италијански научник, славни астроном **Галилео Галилеј** (1564—1642. Водолија) бавио се и астрологијом, али му она никако није ишла од руке. Небеска тела била су веома наклоњена његовим телескопима и он их је откривао једно за другим, али су упорно одбијала да му помогну у прављењу тачних хороскопа. Године 1609. Галилеј је направио хороско за великог војводу од Тоскане и предвидео му дуг живот. Војвода је умро само неколико недеља касније.

Познати швајцарски психијатар **Карл Јунг** (1875—1961. Лав), прво задивљени ученик, а потом љути противник Сигмунда Фројда и зачетник јунговске школе у психијатрији, био је и велики мистик. Он је астрологију сматрао веома корисном за почетна проучавања нових душевних болесника, тако рећи неком врстом неопходне анамнезе. Тестирајући једну од својих теорија Јунг је једном приликом проучио хороскопе четири стотине осамдесет три брачна пара.

Један од највећих астронома свих времена **Јохан Кеплер** (1571—1630. Јарац) имао је на двору цара Рудолфа II званичну титулу царског математичара, а дужност је подразумевала и прављење хороскопа за императора и његову породицу. Кеплер није сматрао да постоји било каква противречност између овог посла и његових револуционарних научних открића и једном је рекао „Природа је дала астрологију за помоћницу и савезницу астрономији".

У предговору књиге о астрологији Јохана Лихтенберга вођ немачке реформације и оснивач протестантизма **Мартин Лутер** (1483—1543. Шкорпија) написао је да је астрологија небеска опомена безбожницима. Лутер је био и плодан црквени писац и често је о астрологији расправљао са својим пријатељем теологом Филипом Меланктоном. Кад је Лутер умро, римски папа тражио је од својих астролога да направе јеретиков хороскоп у жељи да сазна тачан час кад је велики противник Римокатоличке цркве осуђен на вечите паклене муке.

Кад се аустријској царици Марији Терезији родила кћерка Марија, дворски астролог је новорођенчету направио хороскоп који је предсказивао такве страхоте да је славље поводом принове у царском дому отказано. Несрећна беба постала је касније жена француског краља Луја XVI, због расипништва у народу омрзнута **Марија Антоанета** (1755—1793. Шкорпија). „Госпођа Дефицит" ,како су је прозвали, држала је у Версају личног астролога који јој ипак није казао да ће завршити на гиљотини за време француске револуције.

Познати енглески књижевник **Сомерсет Мом** (1874—1965. Водолија) волео је друштво астролога и радо их је примао у својој вили на Азурној обали где је проживео готово четрдесет од деведесет једне године свог плодног века. Али, астролози нису волели њега јер је хороскопе плаћао само скромним ручком

Дела америчког писца **Хенрија Милера** (1891 — Јарац), духовног оца битничке генерације, обилују астролошким симболима, чак и у насловима: „Раков повратник", „Јарчев повратник" У предговору књиге Сиднија Омара „Хенри Милер: Његов свет Ураније" наводе се Милерове речи да је астрологија доказ више за ритам који влада у свемиру.

Председник Сједињених Америчких Држава **Теодор Рузвелт** (1858—1919. Шкорпија) толико је веровао у астрологију да је хороскоп начињен кад се родио држао специјално уграђен у шаховску таблу и свакодневно га проучавао. Рузвелт је и сам знао да прави хороскопе, мада аматерски, волео је да дискутује о астрологији и веома га је у његовом хороскопу бринуо положај Месеца према Марсу.

Енглеска песникиња **Едит Ситвел** (1887—1964. Девица) била је просто опседнута хороскопима и ишла је од једног до другог астролога не би ли најзад добила онај „прави". Али, упркос толикој жељи да сазна будућност госпођица Ситвел никад није хтела да каже тачну годину свог рођења, па судбину никако не би могла да дозна све да је астрологија и била у стању да је прогнозира.

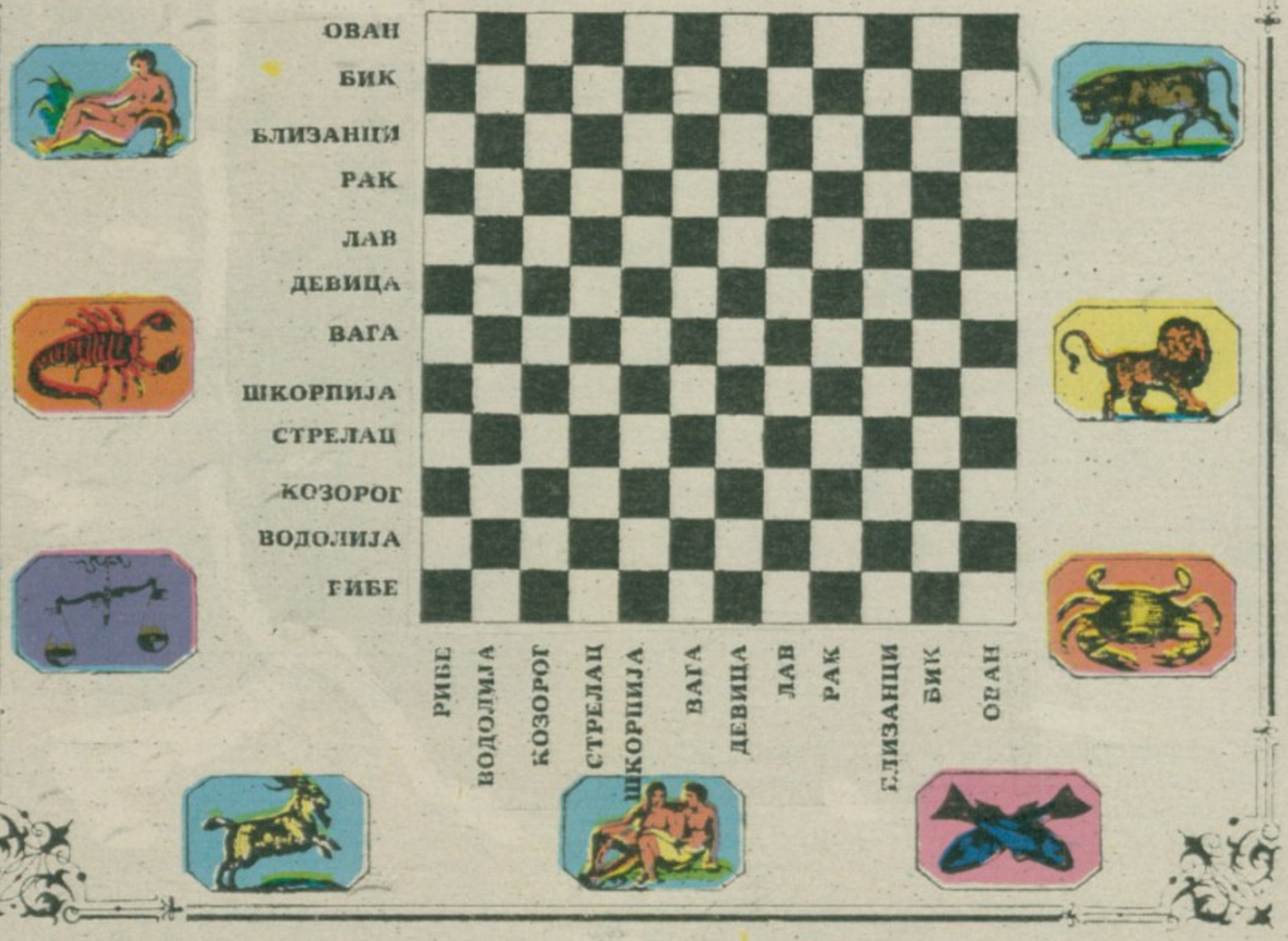
Мајка филмског глумца и режисера **Силвестера Сталонеа** (1947— Рак) била је по занимању астролог и предсказала је да ће имати сина који ће постати писац. Сталоне се уметнуо на маму па слепо верује у астрологију, до те мере да је са женом планирао датум рођења свог сина Сејца тако да дође на овај свет у знаку Бика и то с Вагиним месецом и Лавом који се пење (за интелигенцију)!

КО ЈЕ ЗА МЕНЕ ПАР?

ОСОБЕ РОЂЕНЕ У ЗНАКУ ВАГЕ ТРЕБА ДА ПОДЕЛЕ ЖИВОТ С ПАРТНЕРОМ ИЗ ЗНАКА ЛАВА, А УШТЕДЕЋЕ СЕБИ СИЛНЕ НЕПРИЈАТНОСТИ АКО ИЗБЕГНУ ИОЛЕ ОЗБИЉНИЈУ ВЕЗУ С ДИВОКОЗАМА. РОЂЕНИ У ЗНАКУ РАКА НАЋИ ЋЕ ИСКРЕНОГ И ПРИВРЖЕНОГ БРАЧНОГ ДРУГА У БИКУ, ДОК ОД ПАРТНЕРА ИЗ БЛИЗАНАЦА ТРЕБА ДА БЕЖЕ КАО ОД КУГЕ. БИК И ДЕВИЦА БИЋЕ ИДЕАЛАН ПАР, АЛИ ЋЕ ЗАТО ВРДАЛАМА ОВАН СЛОМИТИ СРЦЕ БИКУ УКОЛИКО СЕ ОВАЈ НЕКИМ НЕСРЕЋНИМ СЛУЧАЈЕМ У ЊЕГА ЗАЉУБИ. ТАКО КАЖУ ЗВЕЗДЕ. А НАУКА?

ГДЕ ЋЕТЕ СЕ СРЕСТИ

Један партнер полази од свог зодијачког знака са стране хоризонтално, други од свог знака одоздо вертикално. Њихове линије ће се пресећи или на тамном или на светлом пољу. **Тамно** поље значи да је веза складна и пожељна, **светло** да није.

ОВАН: 21. март — 19. април; БИК: 20. април — 20. мај; БЛИЗАНЦИ: 21. мај — 21. јун; РАК: 22. јун — 22. јул; ЛАВ: 23. јул — 22. август; ДЕВИЦА: 23. август — 22. септембар; ВАГА: 23. септембар — 23. октобар; ШКОРПИЈА: 24. октобар — 21. новембар; СТРЕЛАЦ: 22. новембар — 21. децембар; КОЗОРОГ: 22. децембар — 19. јануар; ВОДОЛИЈА: 20. јануар — 18. фебруар; РИБЕ: 19. фебруар — 20. март (Подаци узети из „Енциклопедије Британике").

Астрологија, древно веровање да звезде и планете и те како утичу на овоземаљске послове и да, ако правилно схватимо тај утицај, можемо донекле да предвидимо будућност, сматра се псеудонауком и научници је листом одбацују као пуку бесмислицу. Овај став однедавно се донекле променио — угледни лондонски дневник „Гардијан" посветио је читаву страницу, а Британска радио-станица ВВС велику емисију астрологији чији се статистички подаци прилично подударају с информацијама прикупљеним на Одсеку за психологију познатог Психијатријског института у Лондону чији је шеф доктор професор Ханс Ајзенк, научник светског гласа, превођен и на наш језик.

ЗВАЛИ СУ ГА НОСТРАДАМУС

Звезде и статистику први је повезао пре тридесетак година француски психолог Мишел Гоклен који се још у средњој школи толико интересовао за астрологију да је стекао надимак Нострадамус. Он и његова супруга провели су пуних двадесет година упоређујући на хиљаде индивидуалних хороскопа с циљем да потврде или одбаце извесне тврдње астрологије. За љубав истини треба рећи да су многи резултати до којих су дошли апсолутно негативни за астрологију.

Гокленови су затим проблему пришли на другачији начин. Узели су узорак од три тачно дефинисане групе људи — успешне научнике, глумце и спортисте и, уместо да гледају зодијачке знаке у којима су рођени, обратили су пажњу само на положај главних планета у тренутку кад је сваки од њих дошао на свет. Овога пута постигли су пун погодак. Испоставило се да је далеко највећи број научника рођен кад се Сатурн или појављивао, или управо излазио из свог зенита. Код глумаца је апсолутно фигурирао Јупитер, а код спортиста Марс!

Овде на сцену ступа професор Ханс Ајзенк кога су Гокленови радови веома заинтересовали. Кад их је добро упознао, закључио је да никако не могу бити пука подударност и решио да се и сам, са својом екипом, позабави овим проблемом. Тако је савремена наука први пут званично пружила ако не баш руку, а оно мали прст прокаженој астрологији.

КАРАКТЕР И ЗОДИЈАЧНИ ЗНАЦИ

Ајзенк и његови сарадници узели су узорак од две хиљаде особа, тестирали их помоћу стандардних упитника које психологија примењује за „откривање" личности и добијене резултате упоредили са зодијачким знаком у коме је свака од две хиљаде особа рођена.

Тврдње астролога да људи рођени у знаку Ваге или Водолије теже једнакости, да Стрелци највише од свега цене поштење, да је код Девица, Близанаца и Козорога најбитнија црта интелект, а да су људи из Бика и Рака изразито привржени породици, нису добиле потврду психотестова.

Али, кад су упоредили положаје главних планета у тренутку рађања и професије тестираних, чланови екипе професора Ајзенка добили су исте резултате као и Гокленови, односно научна истраживања подударила су се с оним што астролози одавно тврде.

Доктор Ајзенк је нашао још једну заједничку тачку с астрологијом: да су особе рођене у такозваним ватреним знацима (Лав, Ован, Стрелац) и ваздушним знацима (Водолија, Близанци, Вага) у огромној већини случајева екстровертне (отворене природе), док су људи рођени у знацима земље (Бик, Девица, Козорог) и воде (Шкорпија, Рибе, Рак) изразито интровертни (затворене природе). Пука случајност? Можда.

Ханс Ајзенк је прилично изненађен овим открићима и свестан да је и само објављивање његових истраживања изазвало оштре негативне реакције научника који астрологију потпуно одбацују. Ни он резултате до којих је до-

резултатима мада они, осим зодијачког знака, у обзир узимају и многе друге веома сложене околности, између осталог и положаје свих планета у часу и минуту кад је особа за коју праве хороскоп рођена.

Беверли Стеферт је имала пред собом релативно мали узорак од осам стотина брачних парова: пет стотина из јужног дела Енглеске (где се у крштенице не уноси време рођења) и три стотине из Шкотске (где, као и код нас, у крштеници стоји час и минут доласка на свет).

Њен узорак биле су особе које су попуниле стандардан научно верификован тест-упитник који се појавио у новинама, а почињао је питањем: КАД БИСТЕ МОГЛИ ДА ПОЧНЕТЕ ЖИВОТ ИЗ ПОЧЕТКА, ДА ЛИ БИСТЕ СТУПИЛИ У БРАК С ИСТОМ ОСОБОМ, С НЕКОМ ДРУГОМ, ИЛИ СЕ УОПШТЕ НЕ БИСТЕ УДАВАЛИ (ЖЕНИЛИ)? Брачни парови који су психо-упитник попунили и послали нису имали појма чему ће њихови одговори послужити.

Упоредивши све одговоре на питања која су била постављена у тесту, Беверли Стеферт је добила статистичку процену среће у сваком од осам стотина бракова.

ШАХОВСКА ТАБЛА СРЕЋЕ

Анкета је недвосмислено показала оно што тврде и астролози: да су особе из неког од ватрених знакова срећне у браку с особама рођеним такође у неком ватреном знаку, али и са људима из неког од ваздушних знакова а да су људи из водених знакова нашли срећу с партнерима из воденог знака, као и са онима из неког од земљиних знакова.

Значи: Лав, Ован и Стрелац слажу се између себе, али и са Водолијом, Вагом и Близанцима; Шкорпија, Рак и Рибе иду међусобно, но исто тако и са Биком, Девицом и Козорогом. Свака друга комбинација, и према тесту и према тврдњама астролога, није пожељна и не може донети срећу.

Из анкете Беверли Стеферт настала је ова шаховска табла која показује да ли су партнери један за другог или не. Ако је упоредите са текстом, видећете да се резултати слажу с астролошким прогнозама.

Они који верују у астропсихолошку статистику имаће шансу више да свој љубавни случај провере. Остали могу необавезно да се забаве.

Б. Ложић

шао не узима здраво за готово, али сматра да могућност утицаја планета никако не треба занемарити. Због тога намерава да своја проучавања продуби не би ли дошао до резултата који можда једног далеког дана могу да постану научна истина.

УТИЦАЈ ПЛАНЕТА-ЗАГОНЕТКА СВЕМИРА

Тачно је да планете утичу на живот на Земљи, али није доказано да имају утицаја и на живот људи, а камоли на њихову судбину. Постоје само два позната начина на који планете могу да делују на Земљу: светлошћу и гравитационим ефектима. Али, и светлост и силе теже изазивају на Земљи минималне промене. Оне, међутим, нису занемарљиве.

Плима и осека збивају се ван сваке сумње под утицајем планета, а има доказа и да планете донекле утичу на простирање радио-таласа у јоносфери. Планетарне гравитационе силе понекад изазивају и земљотресе што, опет, утиче на Земљину ротацију. Гравитација је, у сваком случају, најмање разјашњена од свих сила које обликују свемир.

КАД БИСТЕ ЖИВОТ ПОЧЕЛИ ИЗ ПОЧЕТКА...

Другим речима на небесима постоје још многе загонетке које наука тек треба да реши. Велико је питање колико астрологија има везе са свим тим, али Ајзенк сматра да је проучавање вредно труда.

Некако истовремено кад је професор Ајзенк поднео извештај о својим открићима Енглескиња Беверли Стеферт објавила је резултате свог „љубавног хороскопа", односно везу између астрологије и брачне среће. Оно што је добила искључиво на основу зодијачког знака у коме је неко рођен изненадило је и саме астрологе јер се њихова предвиђања готово у длаку поклапају с њеним

ФАРМЕРКЕ ПУНЕ 110 ГОДИНА

Покушајте да се сетите колико дуго се већ носе фармерке. Чини вам се одувек (нема продавнице одеће без мушких, женских и дечијих фармерки), а опет — пре двадесетак година оне су још биле реткост, модни крик и код нас и у свету... Међутим, модре панталоне од тврдог платна са много штепова и рајсфершлуса, знатно су старије. Још нешто: немојте се ни случајно кладити да је „цинс" (амерички назив за овај део одеће) — амерички изум. Њихова историја пуна је необичности и случајности!

Прича о фармеркама права је „америчка прича о успеху". Будући власник мултинационалне компаније „Леви Штраус" искрцао се једнога дана 1847. године у Њујорк, као голја. Стигао је из Немачке у „обећану земљу", у предвечерје златне грознице. Млади Леви Штраус имао је седамнаест година, Њујорк око 500 хиљада становника — ко би помислио да ће за само неколико деценија оба постати гиганти!

Леви Штраус отпочео је у Америци као — путујући трговац одећом. Обилазио је по Њујорку и околини гурајући испред себе колица са хаљинама и панталонама и зарађивао колико да опстану он и два брата. Када је напунио двадесет година, Леви је одлучио да се још једном укрца на брод, овога пута да би опловио Америку око Рта Хорн и доспео у Калифорнију — циљ свих копача и испирача злата.

Мудри Леви није пошао у Калифорнију са лопатом у руци, а још мање са ситом и чизмама да чучи у златоносним потоцима. Он је схватио да се злата треба дочепати на сигуран начин: од оних који су га већ пронашли. У међувремену, два брата која су остала у Њујорку отворила су сопствену трговину разном робом и Леви је рачунао да ће га они снабдевати. Што је за Европу био у оно време Париз, то је за остале делове Америке био Њујорк: центар моде и модних лудости. Леви је у Лос Анђелесу отворио дућан мешовитом робом са потрепштинама и мамипарама свих врста... Срећнији копачи који су силазили из „златних" планина празнили су своје џепове у граду који је све више растао. Левијев бизнис добро је кренуо, али младићу „кликер" није престајао да ради. Синуло му је да понуди испирачима који су тек полазили у трагање

СНИМА СЕ „РАТ ЗА ВАТРУ"

ПЕРИКА ЗА СЛОНА

У сабласном амбијенту залеђене тундре коју осветљава бледо сунце, космати људи ниског чела и истурених чељусти воде бесрпштедну борбу са хордама гладних вукова, џиновских медведа или сабљастих тигрова... То је атмосфера у којој се одвија радња филма „Рат за ватру" француског режисера Жан-Жака Аноа. Овај велики филмски спектакл — епопеја о праисторијском времену кад је неандерталац уступао своје место на Земљи homo habilisu („вештом човеку") — сниман је зимус на северу Шкотске: у забитим пределима који су најверније дочаравали оне давно ишчезле.

Доба о коме прича филм време је кад су постојале животињске врсте које данас настањују Земљу: лавови, вукови, носорози, јелени... Али и мамути, нарочито рутави и мастодонти. Како их приказати на филму? Био је то проблем који није било нимало лако решити, чак ни данас кад је филмска техника трикова достигла фантастичне резултате. Јер, Жан-Жак Ано — није хтео трик! Хтео је да се на великом платну појаве праве хорде џиновских, рутавих мамута са огромним кривим кљовама. И смислио је како да то постигне!

Прво, оно што важи за глумце, вреди и за глумце-животиње: треба одабрати „оне праве" за одређену улогу. Екипа је зато организовала аудицију за слонове који ће — играти мамуте. Они су пре свега морали да испуне одређене биолошке услове како би највише личили на своје претке од пре педесет и седамдесет хиљада година. Требало је ангажовати азијске, а не афричке слонове зато што су морали

за златом нешто што до тада није постојало: панталоне од шаторског платна — довољно чврсте да поднесу верање, клечање и пузање по мулју и камењу. Отворио је малу кројачку радионицу у којој су се шиле само овакве панталоне — са ознаком „Левис".

Посао је кренуо боље него што је Леви Штраус могао и да замисли! „Левиске" су почели да купују не само испирачи злата него и дрвосече, градитељи пруге, каубоји и — фармери. Онда је Леви повукао још један одличан потез. Променио је тканину од које су се шиле фармерке и почео да користи серж, француску тканину измишљену у граду Ниму још у 16. веку. Од сличне тканине правиле су се у та давна времена морнарске панталоне у Ђенови, бојене модрим индигом, тако да се у Америци серж називао цин, према искривљеном имену Ђенове! И, кад су панталоне „Левис" постале омиљене, прозвали су их — цинс.

Године 1872. у Лос Анђелес је стигао нови досељеник који ће цинсу подарити данашњи изглед. Био је то Рус Јаков Јуфез који је у Америци променио име у Џекоб Девис (то му је најсличније звучало). Као кројач настанио се и почео да ради у Реноу у Невади. Када је видео панталоне „Левис", синула му је идеја и одмах је написао писмо Левију Штраусу са понудом да заједнички пријаве један патент и почну да сарађују. Девисов предлог је био да се све тачке на панталонама које су најизложеније цепању (углови џепова и сл.) ојачају бакарним „нитнама". Идеја се показала генијална! Тек сада је свет полудео за фармеркама, тако да је заједнички основано предузеће Левија и Девиса већ 1874. године продало ни више ни мање него 72 хиљаде комада одеће — панталона, блуза, прслука — ојачаних нитнама.

Леви Штраус је умро 1902. године као нежења и оставио је нећацима фирму која и дан-данас цвета. Могло би се још додати да су фармерке, које су у међувремену почели да производе и други, тако да их данас шију и познати и непознати кројачи и фирме, поплавиле свет педесетих година. Када су се у њима на филмском платну појавили Марлон Брандо и Џемс Дин — био је то одлучујући преокрет да почну да их носе буквално сви: млади (али и стари) оба пола. Треба ли рећи да се шије и цинс одећа за свечане прилике (читај: за монденско друштво).

Немогуће би било пребројати колико се пари фармерки у данашње време прода у свету сваке године (то су ваљда цифре са пет-шест нула). Додајмо само да су о њима чак написане и социолошке расправе у којима су изнете различите тезе зашто се толико носе: да ли уливају осећај слободе, или из протеста према традицији и уштогљености, или из љубави према „америчком сну" или — нечем четвртом. У сваком случају, цинс је одећа која је већ постала класична.

М. К.

У ЛОНЦУ И КАРИКАТУРИ

ЧИЧА ГОРИО И ПАСУЉ ЗАПЕЧЕН ТРИ ПУТА

Довољно је само навести наслове следећих романа: „Евгенија Гранде", „Сјај и беда куртизана", „Мутивода", „Чича Горио" и „Шагринска кожа", па да нам буде потпуно јасно да је реч о једном од највећих романописаца 19. века, француском писцу Оноре де Балзаку. Писац неуништиве стваралачке енергије у току свог живота написао је 90 романа које је све сврстао под заједнички наслов „Људска комедија". Своју намеру да напише 150 романа није успео да оствари јер га је смрт спречила у томе. Сама бројка од 90 романа више је него грандиозно дело, оваквим плодним опусом може се похвалити веома мали број писаца. Отац „Чича Горија" није знао ни за какву меру, обилато је претеривао у јелу и пићу. И жене су играле велику улогу у његовом животу, посветио им је многа своја дела у знак захвалности за лепе тренутке проведене у њиховом друштву. Балзаково претеривање у свему, његово расипање чудовишне снаге, подстакло је његову чудесну машту да уобличи све људске претераности, све лудости, замисли, успехе и поразе у више од две хиљаде и данас савремених ликова.

Као и већина других познатих личности и Балзак је био јунак многих анегдота. У некима се величала његова склоност према лепим женама, у другим се наводе његови вински успеси а у највећем броју анегдота говори се о његовој неизмерној љубави према јелу. Знао је сате да проведе за богатом трпезом, мада је јео брзо и халапљиво. Оно што би појео за један оброк било је довољно да нахрани бар пет здравих одраслих особа. Та његова неутољива потреба за храном последица је немаштине и глади из младих година. Као млад писац Балзак често није имао довољно новца да се поштено наједе, због тога је као замену за фина јела имао обичај да на столњаку нацрта зделе и тањире а у сваком је и списао назив неког веома пикантног јела и при том јео сув хлеб. Нека од његових омиљених јела била су: фазан куван у вину са пикантним прилогом од гушчијих јетрица и касуле (пасуљ запечен у рерни три пута).

Градови Кастелнодари, Тулуз и Каркасон у покрајини Лангдок препиру се присвајајући себи славу да су измислили ово хранљиво јело од пасуља.

Свака домаћица у овој покрајини љубоморно чува као најстрожу тајну додатке и ароматичне зачине за своју личну варијанту касулеа. Сигурно је само то да у јелу мора бити пасуља, свињетине и белог лука. Да ли ћемо као зачин употребити клинчић и додати гушчији батак или ћемо умешати павлаку — то је ствар укуса. Најважнији део припреме је да се јело неколико пута препече. Овим поступком јело постаје гушће. За припрему касулеа, омиљеног Балзаковог јела, потребно је следеће: 500 g белог пасуља, 1 главица белог лука, 125 g димљене сланине, 1 пар домаћих кобасица, 500 g свињетине, 60 g свињске масти, 2 главице лука, 1 веза зелени за супу, 1 ловоров лист, 1 мала туба пирея од парадајза, со, бибер, мајчина душица, презле, пахуљице маслаца.

Пасуљ потопимо у воду и оставимо да се кува заједно са изгњеченим белим луком, сланином и кобасицом. Свињетину нарежемо на коцке, па је кратко време печемо у тигању заједно са фино нарезаним луком, ловоровим листом и зелени нарезаној на колутиће. Све то додамо пасуљу, заједно с пиреом од парадајза и зачине па се све то кува на умереној температури. Кад је пасуљ готов, извадимо сланину и кобасице па их нарежемо на комаде и поново додамо у пасуљ. Касуле ставимо у ватросталну посуду, поспемо га презлом и пахуљама маслаца, па га 10 минута печемо у рерни. Затим корицу која се створила на површини касулеа умешамо у средину јела, пасуљ поново поспемо презлом, још једном додамо пахуље маслаца и опет препечемо. Овај поступак поновимо и трећи пут. На сто се касуле износи врућ или хладан, зависи од укуса.

Црта и пише:
Бошко Стаматовић

да имају мале уши, висока рамена а низак тур. Одабрано је осамнаест слонова за које се проценило да су најталентованији да пред камерама одглуме мамуте.

Међутим, тек тада су почели проблеми. Било је потребно више од два месеца да се слонови навикну на костиме јер морали су их одењути у руно како би личили на рутаве мамуте! Костими су направљени од коњских грива. Колико ли је стотина коња морало да буде ошишано! Биле су то као неке перике за слоновска телеса. А на репове и сурле навучене су им еластичне „навлаке" налик на џиновске чарапе. Најзад, помоћу специјално начињених амова слоновима су прикачене за главу и мамутске кљове од фибергласа.

Комплетирати слона у оваквав костим није био посао од сат-два! По три костимера-шминкера била су ангажована за сваког џиновског четвороношца. И, кад су се животиње навикле на своје костиме и било испланирано да сниман више почне, догодило се нешто што нико није могао предвидети: угледавши једни друге, слонови су подивљали! Настала је туча у којој су огромне животиње јуришале једна на другу, вештачке кљове пратале су у комадиће.

Док су се слонови навикли и израђене нове кљове прошло је још доста времена... Најзад је на залеђеним брегсвима Керкгорма у Шкотској пала прва клапа: цела екипа задржала је дах док се колона „мамута" кретала пред камерама један по један. Био је то фантастичан призор вредан свих оних силних напора.

Нећемо вам ништа више рећи о овом филму јер је сасвим сигурно да ће дах застајати и нашим гледаоцима кад „Рат за ватру" стигне у домаће биоскопе.

М. К.

ЗАНИМЉИВА ИМЕНА

ЗЛАТНО РУНО И АСТРОНАУТИ

Десило вам се сигурно не једном да побркате два слична имена: да Бојану назовете Биљана, или Живановића — Живковић. Мало је необичније (и смешније) кад се то догоди у школском градиву, с именима историјских или митолошких личности. Један наставник годинама је бележио такве грешке у писменим и усменим одговорима својих ученика. Ево примера из његове „збирке".

1. Међу највећа египатска божанства спадао је Оназис.

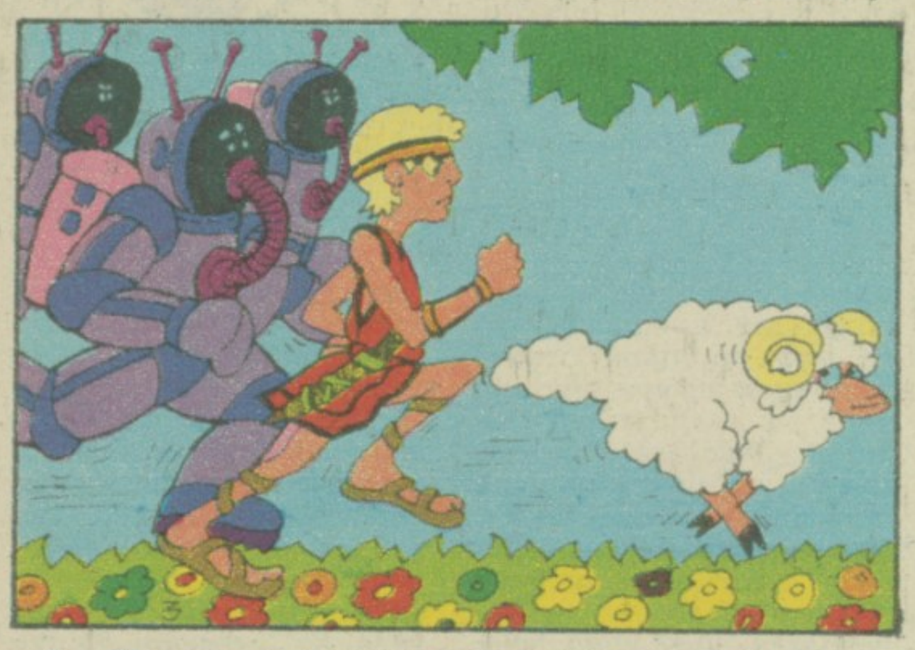
2. Краљева кћи Адријана помогла је Тезеју да изађе из лавиринта.

3. У потрагу за златним руном пошао је Јасон са својим Астронаутима.

4. Хипокрит, грчки лекар, назива се често „оцем медицине".

5. За права римских плебејаца борили су се народни трибуни, браћа Грахам.

6. Цезар је отишао у сенат упркос молбама своје супруге Калифорније, која је предосећала да ће бити убијен.

7. Живот у царском Риму најбоље је описао сатиричар Петроније Арбајтер.

8. Последњи астечки владар звао се Метузалем.

9. Прва је Земљу опловила експедиција под вођством португалског морепловца Малигана.

10. Монголи су под Тољераном освојили готово целу јужну Азију.

11. Посебно се у „Млетачком трговцу" истиче лик окрутног зеленаша Шерлока.

12. Енглеска је увек била краљевина, осим неколико година под влашћу Оливера Корнвола.

13. Луј XV је био под утицајем своје љубавнице, маркизе Де Помпиду.

14. Године 1815. на француски престо поново је дошла бурманска династија.

15. Ђузепе Верди је у својим приповеткама описао тежак живот сицилијанских сељака.

16. Почетком нашег века Ајзенштајн је поставио теорију релативитета.

17. Насеље је сграђено по нацртима славног архитекте Ле Курвоазјеа.

18. Потресна сведочанства о рату оставио је совјетски писац Илја Единбург.

Колико бисте ових грешака могли сами да исправите? Вероватно већину. За сваки случај, ево и „решења".

ИСПРАВНИ ОБЛИЦИ ИМЕНА: 1. Озирис; 2. Ариjадна; 3. Аргонаути; 4 Хипократ (реч **хипокрит** значи „лицемер"); 5. Браћа Грах (Граси); 6. Калпурнија; 7. Петроније Арбитер (арбајтер је „радник" на немачком); 8. Монтезума (Метузалем је библијска личност, симбол дуговечности); 9. Магелан; 10. Тамерлан или Тимур-Ленк (Тољеран је француски државник с почетка прошлог века); 11. Шајлок; 12. Оливер Кромвел (Корнвол је покрајина у Енглеској); 13. Маркиза де Помпадур (Жорж Помпиду био је председник Француске Републике 1969—1974); 14. Бурбонска династија; 15. Ђовани Верга (Ђузепе Верди био је композитор); 16. Ајнштајн (Ајзенштајн, тачније Ејзенштејн, презиме је совјетског филмског редитеља); 17. Ле Корбизије (Курвоазје је произвођач коњака); 18. Илја Еренбург.

КАКО СУ ОНЕ ПРОПУШИЛЕ (ИЛИ: О БОРБИ ЗА ЈЕДНАКА ПРАВА НА ПЛУЋНЕ БОЛЕСТИ)

Кажу да су савременици Амандине Лусил Орор (по нашем, Зоре) Дидеван, много познатије под књижевним псеудонимом Жорж Санд, лакше прогутали многобројне љубавне авантуре ове даме него њен обичај да носи (мушке) панталоне и не вади цигарету из уста. Мадам Санд је пре сто шест година умрла и тако коначно престала да саблажњава околину.

Није се само старомодна Европа згражала над женама које пуше: 1354. извесни Р. Т. Трел, сарадник једног угледног њујоршког листа, осетио се позван да преко штампе исмеје „помодарке које су се, подржавајући глупаве манире неких кобајаги — отмених странкиња, одале дувану, односно једном његовом слабијем и женственијем производу, тзв. цигаретама" ...

И пре, и у време, и после Жорж Сандове и прозваних њујоршких помодарки, оне су пушиле, а они се углавном згражали — заиста чудно кад се зна да је Европа „задимила" захваљујући једној жени ...

ТРАВА ЗА СВЕ БОЉКЕ

Стварно, откуд толико чуђење? У бродском дневнику Кристофора Колумба под датумом 6. новембар 1492. године читамо о „мушкарцима и женама који су, приносећи устима смотуљке сасушеног лишћа запаљене на једном крају, увлачили дим који би затим избацивали с изразом великог задовољства на лицу"

Двадесет и седам година пошто су Колумбови морнари сазнали за тајанствену страст Хаићана према сасушеним смотуљцима, дуван је под именом табако (tabaco) пренет прво у Португал, а затим и у Шпанију. Јесу ли даме одмах запалиле? Нису. Нису ни господа. Дуван се у то време ревносно гајио и гајио као украсна и, веровало се, лековита биљка: називају га и света трава, Herba panacea трава која лечи све болести.

Жену француског краља Анрија II Катарину Медичи мучиле су поред владарских и обичне, али врло непријатне главобоље што је француском амбасадору на лисабонском двору Жану Никоу било добро знано. Жан је, као што је ред, својој краљици желео само добро: године 1560. послао јој је против главобоље семенке и прашак „табака" који је, себи у част, прекрстио у nicotiane (никотијан, касније никотин).

Није познато да ли је Катарину од ушмркавања — још се, пазите, није пушило — прошла главобоља, али је зато извесно да су после краљице пошто-пото хтели да шмрчу сви ...

Када је 1586. сер Волтер Рали од гувернера Вирџиније Ралфа Лејна прво добио, а затим и научио, како се пуши лула америчких Индијанаца, поред господе пожелеле су да запушкају и даме. Чисто мушки реквизит који никако не доличи слабијем полу, пресудише јачи. А оне? Пушкале су и димиле у својим одајама пркосећи више из забаве него из стварне и отворене побуне.

Три деценије пошто је Катарина престала и да шмрче и да дише, „увезени" обичај узео је у Француској такав маха да је краљ — непушач Луј XIII искористио своје владарске прерогативе да смотуљке, луле, прашак и семенке — забрани!

Исту нетрпељивост према дувану испољио је и Лујев сусед преко Ламанша, краљ Енглеске и Шкотске Џемс I, али се он није зауставио на пукој забрани — сео је и написао ватрени спис против пушача, Misocapnus. Кад је од кардинала постао папа, Урбан VII је прво напрасно заборавио на пријатељство са Галилеом Галилејом што је овога стало главе, а онда је оценио да је пушење смртни грех који повлачи искључење из цркве ...

Како су грешнице поступиле? Европске краљице, принцезе и њихове „дружбенице" почеле су сем луле да крију и прашак и наставиле да ушмркавају и 'диме, диме и ушмркавају ...

ДАЈТЕ НАМ

ЛАВИЦА И ЛУДА РОЗА

Када је буржоазија ступила на сцену, поред дворских размножиле су

ЛУЛЕ!

се и обичне даме од којих већини дуван уопште није пријао. Седећи поред својих мужева једно време су узалудно трептале, колутале очима и кашљуцале и на крају победиле — у „отменом" европском свету завладао је обичај да се после обеда мушкарци повлаче у посебне салоне за пушење, остављајући даме саме, далеко од дима, али и од мушких разговора.

„Цигарета и лула нису за жене, ни жене за њих", објашњава један приручник за лепо понашање из прошлог века. Оне које нису биле ни даме ни фине обично ни-

Луј XIII је забранио, Џемс I и забранио и напао писаном речју, папа Урбан VII запретио екскомуникацијом, али су жене упорно ушмркавале, пушиле и пуњкале.

су читале приручнике те врсте, те су димиле уколико су имале пара. У то доба, сем дама, паре су од смртница имале још само жене сумњивог морала и исто толико сумњивог заната. Последица овога било је да је свака жена која би се усудила да запали цигарету, по кратком поступку проглашавана „пропалом".

Већ поменутој Жорж Санд и њеној блиској пријатељици (иначе великој љубави Франца Листа) графици — књижевници Мари д'Агул (1805-76), рецимо, уопште није било стало до тога шта други мисле о томе што оне пуше. Истоветну незаинтересованост испољила је и француска сликарка Роза Бонер (1882-99) која је у мушким панталонама и јакни мушког смокинга по читав боговетни дан одбијала димове из мушких цигарета. „Луда" Роза доказала је да је луда када је за кућног љубимца изабрала лавицу, а онда је збунила све госпође из комшилука и даље околине тиме што је 1894. постала прва жена којој је додељен Велики крст француске Легије части.

Изузимајући сликарке, глумице, књижевнице и балерине које су већ избором занимања доказале да су особе „сумњивог морала", већини поштених жена и даље ни на крај памети нису биле цигарете, а камоли луле.

Ова причица имала би другачији крај да растућој дуванској индустрији није затребало ново тржиште и да женама негде почетком века није најзад досадило да седе код куће и везу. Бунтовнице су свој бунт изражавале и цигаретом, индустрија их је спремно снабдевала, али су још биле у мањини.

Први светски рат изменио је много штошта, донекле и гледање на женску слабост према дувану, али су тек лудих двадесетих и тридесетих — и то опет међу онима са дубоким џепом — жене почеле навелико да пуше.

Пошто су тако по други пут у историји изборили себи право на плућне болести и привидну једнакост, наставиле су да одбијају колутове, некад веће некад мање, све до данас.

Мина Илић

Европљани су прво сазнали за цигаре и луле, а тек потом сами — из нужде — измислили цигарете: почетком 16. века севиљски просјаци досетили су се и почели да скупљају, мрве и увијају у папир пикавце богаташких цигара. Двеста година касније ови сиромашки „папелетоси" и „сигариљоси" стекли су присталице и међу отменим мушким светом који их прекрсти у цигарете (пофрацужена шпанска реч cigarro = мала цигара). Што се дама тиче, оне су на право да јавно пуше морале да попричекају још два века.

УЧИМО ОД БЕБА

КОЉА И ДЕЛФИНИ

Људи већином сматрају да родитељи који бебу од 15 дана уче да плива желе само да фасцинирају околину.

Али, није баш тако.

Човек може да доживи шок ако се случајно нађе крај базена у једном предграђу Москве: двоипогодишњи дечак пење се на врх петометарске трамбулине, гледа у воду, одбацује се и наглавачке стрмоглављује доле. Посматрачу се диже коса на глави, али не и дечаковим родитељима који све то мирно посматрају. Кроз неколико тренутака из воде се помаља главица и одјекује гласић: „Мама, зар нисам лепо летео?!"

Тај дечак од две и по године зове се Коља и није случајно постао скакач. Његоза мама Олга је мајстор спорта у пливању, а отац Сергеј ради као инструктор у роњилачком спорту. Обоје су се из сопственог искуства уверили да спорт даје људима здравље, снагу и спретност, утиче на формирање личности и одлучили да у својој деци већ од првих дана живота развију љубав према физичкој култури.

— Коља још нема две и по године — исправља репортера Олга Жолус. — Пре него што је први пут скочио с трамбулине, он се у води већ осећао као риба. Пливао је, ронио и до дубине од 6 метара. Научио је да плива кад је имао само петнаест дана, а његова млађа сестрица Нађа оборила је овај рекорд — почела је да плива већ осмог дана живота!

Сваки човек има урођен рефлекс да кад падне у воду сместа прекида дисање. Олга и Сергеј покушавали су да поремете тај рефлекс. Како? Прво су лице детета поливали водом, затим му воду сипали на главу, да би га затим потапали у кади. Ни Кољи, а касније ни Нађи ове вежбе се, наравно, нису одмах допале. Почињали су да вриште, а тиме су, у ствари, помагали својим тренерима. Чим би деца удахнула ваздух у плућа и спремила се тако да још јаче заплачу, потапали су их у воду. После краћег времена она су из воде испливавала са осмехом!

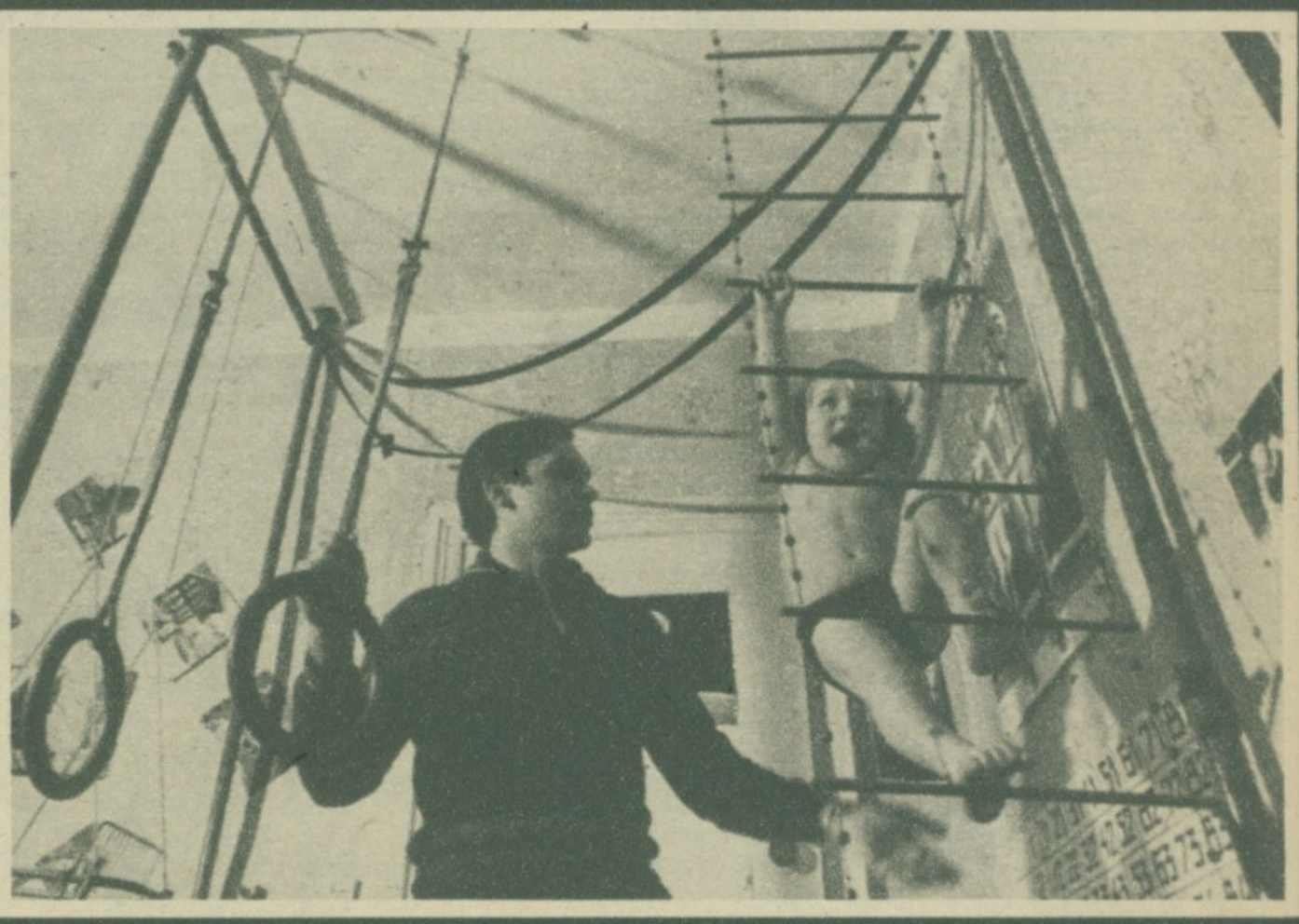
Из дана у дан деца су све више савлађивала прекид дисања и све дуже остајала под водом. А кад су потпуно увежбала задржавање дисања, супрузи Жолус почели су да поклањају више пажње вежбама на „копну". У креветићима своје деце они су поставили читаву гомилу спортских справа и реквизита.

ЗАБАВА НАД ЗАБАВОМ

Нису прескочене ни вежбе које је требало да очеличе клинце. Деца су у кући облачила лагану одећу, трчкарала боса по поду, умивала се хладном водом. Породица је прошло лето провела на мору и била права атракција на плажи. Њихова деца која заједно немају ни четири године играла су се у води.

Прошлог лета били су права атракција на плажи: Коља с мамом и татом излази из морских дубина.

Дечја соба пуна је спортских справа и реквизита — Коља вежба под надзором оца Сергеја.

скупљала камичке и рачиће, ронила с маском и без ње а Коља се спуштао са оцем и дубоко на морско дно. У мору су се деца спријатељила са делфинима, а Коља их је чак хранио из руке. Делфини су најпре бојажљиво прилазили дечаку, опрезно узимали рибу и удаљавали се. Али, такав однос делфина према дечаку убрзо се променио: дозволили су му чак и да их мази!

А мала Нађа постиже данас заиста изванредне резултате у пливању: у базену без заустављања преплива више од 500 метара. За дете од годину и осам месеци то је више од олимпијског рекорда! Уз све то, Нађа зна да плива и леђним стилом.

ОКЕАН КАО КОЛЕВКА

Коља и Нађа нису, наравно, једине бебе у Совјетском Савезу које знају да пливају. Многи у СССР своје малишане уче да пливају већ од првих дана рођења. Откуда, одједном, тако велико интересовање родитеља да своје бебе науче пливању?

Познато је да је океан био колевка првих живих организама. Услови за живот у води били су, судећи по свему, знатно повољнији него на копну јер ту није било оштрих температурних промена, кише, снега, олуја и мућа. Вода не само да је олакшавала могућност исхране, већ и саму егзистенцију. У њој се као у бестежинском стању губила тежина сопственог тела.

Потрајало је то три и по милијарде година, а можда и више, од тренутка кад је настао живот на Земљи. За све то време нико од житеља океана није дошао у искушење да окуша чари копна. То се догодило релативно недавно, пре отприлике 400 милиона година. А догодило се зато што је у океану постало тесно. Океан се претворио у полигон оштрих сукоба. Наравно, они слабији били су принуђени да се иселе.

Тако је под претњом смрти започела велика сеоба. И тај страх од средине из које је требало бежати природа је усадила у сећање свих будућих поколења. Од тада је водеким бићима суђено да живе у океану, а сувоземним — на копну. Трењуци рађања за земаљска бића, укључујући и човека, значили су прелазак из света бестежинског стања у свет гравитације.

Стручњаци ни до данас нису установили шта беба осећа у тренутку рођења. Оно најзначајније, међутим, познато је: напуштајући средину у којој је провело девет месеци новорођенче осећа огромну тежу која се навалује на њега у облику снажног гравитационог удара. Код детета се за 3—4 пута повећава потреба за кисеоником. Целокупна снага организма, сви заштитни механизми, сва енергија коју дете акумулира, троше се на поништавање оне силе теже и неопходно прилагођавање организма новим „сувоземним“ условима. Е, управо зато бебе у првим тренуцима живота не осећају страх од воде и воле да пливају.

Према подацима Светске пливачке федерације у свету данас 7—8 милиона беба зна да плива, а у многим земљама, као што су СССР, Јапан, Аустралија, Чехословачка, СР Немачка и САД већ постоји богато искуство у обуци беба у пливању. Читаоци се можда сећају да је још 1964. године на страницама светских листова објављено сензационално саопштење да су аустралијски тренери, супрузи Тимарманс, научили своју четворомесечну бебу да плива. Међутим, две године пре овог саопштења у Научноистраживачком институту за физичку културу млађи научни сарадник Игор Чарковски извршио је први експеримент са новорођенчетом, својом кћеркицом Ветом. Од тада па до данас у Москви је створено више од 70 поликлиника за обуку новорођенчади у пливању. И у другим градовима постоји још тридесетак сличних поликлиника.

Зашто се то чини? Беба-пливач седмоструко мање оболева од својих вршњака беба непливача. Експериментима је још доказано да бебе-пливачи зато пре проходају (већ у шестом месецу!), лако подносе хладноћу, промене времена, нису каприциозне, спавају чврстим сном. Већ од првих дана живота беба пливач навикава се на активан начин живота и — самосталност. Оне фасцинирају околину чврстином својих мишића, сналажљивошћу, вештином да координирају своје покрете.

Међутим, није крајњи циљ научити бебу да плива. Шта ће се догодити ако бебу не прилагођавамо води након рођења већ јој омогућимо да буде рођена у води, ако право из водене, материнске средине не доспе у суво, већ у исту такву средину? Ако из бестежинског доспе опет у бестежинско стање? На шта ће у том случају бити утрошена она енергија коју је дечји организам акумулирао? Како ће се развијати то дете океана уколико му се не супротставља сила теже, уколико је унаоколо родна средина у којој су услови за живот 3—4 пута економичнији?

ПОРОЂАЈ ПОД ВОДОМ?

Није нимало једноставно извршити експеримент који би одговорио на сва ова питања. Да би се то постигло потребно је будућу мајку преместити у водену средину. Позната је ствар да рађање увек представља стрес за жену. А порођај у мору, то је процес психолошки неспојив са страхом који „чучи“ у сваком надземном бићу. Наиме, добро су познати случајеви да су сувоземна бића, која воде строго копнени начин живота, изумирала кад су их на силу прилагођавали води. Животиња бачена у воду, после повратка на копно, често прождире своје младунце. Ако кокошке насилно заронимо у воду, оне на пример, редовно престају да носе јаја.

На обалама Црног мора пре две године извршено је низ експеримената под заједничким називом: новорођенчад у мору и контакт са делфинима. Зашто баш са делфинима? Испоставило се да кад су у води делфини, мајке се уопште не боје за своје бебе .Тако су младе маме без икакве специјалне припреме пливале заједно са својим бебама и — делфинима! Пливале су и рониле бебе и без својих мама, а неке бебе „старе“ између месец и годину дана мирно су и спавале у морској води! Њихов сан је у присуству делфина био знатно мирнији и чвршћи. Научници су се сложили да биополе делфина уклања осећање опасности од морског пространства.

Истина, данас је тешко замислити како ће се организам развијати у условима када из воде долази у воду. Још је теже замислити да човек може покушати да сам промени еволуцију човека, фактор који се до дан-данас потчињава искључиво природним законима. Људи су се милионима година на Земљи рађали према тим законима. И сад одједном...

Р. Досковић

Иако заједно немају ни четири и по године, Коља и Нађа поставили су у пливању и рођењу праве олимпијске рекорде.

Дечак Олге Жолус, мајстора спорта у пливању, запливао је са само петнаест дана а његова сестра већ осмог дана живота.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

КАКО ДЕЦА УЖИВАЈУ У ГРУДВАЊУ...

... А НАЈВИШЕ ХОГАР!

УАЛА! ШЕПРТЉО! ПРОМАШИО СИ МЕ!

ДЕЦО! РУЧАК ЈЕ ГОТОВ!

ПЛОП!

ДОЛАЗИМО, МАМА!

ДА ПОКУШАМ ЈОШ САМО ЈЕДНОМ!

ТРАС!

?

© 1981 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

DIK BROWNE

ЖИВ ЗАТРПАН

ДА ЈЕ ИНЖЕЊЕР РОБЕРТ КИРБИ КРЕНУО ОДМАХ СА РАДНИЦИМА НА РУЧАК, НИШТА МУ СЕ ВЕРОВАТНО НЕ БИ ДОГОДИЛО. ОВАКО, ЗГРАДА ЧИЈЕ ЈЕ РАДОВЕ НАДГЛЕДАО МОГЛА ЈЕ ДА МУ ПОСТАНЕ ГРОБНИЦА.

У тој фази изградње мој посао је већ био готово сасвим рутински, као инжењер толико пута сам већ обавио сличне ствари: надгледао сам радове на изградњи неколико троспратница које су се подизале у пријатном делу Торонта, неколико километара од самог центра града. Радови су напредовали уобичајеним током, неких већих проблема није било. Зидови су већ били подигнути, конструкција крова добијала је завршне обрисе. Свуда уоколо зграде а у њима гомиле неопходног грађевинског материјала. Радници су се врзмали и обављали завршне радове. Били су ту електричари, молери, зидари.

Када се звоно огласило и означило прекид рада, сви су радници оставили започети посао и журно кренули према кантини. Пауза за ручак!

СВЕ СЕ ОБРУШАВА

Ја нисам кренуо одмах са њима. Имао сам обичај да останем десетак минута после радника проверавајући да ли је све остало у реду на градилишту. Тек после упућивао сам се и сам према ресторану који је, у ствари, био једна импровизована барака на око трista метара од троспратница у изградњи.

Стајао сам у једном од станова на последњем спрату кад су се улазна врата, сасвим изненада, створила уз страховит тресак. У првом тренутку није ми било јасно о чему се ради, али сам онда схватио: потмуло тутњање, шкрипање, ломљење, наговештавало је налет торнада. Овај снажан циклонски ветар понекад страшно разорног дејства не јавља се тако често у Канади као што је то случај у другим деловима Северне Америке. Ипак, баш тог септембарског дана 1980. године задесио је Торонто. На сву срећу, у недовршеним троспратницама осим мене нико није остао у тренутку кад је торнадо налетео, сви су били у кантини, тако да се никоме ништа није ни догодило...

Све око мене почело је да се руши, зидови су пуцали, малтер се крунио и правио облаке прашине. Био сам свестан да ништа не могу да предузмем, сваки покушај бекства био би узалудан. Препустио сам се случају — можда ћу се некако извући.

Онда је и под испод мене попустио. Не знам ни сам како али нисам пао на спрат ниже или још даље. Вођен лудом случајношћу сурљао сам се кроз узан пролаз који се створио између бочног зида и отвора за вентилацију.

Дрвена конструкција крова одолевала је извесно време, онда је непријатељски почела да шкрипи, греде су се одваљивале и падале свуда око мене заједно са циглама, великим комадима малтера. Шта да радим, како да се спасем?

Кад сам коначно осетио чврсто тло под ногама, просто нисам могао да верујем да сам жив. Био сам окружен гомилама грађевинског материјала који се и даље силовито обрушавао са свих страна.

У КЛОПЦИ

Помисао да сам и поред свега жив развеселила ме али ја кратко, међутим, шта је уопште значило бити жив у таквој ситуацији! Из те клопке, чинило ми се, није постојао излаз.

Ипак неким чудом, без обзира на то што сам практично био жив зазидан, имао сам довољно простора да сам могао да померам руке, рамена и, што је најважније — глава ми је била изнад. Додуше, једва да сам ишта разазнавао од облака прашине који су ковитлали око мене, улазили ми у нос, уши, уста.

Налет торнада никако се није смиривао. Коначно, када је прашина почела да се слеже, а рушење и ломљава да јењавају, схватио сам да је оно најгоре прошло. Нашао сам се у једној од подземних гаража. Лева нога била ми је уклештена између остатака неког зида који се, као да је био од песка, срушио све до доле, другом сам се ослањао на гомилу изломљеног материјала који је донедавно представљао кућу.

Осетио сам се као животиња ухваћена у клопку. Нога ме је страшно болела. Да бих проверио каква је повреда, покушао сам да мрдам прстима. На сву срећу, успео сам.

Радници су одмах приметили да ме нема. Чим се налет торнада смирио, пошли су у потрагу за мном. Колико дуго су ме тражили, не знам, углавном чуо сам двојицу како се приближавају и дозивају ме из свег гласа. Кад сам оценио да су се приближили довољно близу да ће чути моје запомагање почео сам и ја сам да се оглашавам. Убеђивао сам их да никако ни не покушавају да ме спасу јер то би могло да буде кобно и за њих и за мене — читава та несигурна гомила могла је да се поремети, почне поново да се руши и затрпа нас заједно.

Схватили су да сам у праву, па су рекли да будем само стрпљив, позваће стручну помоћ.

КАО ФАРАОН

Док је налет торнада трајао нисам ни стизао да мислим на најгоре. Тек тада почеле су да ме обузимају црне мисли. Остао сам жив, али то ништа није значило — моје грађевинско дело лако је могло да постане мој гроб.

Све ми је то пролазило кроз главу пре него што су до мене стигли ватрогасци и полицајци. Говорили су да су сада они ту, да немам зашто више да бринем. Да не би приметили у каквој сам паници, покушавао сам да се шалим са њима. Довикивао сам им нешто о томе да се осећам као фараон у пирамиди.

Ватрогасци су дошли са специјалним уређајима за спасавање — биле су то, једноставно речено, неке велике кесе које су радиле на принципу вакуума. Уз помоћ њих, ватрогасци су један по један слој нагомилане грађе успевали да одстране и да мало помало пронађу сигуран пут до места на којем сам се ја налазио.

Акција спасавања, то су ми после рекли, трајала је читав сат. Ватрогасци ништа нису желели да препусте случају: док нису били сигурни да је пут до моје „фараонске гробнице“ проходан и сигуран, нису ни желели да ми приђу.

Кад сам се нашао на светлости дана, угледао сам окупљене ватрогасце, полицајце, раднике са којима сам радио. Ништа нисам успео да кажем. А они су ме гледали као неко чудо. Најзад је један из спасилачке екипе пришао и рекао ми:

— Право је чудо преживети овакав удар торнада и у готовој згради, а камоли у голој, незавршеној грађевини. Подићи ћете ви још многе куће док не стигнете до своје пирамиде!

Роберт Кирби

БИМ И БУМ

МИСЛИТЕ ЛИ ДА ЋЕ ТО УПАЛИТИ ?
СИГУРНО ХОЋЕ!
ЋУТИ И ГЛЕДАЈ!
ЧИТАЧ МИСЛИ

МАМА, ОВО ЈЕ КРАЉЕВО НАРЕБЕЊЕ – ЧИТАЧ МИСЛИ!
ОДЛИЧНО! ТАМАН САМ ХТЕЛА ДА СЕ ЖАЛИМ КРАЉУ НА НАШЕГ ЋАСАПИНА!
ПАЗИ ШТА МИСЛИШ И ШТА РАДИШ!

САДА СИГУРНО МИСЛИТЕ ЋАКО СТЕ ВИ ОДЛИЧНА ДОМАЋИЦА...
ТАЧНО! САМО, МОЈА МАМА И МОЈА БАКА СУ БИЛЕ БОЉЕ!
©1981 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ЗАР ВАМ СЕ НЕ ЧИНИ ДА ВИДИТЕ НЕКУ НОВУ БОРУ ОКО ОЧИЈУ?
ТАЧНО! У ОВИМ ГОДИНАМА СВАКОГДАНА СЕ ЈАВЉА ПО ЈЕДНА БОРА!

А САДА ПРЕЛАЗИМО НА ПРОГРАМ ИСТИНЕ...
ОПА, БАТО!

ЗАР ВАМ СЕ НЕ ЧИНИ ДА СТЕ МАЛО ПРЕГОЈЕНИ!
ШТА?
DER ENERCHEE TUB

КО ТО КАЖЕ?
ЈА КАЖЕМ! ОВО ЈЕ ПРОГРАМ ИСТИНЕ...
ЧИТАЧ МИСЛИ
Е, ПА НЕЋЕ БИТИ БАШ ТАКО...
MIKE SENICH 9-13

АКО ЈЕ ОВО ПРОГРАМ ИСТИНЕ ОНДА ТРЕБА ДА ЗНАШ ДА СМО МИ, ПУНАЧИКИ, УВЕК ДОБРЕ ВОЉЕ, А ДА СУ ОНИ МРШАВИ ЗЛОВОЉНИ...
?!
ЦЕП!

Јаленка и Јудило

ПА, КОМШИЈА, КАКО ВАМ СЕ ЧИНИ МОЈА СТУДИЈА О НЕСАНИЦИ!

МИСЛИМ ДА ЈЕ ВРЛО ДОБРА! НИСАМ ПРОЧИТАО НИ ПРВИ ПАСУС А ВЕЋ САМ ЗАСПАО...

ОСТРВО С БЛАГОМ

III ДЕО

На броду којим су дечак Џим и његови пријатељи доктор Лајвси и скваjр Трилоуни кренули у потрагу за благом, укрцали су се као чланови посаде и гусари. Кренули су ка месту где је, по мапи капетана Флинта, било закопано благо. Изненада, зачули су познату песму...

♪ Петнаест људи на мртвачком сандуку и боца рума... ♫♪♫ ♪

Гусари су се скаменили!!!

... кад су зачули речи познате песме ...

То неко покушава да нас препла-ши?

Ко?

Нн-не знам?! То је...

Дарби Макгроу, донеси ми рума!

Људи, слушајте ме! Никакви духови ме небе покопе-бати!

То је Флинт!

То су биле његове последње речи...

Нисам се Флинта плашио ни кад је био жив, небу ни мртвог!

Спасавај се, ко може!

Не шали се с духом, сил-ва!

Дух? Ати чуо се и ехо! Уостатом, који дух има сенку, а?

Тако је, Џоне! Ти си мудар...

Тај глас стичан је Флинтовом, али више подсећа на, на...

БЕН ГАН?!

ТАКО ЈЕ? ТО ЈЕ ГЛАС БЕН ГАНА!

КАКО СЕ ОДМАХ НИСАМ СЕТИО?

ТО ЈЕ БЕН ГАН!

НИКО СЕ НЕ БРИНЕ ЗА БЕН ГАНА...

ЖИВ ИЛИ МРТАВ - СВЕЈЕДНО ВАМ ЈЕ?

АЛИ, БРЗО СУ СЕ ПОВРАТИЛИ ОД ИЗНЕНАЂЕЊА И НАСТАВИЛИ С ТРАГАЊЕМ...

ЗАБОРАВИЛИ СУ НА БЕН ГАНА...

ИЗБИТИ СТО НАКРАЈ ШУМЕ...

ТАМО ЛЕЖИ, ПОД ОНОМ ЧИСТИНОМ?

НА ТРЕНУТАК СВИ СУ ЗАСТАЛИ КАО ДА ОДАЈУ ПОЧАСТ БЛАГУ КОЈЕ БЕ УСКОРО БИТИ ЊИХОВО...

Изненада, сви су потрчали...

Тамо је, другари?

Пожурите?

Чак је и Ситва корачао брзо...

И тада...

Зар, зар...

Сад ми је јасно шта је доктор смислио?

НЕ!!

Све је било празно...

Седамсто фунти једноставно је нестало.

НЕ!

НЕ-МО-ГУ-ЋЕ!

САД СТО ГОТОВИ!

СТАНИ ПО СТРАНИ, ЦИЦЕ!

ДВА НОВЧИЋА?

КОПАЈТЕ, ТОМЦИ!

МОЖДА ЋЕТЕ НАЋИ ЈОШ КОЈИ НОВЧИЋ?

ТО ЈЕ **ТВОЈЕ** БЛАГО, ЈЕ ЛИ?

ТИ СИ СВЕ ОВО СТИСТЛИО? **ТИ**...

4

ЈЕСТЕ ЛИ ГА ЧУЛИ?!

ОНАЈ ПОКВАРЕЊАК ТАТО ЈЕ СВЕ ОВО ДОБРО СМИС-ЛИО!

ЈАСНО ЈЕ К'О ДАН ШТА ЈЕ ХТЕО!

ОПЕТ ЋЕТЕ ДА БИРАТЕ НОВОГ ВОЂУ, А?

ВИДЕЋЕ-ТО ЈОШ!

НАС ДВОЈИЦА СТАЈАЛИ СМО НАСПРАМ ЊИХ ПЕТОРИЦЕ...

ДРУГОВИ, САМО ИХ ЈЕ ДВОЈИЦА! ЈЕДАН ЈЕ ИНВАЛИД...

...А ДРУГИ-ДЕТЕ!

ИЗВАДИЋУ ТИ СРЦЕ!

ПА НАВАЛИТЕ, ОНДА!

МИСЛИТЕ ДА СТЕ МЕ УПЛАШИЛИ?!

НИКО НИШТА НИЈЕ ПРЕДУЗИМАО, САМО ЈЕ ТРЖЊА ВРЦАПА ИЗ ОЧИЈУ...

У ТОМ ТРЕ-НУТКУ...

БУМ!

БУМ!

ПЈУ!

СИЛВА?! ШТА?

КАСНО, ЏОРЏЕ!

КАО ШТО РЕ-КОХ...

...МОРАМ ДА ТИ ПРЕСУ-ДИМ...

...КАСНО, ЏОР-ЏЕ!

БУМ!

БУМ!

ЈАООО!

ДОКТОРЕ ПАЈВСИ!

БАШ ТИ ЈЕ ДРАГО ДА ВАС ВИДИМ!

СИГУРАН САМ, СИЛВА!

ДОКТОРЕ, БЕЖЕ КА ЧАМЦИМА!

Трчали смо за њима неколико километара...

Силва је, не знам ни сам како, држао корак с нама...

Стигли смо до чамца пре побуњеника...

МЕНЕ ОСТАВЉАТЕ, ДОКТОРЕ?!

НЕ, ДРЖИМ СЕ ОБЕЋАЊА!

... и завеслали ка Хиспаниоли...

ПЛОВИ КАО УКЛЕТИ БРОД!

МОРА ДА ГА ЈЕ ПЛИМА ПОДИГЛА!

ИЗГЛЕДА НЕОШТЕЋЕН...

САД СЕ ВРАЋАТО НА ОБАЛУ? ГРЕЈ, ТИ ОСТАЈЕШ НА СТРАЖИ!

ДА, ГОСПОДИНЕ!

ТО СИ БИО ТИ, БЕНЕ?!

НАРАВНО, ГОСПОДИНЕ СИЛВА!

БЕН, ТИ ДА ТИ ТО УРАДИШ?!

Кад смо пристали, зачуо сам познат глас...

ВИТЕЖЕ ТРИЛОУНИ!

ДЕЧАЧЕ!

ГДЕ СИ ТИ?!

Ништа ме није даље испитивао. Такав је он био...

Али, било му је непријатно кад је видео сузу...

Сузе, заслужили сте казну, али овога пута ћу је одложити!

Па, хвала вам!

Ушли смо у Бен Ганову пећину...

Капетане стопет!

Доби, цимте! Добарси ти дечак, али никад више нећу с тобом на море!

Правиш сувише проблема!

Тако је, капетане!

Ах!

Хоћете ли да видите благо?

Колико је људи о њему сањарило...

... и колико је за њега погинуло?

Пронашао сам га пре годину дана и овде донео!

Пред њиховим очима указало се благо капетана Флинта...

ДОБИО САМ ЗАДАТАК ДА БЛАГО КЛАСИФИКУЈЕМ...

ЗЛАТНИЦИ СУ БИЛИ РАЗЛИЧИТИХ ВРЕДНОСТИ, ВЕЛИЧИНЕ И ИЗ РАЗНИХ ЗЕМАЉА-ГРЧКЕ, ФРАНЦУСКЕ, ШПАНИЈЕ...

ТУ ЈЕ БИЛО И НАКИТА НАЈЧУДНИЈИХ ОБЛИКА. ЗАБОЛЕЛИ СУ ME И ПРСТИ И ОЧИ СРЕБУЈУЋИ СВЕ ТО...

НОЋУ СМО ЧУЛИ ТУЖНЕ ПРИЧЕ ПОБУЊЕНИКА. НИСУ СЕ МИРИЛИ СА СУДБИНОМ...

ПОЧЕЛИ СМО ПОЛАКО ДА ГА НОСИМО У ЧАМАЦ, ЧАМЦЕМ НА БРОД, ГДЕ ГА ЈЕ ГРЕЈ ПРЕУЗИМАО...

КОНАЧНО, ЗАВРШИЛИ СМО, СВЕ ЈЕ БИЛО НА ХИСПАНИОЛИ...

ПРЕОСТАЛИ ПОБУЊЕНИЦИ КЛЕЧАЛИ СУ МОЛЕЋИ НАС ДА ИХ НЕ ОСТАВЉАМО...

КРЕЋЕМО, МОМЦИ!

ПОГЛЕДАЈТЕ!

ПЛАКАЛИ СУ И ПРЕКЛИЊАЛИ...

ЗАР НЕ БИСМО..?

ПА ДА РЕСКИРАМО ЈОШ ЈЕДНУ ПОБУНУ?

СИТВА ЈЕ У ПРАВУ!

НЕМАМО ИЗБОРА!

ТАКО СЕ ЗАВРШИЛА НАША ПУСТОЛОВИНА. ОТПЛОВИЛИ СМО ДО ПРВЕ ЛУКЕ, ЈЕР НАМ ЈЕ ТРЕБАЛО ЈОШ ЉУДИ ЗА ПОСАДУ...

У ЛУЦИ ЈЕ ЏОН СИЛВА НЕСТАО. ПОНЕО ЈЕ ЈЕДНУ ВРЕЋУ ЗЛАТНИКА. СВИМА НАМ ЈЕ ПАКНУЛО...

НАМА ЈЕ ОСТАО ЛАВОВСКИ ДЕО. СВАКО ГА ЈЕ ИСКОРИСТИО НА СВОЈ НАЧИН. КАПЕТАН СТОЛЕТ ЈЕ ОТИШАО У ПЕНЗИЈУ И КУПИО БРОД, А БЕН ГАН ЈЕ ЗА ДЕВЕТНАЕСТ ДАНА ПОТРОШИО НОВАЦ И ОТИШАО НА СЕПО...

" ПЕТНАЕСТ ЉУДИ НА... "

ЗА СИЛВУ НИСМО ВИШЕ ЧУЛИ. А ЈА, ЗА САМ И ДАЉЕ ИМАО НАЈСТРАШНИЈЕ СНОВЕ. ПРИЧИЊАВАЛО МИ СЕ ДА ЧУЈЕМ ЊЕГОВ ГЛАС...

N W E S КРАЈ

10

РАГНАР: БЕЛИ МУСТАНГ

Бели мустанг, предводио је крдо коња кроз долину дивова. Рагнар је пошао за њима, али и Хорн, Јапонац, је бацио око на њега...

Осетивши људе, белац се дао у луди трк...

Хорн је био задивљен...

Како је леп! Као створен за Одина!

Ни Рагнар није био мање узбуђен...

Какав коњ!

Белац је зарзао опомињући своје крдо...

Бике мој или ничији!

Довешћу белца у Асгард! Фар-фарер неће веровати очима!

Рагнар је имао чудан предосећај...

Хорн Јапонац!

Викинг! Још је жив! Нека га моја стрела устрти!

Браде ти, овај се више неће дићи!

КРДО СЕ ОДМАРАЛО...

ХРИТ-ТУР, БОГ ОБЛАКА, ЧУВАО ЈЕ ПЛАНИНУ БОГОВА...

ЉУДИ У ДОЛИНИ?

ТРЕБА ИХ СЕ ОТРЕСТИ? НЕМАЈУ ШТА ДА ТРАЖЕ У НАШОЈ ОБЛАСТИ?

ХЛАДНОЋА ЈЕ ПРОБУДИЛА РАГНАРА. НИЧЕГ СЕ НИЈЕ СЕЋАО...

ГДЕ САМ? ШТА ЈУ ОВДЕ?

МОЗАК ЈЕ ОТКАЗАО ПОСЛУШНОСТ...

ДОЛИНА? ПЛАНИНА?

СТИГАО ЈЕ ДО ИВИЦЕ...

ОПЕТ НЕКА ДОЛИНА?

ОТКУД ЈА ОВДЕ?

ПРОШЛОСТ ЈЕ БИЛА ИЗБРИСАНА...

КРЕНУО ЈЕ ПРЕМА ИЗЛАЗЕЋЕМ СУНЦУ...

УГЛЕДАО ЈЕ НЕКУ ПРИЛИКУ...

ОТКУД ЧОВЕК У ОВОЈ ПУСТАРИ?

ЧОВЕК ГА НИЈЕ ЧУО...

ЕООО? ЕХЕЕЈ?

ХОРН ЈЕ ЖУРИО ПРЕМА ПОТОКУ...

БОГОВИ НЕ ПОСТОЈЕ, А БЕЛАЦ СЕ НЕ РАЗЛИКУЈЕ ОД ДРУГИХ КОЊА!

ЗНАО ЈЕ ДОБРО ДА БАРАТА ЛАСОМ...

НИШТА ТЕ НЕКЕ СПРЕЧИТИ, ДА ГА УХВАТИМ!

ПЛЕМЕ ТРОЛА СЕ ВЕСЕЛИЛО. БИЛИ СУ МНОГОБРОЈНИ, АЛИ БЕЗ ИКАКВЕ МОЋИ...

ЛЕДЕНЕ КАНЏЕ! ОШТРИ НОКТИ!

ЈОШ И ВИ?

ПЕВАЈ И ИГРАЈ СА НАМА!

ХОРН ЈЕ ЗАГЊУРИО ГЛАВУ У РУКЕ И ЗАТВОРИО УШИ...

УБИЈТО ГА! ПОТЦЕЊУЈЕ НАС!

ДРУГИ СУ ОКРУЖИЛИ РАГНАРА...

ИГРАЈ И ПЕВАЈ СА НАМА! МИ СМО ТРОЛИ, ЧУВАРИ СТЕНА!

ЗАБАВА ЈЕ ТРАЈАЛА СВЕ ДО ЈУТРА...

НИШТА ГА НИЈЕ ЧУДИЛО. БИО ЈЕ КАО ДЕТЕ...

КОЊИ СУ И ДАЉЕ СПАВАЛИ У БЛИЗИНИ ПОТОКА...

Хорн се пришуњао крду...

Нећеш побећи пасу!

Хрит-тур је провирио, поред му није био баш најбистрији...

Видео је човека како је скочио...

Одина ти, чувај се, белче!

Хорн је забацио пасо...

Имам те, сине ветра!

Олуја је завладала планином...

Почистиће те!

Небо се рашчистило...

Пољудеће! Боголује!

Рагнар је све то посматрао...

Човек?

Крдо се узгомилало...

Беласац је опет био на челу...

ууух!

КОЊ ЈЕ БИО ИЗНАД ЧОВЕКА...

НЕЕЕ?

ХОРН ЈЕ ПАО ПОД КОПИТА ...

ЈАДНИК? ШТА ЛИ ЈЕ ХТЕО?

БЕЛАЦ ГА ЈЕ ГАЗИО, А ЖДРЕБИЦЕ СУ РЗАЛЕ...

КРДО СЕ ЗАТИМ УПУТИЛО ПРЕМА ПОТОКУ И ПРЕШЛО НА ДРУГУ СТРАНУ...

БЕЛИ КОЊ? СИН СНЕГОВА И ЛЕДА?

КРДО СЕ УДАЉАВАЛО КРОЗ ШУМУ...

ТОР, БОГ ГРМЉАВИНЕ?

ГРМЉАВИНА ЈЕ НАТЕРАЛА РАГНАРА ДА СЕ ВРАТИ...

ВИДЕО ЈЕ ТОРА КАКО ГРДИ СВОЈУ СЕСТРУ ФРЕЈУ...

ТИ СИ ЈЕДАН ПРОСТАК? НИКАД НЕ УТЕШ ЛЕПО ДА СЕ ПОНАШАШ?

БУТИ, ГУЈО? ОСТАЋЕШ ОВДЕ ДОК СЕ НЕ ОПАМЕТИШ?

ВЕЗАО ЈУ ЈЕ ЗА ДРВО? ГРУБИЈАН?

МОЖЕШ ДА ВИЧЕШ КОЛИКО ХОЋЕШ? НИКО ТИ НЕ МОЖЕ ПОМОЋИ!

ЗАЖАЛИЋЕШ ЈЕДНОГ ДАНА ЗБОГ ОВОГА!

НЕ СЛУШАЈУЋИ ЈЕ, ТОР СЕ УДАЉИО УЗ ВЕЛИКИ ТРЕСАК...

ФРЕЈА ЈЕ ДОЗИВАЛА ПОМОЋ. ТРЉЕ ЈОЈ ЈЕ КИДАЛО МЕСО...

ХРИТ-ТУРЕ! ПОМОЗИ МИ!

НЕ МОГУ! ПОКОРАВАМ СЕ САМО ТОРУ!

РАГНАР ЈЕ СТИГАО ДО ДРВЕТА...

СВЕ САМ ВИДЕО! ТИ, ФРЕЈА, МОРА ДА СИ НАЈЛЕПША МЕЂУ БОГИЊАМА?

НЕ ЗНАМ КО САМ! ВЕЋ ДАНИМА ХОДАМ... ОСЛОБОДИЋУ ТЕ!

СИГУРНО ИМАШ НЕКО ИМЕ!

КО СИ ТИ, ЧОВЕЧЕ? У ЗАБРАЊЕНОЈ СИ ЗОНИ!

НЕ ЗНАМ! ВИДЕО САМ БЕЛОГ КОЊА И ЊЕГОВО КРДО!

ИМАШ РАНУ НА ГЛАВИ? ЗАТО СЕ НЕ СЕЋАШ НИЧЕГА?

ШТА ЈЕ ТО СЕЋАЊЕ?

Очистио је Фреју од трња...

У ГЛАВИ ТИ ЈЕ САМО ОНАЈ БЕЛАЦ? КАО ДА САМ ГА ВЕЋ ВИДЕО У СНУ!

Фреја се стешила...

ТАКО ЈЕ? ТИ ХОЋЕШ ДА ГА УХВАТИШ? РЕЋИ ЋУ ТИ...

СО? ГДЕ ДА НАЂЕМ СО У ПЛАНИНИ?

КАД ТИ БУДЕ ТРЕБАЛО, ОТВОРИ ТОРБУ! ОСТАЛО ЈЕ МОЈА СТВАР! ИДИ ПРЕМА ДУРИ!

Дуга је оцртавала потковицу...

ФРЕЈА, ГДЕ СИ? ОСТАВИЛА СИ САМО ОВАЈ ЦВЕТ?

Ујутру је Рагнар видео крдо...

БЕЛАЦ ИСПОД ДУГЕ!

СО! ХВАЛА ТИ, ФРЕЈА!

Белац је тихо заржао, а ждребице за њим...

ДОБИТ! НЕ БОЈ СЕ! ОВДЕ ЈЕ СО! ПОКОРАВАШ СЕ ФРЕЈИ!

ЖДРЕБИЦЕ СУ ОДГАЛОПИРАЛЕ, АЛИ ЈЕ БЕЛАЦ ОСТАО...

СО ЈЕ У МОЈОЈ РУЦИ? НЕ БОЈ СЕ?

БЕЛАЦ ЈЕ ЛИЗАО СО ИЗ РАГНАРОВЕ РУКЕ...

ЛЕПИ МОЈ! СИНЕ ВЕТРА И СНЕГА!

ХРИН-ТУР ЈЕ ОТВОРИО ОБЛАК...

ЧОВЕК НА КОЊУ! ТОРЕ! ТОРЕ!

ЧОВЕК НА БЕЛЦУ! ЗГАЗИЋУ ГА КОЛИМА!

НЕЋЕ МИ ПОБЕЋИ? ПОПЕБУ СЕ НА ДУГУ!

НЕ СМЕШ, ТОРЕ!

ЈЕДАН ОД ТРОЛА ЈЕ ОБАВЕСТИО ОДИНА ДА ЈЕ ТОР КРЕНУО ПРЕМА ДУГИ...

ТОР ЈЕ КРЕНУО УЗ ДУГУ...

ФРЕЈА СЕ ОСВЕТИЛА! ОТКРИЛА ЈЕ ЧОВЕКУ ТАЈНУ!

ОДИНЕ! ОНАЈ ГРУБИЈАН ТОР ЗАПАЛИЋЕ ДУГУ!

ПОСТУПИО ЈЕ ПРОТИВНО ЗАБРАНИ!

ШТА ОН МИСЛИ? НЕ ПОШТУЈЕ МОЈА НАРЕЂЕЊА!

НАПРЕД, ВУКОВИ! ИЗУЈЕДАЈТЕ ЗАПРЕГУ!

РАГНАР ЈЕ ПУСТИО КОЊА ДА ГАЛОПИРА...

ОКРЕНУО СЕ...

ТОР МЕ ЈУРИ!

ЛЕПИ МОЈИ, ОДВЕДИ МЕ ЉУДИМА!

ОНО ШТО ЈЕ ОДИН ЖЕЛЕО, ДОГОДИЛО СЕ...

ОДИНОВИ ВУКОВИ СУ СТИГЛИ ДО КОЛА...

КОЛА СУ ПАЛА СА ДУГЕ...

НЕ БОЈ СЕ ЗА КОЊА, ОДИНЕ! ВОДИ ВИКИНГА ТЪУДИМА!

ЧОВЕК ОВДЕ?! КАКО СИ СЕ УСУДИЛА?

ИЗГУБИО ЈЕ ПАТЊЕЊЕ И МОЖЕ ГА ПОВРАТИТИ ТЕК КАД ИЗИБЕ ОДАВДЕ! КОЊ БЕ СЕ ВРАТИТИ!

ЈЕДАН ЈАПОНАЦ ЈЕ ДОШАО КОД ФАР-ФАРЕРА...

СТРАНЧЕ, ДОБИ! РАГНАР ЈЕ ДОВЕО БЕЛА!

РАГНАР ЈЕ ПОСТАТРАО СЕЛО...

АСГАРД, ЈАПОНСКО СЕЛО! ДА ЛИ САМ ТО САЊАО?

САД СЕ СЕЋАМ! АЛИ... БЕЛАЦ!

БЕЈ, СТАНИ! ВРАТИ СЕ!

АЛИ, КОЊ ЈЕ ВЕЋ БИО ДАЛЕКО. ВРАТИО СЕ СВОМЕ КРДУ...

ФРЕЈИНО ДРВО! ТОРОВА КОЛА! ВУКОВИ! КРДО ПОД ДУГОМ! ДА ЛИ САМ СВЕ ТО СТВАРНО ВИДЕО ИЛИ САМ САЊАО?

КРАЈ

ПОПАЈ

By Bud Sagendorf

ПОПАЈ СЕ ЦЕРЕКА К'О ЛУД! СИГУРНО ЈЕ ЧУО НЕКИ ДОБАР ШТОС!

ХА! ХА! ХИ! ХИ! ХО! ХО!

ШТА СЕ СМЕЈЕШ К'О ЛУД НА БРАШНО ?

ОХХХ! НЕ... МОГУ... ВИШЕ...

ХО! ХИ! ХО! ХУ! ХА!

ТО МОРА ДА ЈЕ СТРАШНО СМЕШНО!

НАЈВЕЋА СМЕЈУРИЈА КОЈУ САМ У ЖИВОТУ ЧУО!

ХА! ХА! ХА! ОХ! ОХ! ОХ! ОХ!

© 1981 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ХА! ХА! БАШ СЕ ЗАРАЗНО СМЕЈЕШ! ДА ЧУЈЕМ ШТОС!

ТОЛИКО ЈЕ КОМИЧНО ДА МИ СУЗЕ ИДУ НА ОЧИ!

ХА! ХА! ХА! ОХ! ОХ!

МОЛИМ ТЕ! ИСПРИЧАЈ МИ!

УХХХ! ПЕРА МИСЛИ ДА СИ ТИ ЉУПКА ПА СЕ ЗАЉУБИО У ТЕБЕ К'О ПИНТЕР У БУРЕ!

ХА! ХА! ХА! ОХ! ОХ!

ЗАР НИЈЕ БЛЕСАВ?

? ! ? ! ?

1-3

ГЛУПАК!

МЕНИ ЈЕ ТО БИЛО **МНОГО** СМЕШНО!

Bud Sagendorf

ПИРАТИ ДАНАС

„Џентлмени среће како називају савр мене пирате, настављ ју да се усавршавај у својој основној про фесији. Према најно вијим подацима само у 1979. години у Ма лачком мореузу извр шено је осамдесет ору жаних напада на бро дове. Пирати одузима ју новац путницима или улов рибарима и нестају без трага у про страним морским ру кавцима на сингапур ској или малезијској обали.

РЕКОРДИ, РЕКОРДИ, РЕКОРДЕРИ...

Знате ли која је нај већа брзина коју је по стигао један бицикли ста? Веровали или не — 204,7 километара. Том брзином возио је свој бицикл Француз Жозеф Меј 1962. годи на, а ишао је иза аутомобила који је испред њега секао ваздух.

А да ли сте чули да је неко успео да претекне ветар? Е, то је пошло за руком мајсто ру у једрењу на леду Американцу Џону Бакстуфу. Он је 1939, при брзини ветра од 115 ки лометара на час, возио своју једрилицу брзином од 230 километара на час.

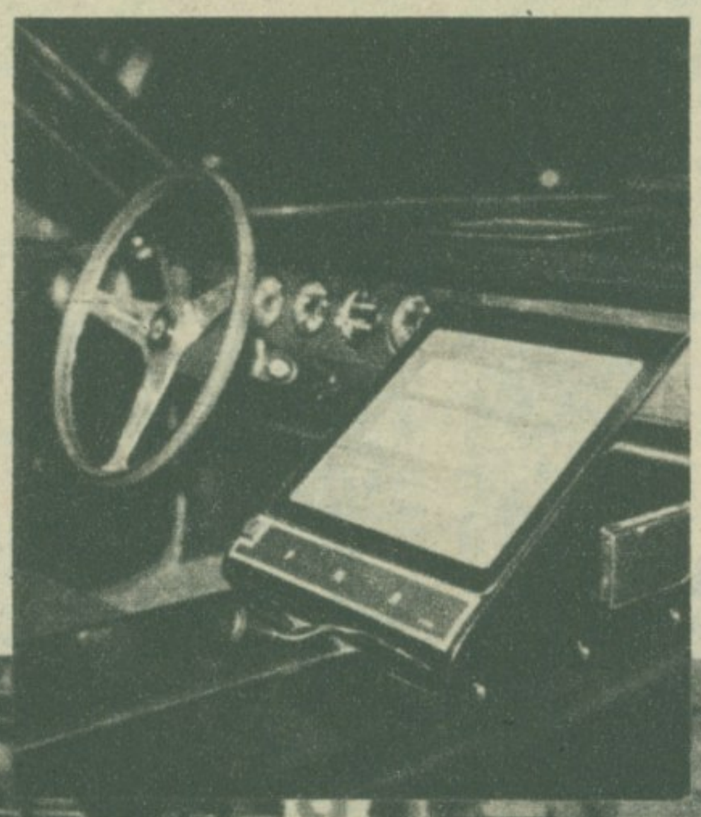
Ево још једног своје врсног рекорда који је постигао Енглез Џемс Бедс: он је 195,1 километар, стазу која је готово пет пута дужа од маратонске, пре трчао без заустављања за 22 часа и 27 минута.

А најтежи терет који је један човек успео да подигне износи 606 килограма. Енглез Џе ри Ворд не само да га је подигао већ га је и носио пуних шест ме тара!

СНАГА ИЗ АК /МУЛАТОРСКИХ ЋЕЛИЈА

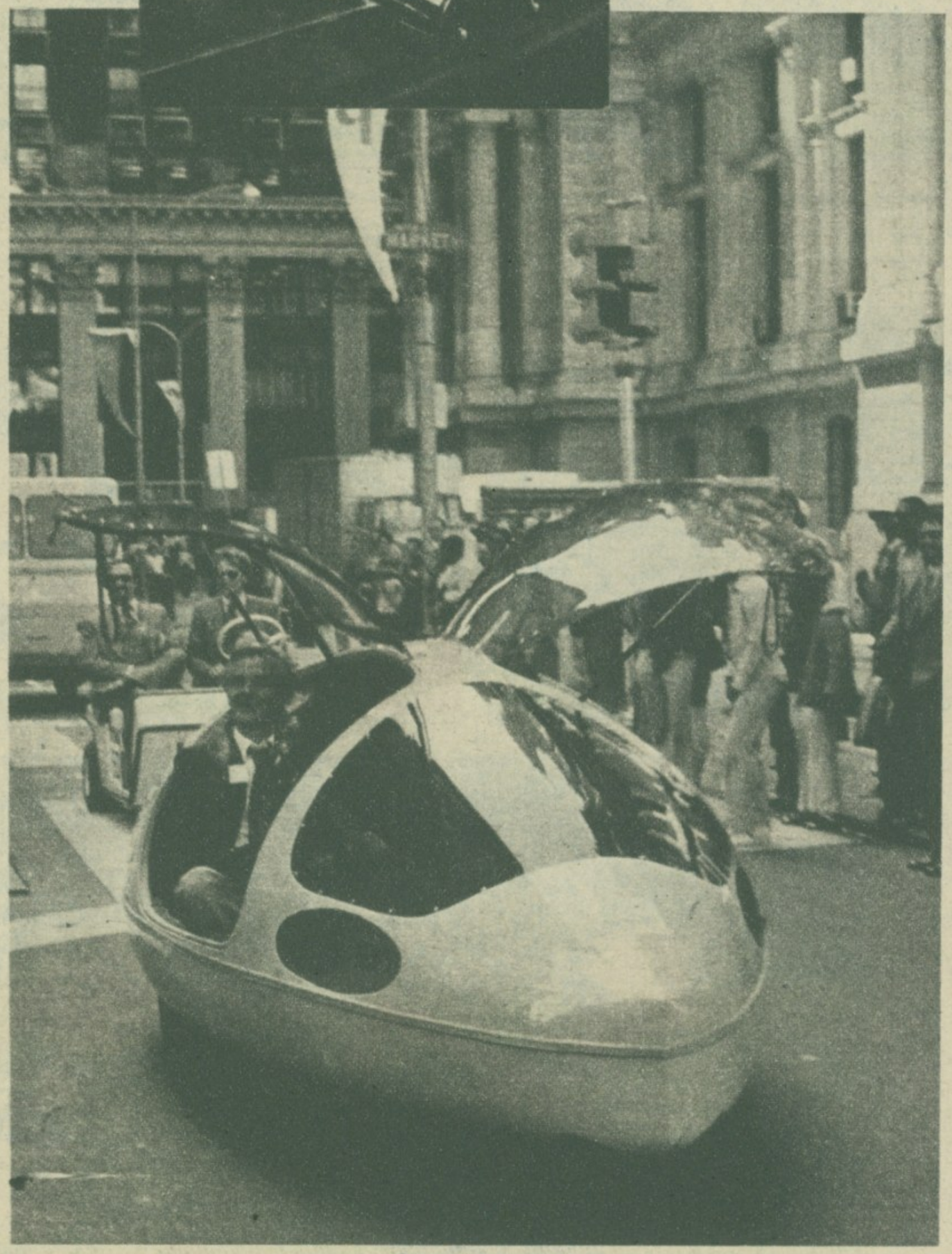
ЕЛЕКТРИЧНО ЈАЈЕ

ПУНОМ СНАГОМ СТРУЧЊАЦИ РАДЕ НА РАЗВИЈАЊУ МОДЕЛА ЕЛЕКТРИЧНОГ АУТОМОБИЛА. ПРВИ ДВОСЕД, ПРЕМА НАЈНОВИЈИМ ВЕСТИМА, ТРЕБА ДА СЕ ПОЈАВИ НА ТРЖИШТУ 1985. ГОД.

Визија будућности на четири точка: електрично „јаје“ из САД на једној рекламној паради у Филаделфији.

Срце електро-аутомобила су батерије које ће се пунити сваких 150 километара.

Питање: Да ли се Американац може возити електричним аутомобилом од Њујорка до Вашингтона?

Одговор: Да, само ако је кабл довољно дугачак!

Овај виц погађа тачно усред среде најрањивије тачке свих досадашњих електричних аутомобила: мали радијус кретања — са једним батеријским пуњењем електрични аутомобил може да оде само 100 километара далеко. И тада је крај — кола морају поново на електрично „појило“ или у њега мора да се стави ново акумулаторско пуњење.

Ова невоља прати електромобил још од његовог проналаска. Половином овог века — аутомобил на струју тада је управо напунио 14 година — још се чинило да ће најзад успети систем тихог електромотора. Међутим, судећи по интересовању индустрије у међувремену ови аутомобили као да су били осуђени на потпуни заборав.

А аутомобил на електрични погон има фантастичне предности: не избацује штетне издувне гасове, не прави буку. Код њега је непотребно оно често замарујуће мењање брзина пошто електромотори и код ниског броја обртаја дају пун радни ефекат.

Друга страна медаље: ови аутомобили су знатно спорији од стандардних јер немају капацитет електричне централе а онда се одмах јавља проблем тешких батерија. Тако, на пример, један садашњи „Фолксвагенов“ аутобус на електрични погон мора да вуче са собом акумулатор тежак пола тоне?!

Али, за крај и једна охрабрујућа вест: „Џенерал Моторс“, највећи аутомобилски произвођач на свету, најављује да ће 1985. године у свој продајни програм уврстити и аутомобил на електрични погон. Његове батерије требало би да издрже 150 километара, при чему ће аутомобил моћи да развије брзину и до 90 километара на час!

М. Ш.

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА „ВАШИ ЉУБИМЦИ ВАС НАГРАЂУЈУ И ВОДЕ НА:

- СВЕТСКО ПРВЕНСТВО У ФУДБАЛУ — ШПАНИЈА 82
- СВЕТСКО ПРВЕНСТВО У ДИЗАЊУ ТЕГОВА — ЉУБЉАНА 82
- ЗИМСКЕ ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ — САРАЈЕВО 84
- ЛЕТЊЕ ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ — ЛОСАНЂЕЛЕС 84„

Организатори наградне игре (Организациони комитет СПЕДУ, НК ОЛИМПИЈА — Љубљана и ПРЕС КЛИПИНГ — Београд) пустили су у продају кутије са сувенирима свих југословенских прволигашких фудбалских клубова. Свака кутија садржи опширно упутство, као и сувенире клуба назначеног на кутији: значку, термо-пресликач, мини-налепнице, две жвакаће гуме.

Услови за учешће у игри

Кутије свих клубова штампане су у истом броју и истовремено су у продаји на киосцима новина, самопослугама и трговинама. Свако ко на адресу НК ОЛИМПИЈА (Љубљана, Цанкарјева 10) пошаље 18 мини-налепница свих клубова I лиге конкурише за награду у ВЕЛИКОЈ НАГРАДНОЈ ИГРИ у по једном од укупно 10 извлачења.

2.240 награда

Путовања у трајању од 7 дана (за две особе)

- за ШПАНИЈУ — МУНДИАЛ 82 ..... 30 путовања
- за ЉУБЉАНУ — СПЕДУ 82 ..... 60 путовања
- за САРАЈЕВО — ЗИМСКА ОЛИМПИЈАДА 84 ..... 60 путовања
- за ЛОС АНЂЕЛЕС — ЛЕТЊА ОЛИМПИЈАДА 84 ..... 10 путовања

Остале награде:

- 20 колор телевизора
- 100 мопеда
- 200 пони бицикла са брзинама
- 300 скија са везовима
- 100 фудбалских лопти
- 300 дечијих електричних возова
- 600 дечијих флипера
- 300 маскота СПЕДО

Датуми извлачења су следећи:

— 15. 2. 1982. — прво извлачење
— 30. 4. 1982. — друго извлачење
— 15. 8. 1982. — треће извлачење
— 30. 11. 1983. — четврто извлачење
— 15. 2. 1983. — пето извлачење
— 30. 4. 1983. — шесто извлачење
— 15. 8. 1983. — седмо извлачење
— 30. 11. 1983. — осмо извлачење
— 15. 2. 1984. — девето извлачење
— 30. 4. 1984. — десето извлачење

Наградни фонд дели се у 10 извлачења, осим путовања у Шпанију, Љубљану и Сарајево

Имена добитника редовно ће се објављивати у „Вечерњим новостима“ и „Делу“.

SPEDU · LJUBLJANA '82

БОЛЕСТ ЗВАНА ПИКА

ЧУВАР ПОЈЕО ЛАВА

Наши гадљиви читаоци треба да прескоче ову рубрику јер — лав је био мртав, и не само то.

Пика је медицински термин за поремећен укус и неодољиву потребу да се уместо нормалне хране у организам уносе, најблаже речено, необичне ствари. У неким земљама појава је колективна, па се не може баш назвати правом болешћу. Тако извесна индијанска племена из Јужне Америке три месеца годишње као највећу посластицу једу лоптице од глине. Најпознатији пиком погођени појединци ипак су Европљани. Узмимо као блажи пример случај једног немачког држављанина који је одједном појео целу овцу, непечену, са руном и осталим, а одмах потом живо прасе сисанче. За слаткиш је изабрао двадесет седам килограма шљива, по свој прилици зато што ово воће благотворно делује на пробаву.

За једном другом трпезом исти човек испразнио је за тили час две велике корпе трешања са коштицама, потом пастирске гајде, неколико пацова, пар птичица, наравно с перјем, и огромну количину гусеница. Мелшпајз се састојао од тврдих предмета: металне мастионице, пера за писање, перореза и бурмутице. Да би му обед боље легао, залио га је небројеним литрима брендија. Правог.

Овај Немац доживео је завидну старост од седамдесет девет година, а да га ниједном стомак није заболео више него неког ко се целог века најнормалније хранио. Мајка природа очевидно се побринула и за своју заблуделу децу.

Поменути, сад већ покојни, Немац право је невинашце у поређењу с укусима Француза Тараира који је свој урођен „дар" добро уновчио таманећи пред публиком у сласт по нормалним мерилима најодвратније могуће предмете. Тарар је одрастао на храни од шљунка и запушача, а с годинама укус му је постао разноликији па је прешао на часовнике, капуте и живе мачке. Затим је тотално застранио и у трагању за одговарајућом храном спао на ниво копања по ђубришти-

ма. Мотао се и по мртвачницама, а осумњичен је и за људождерство. Тарарови болесни прохтеви постали су претешки за његов систем за варење и умро је од јаког напада дијареје у двадесет шестој години.

Настрана љубав према животињама не завршава се на једењу живих мачака, птица и глодара. Чувар лавова у париском зоолошком врту такође је патио од пике, али је болест откривена прекасно — по лава. Цар џунгле није апетиту свог чувара пружио никакав отпор јер је непосредно пре гозбе угинуо, изгледа природном смрћу. Не искључује се, међутим, ни да га је чувар убио јер доказа није било, чак ни кошчице.

Сви подаци добијени су директно од угледне британске радио-станице ВВС, па у њих не треба сумњати.

Б. С.

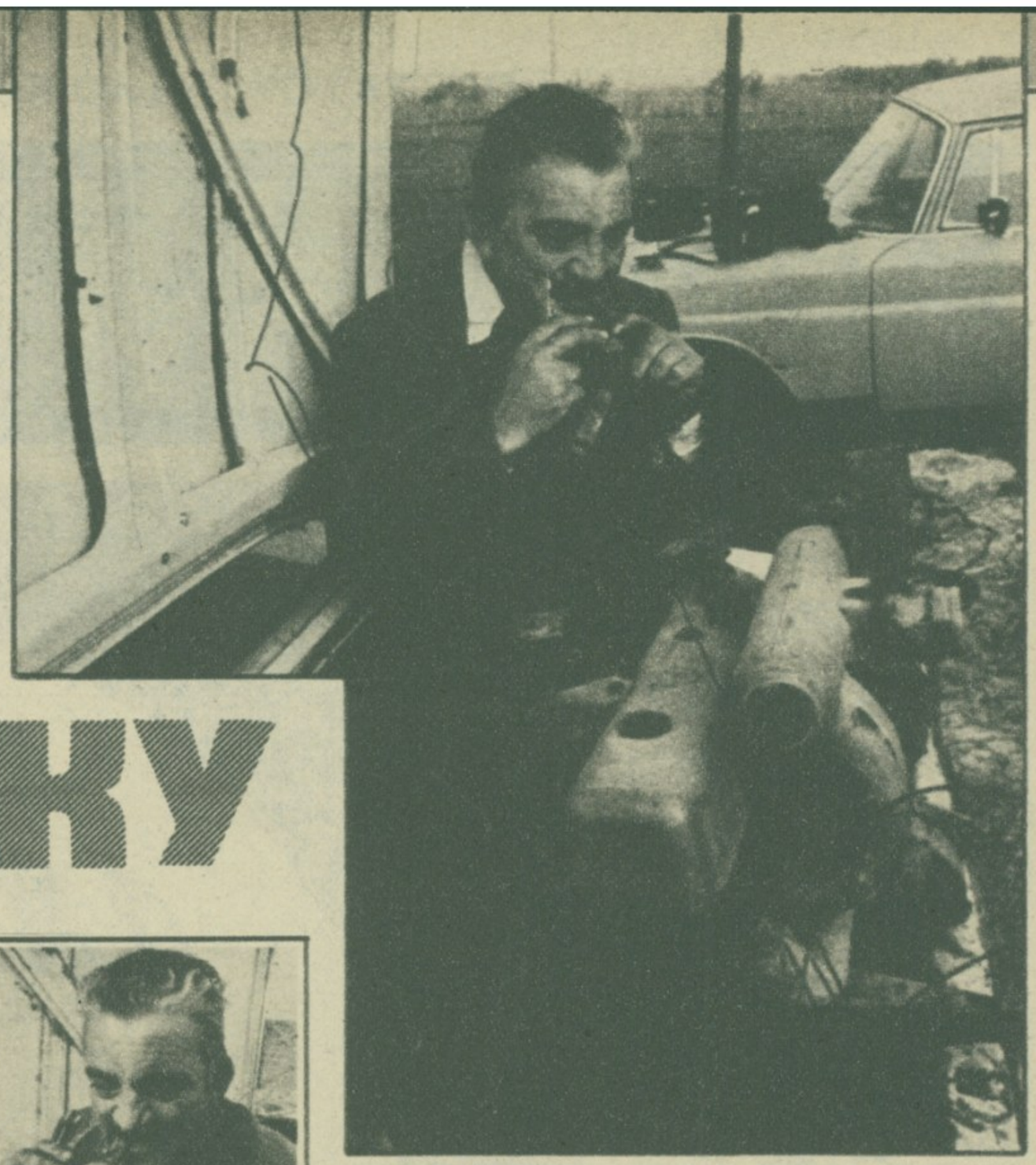
„ЈЕДИТЕ

Домаћице у Великој Британији, недавно је „очарала" вест да ће у скорој будућности свакодневно и у свим прехрамбеним радњама моћи да купују најквалитетније врсте црва као и њихове репове изванредне за супу. Овај деликатес омогућиће тим преданих научника који на његовом остварењу пуном паром ради у Ротхамстеду, једном од владиних пољопривредних института.

Доктор Клајв Едвардс, шеф екипе, узео је на себе да кампању „Једите црве!" спроведе у дело, односно убеди сумњичаве западњаке (на Истоку, нарочито у Кини, црви су незаобилазни део сваког јеловника) како нема никаквог разлога да се црва гаде и избегавају их

АУТО У СТОМАКУ

Италијан Умберто Бенинказо уз своју јутарњу кафу редовно грицка ексерчиће. Ових дана је изјавио да за шест месеци може да поједе »фијат 124«!

Умберто показује одакле ће почети свој необичан оброк. Да би се одржао у форми дневно поједе и понеку потковицу. „Проблема имам једино са храном која није довољно свежа" — рекао је новинарима.

Тог августовског поподнева прошле године гледаоци италијанске телевизије остали су запањени: у програму се појавио феномен од човека — особа која с правом заслужује епитет „челични", „свештоједац" или како Италијани кажу, „човек-ној". Педесетогодишњи Умберто је пред камерама извео необичну представу: припремио је нешто слабију црну кафу и у њу додао кашику ексерчића, затим је то лепо промешао, попио и пожвакао. Онда је прво појео шољицу, за њом тацну и коначно самој кашичицу!

Случај овог човека, службеника једне комуналне установе у месту Лучера у покрајини Фоња, очито је необичан и са медицинског становишта веома карактеристичан и несвакидашњи. Јер он не само да једе чаше, флаше, шољице, наочаре, спајалице, рајснадле, рајсфершлусе, прибадаче, папир, цвеће и сл. већ је у стању и да се засити комадима чистог гвожђа и других метала које најпре иситни (најчешће зубима) а затим гута. Његов изузетно отпоран желудац и исто толико јаки стомачни сокови бринуу се даље о томе да се ове материје на уобичајен начин разложе и да их затим организам апсорбује и од тога живи!

ПРОБА С ПРСТЕНОМ

Како је Умберто открио ову своју способност? Шта осећа док стомак пуни необичном храном? Да ли је због тога икада имао пробавне сметње?

— Почело је тако што сам, у шали, прогутао златан прстен једног свог друга — одговара сам Умберто. — Наравно, он је очекивао да ћу моћи да му га вратим најкасније за дан-два, колико је потребно да овакав предмет прође кроз стомак. Али, упркос мојој изузетној пажњи, од прстена ни после неколико дана није било ни трага. Схватио сам да су га моји стомачни сокови једноставно сварили. Онда сам, опет из шале а некад и за опкладу, почео да гутам и предмете од других метала и материјала. Тако сам се успешно опробао са различитим „елементима" и истовремено усавршио технику за њихово мрвљење и лакше гутање, како би избегао повреде уста и унутрашњих органа.

Умбертова ћерка Ана каже да је он у стању да за један оброк поједе и четири килограма „шпагета", а да се за вечеру обично задовољава земичком од „свега" три килограма и са око пола килограма остале хране. Ни то није све: само сат времена након што све то сажваће Умберто је спреман да се са истим жаром баци на нове количине хране.

У БОЛНИЦУ ЗБОГ КОЛАЧА

— Израчунао сам — каже он — да у једном дану могу да поједем око шест килограма предмета начињених од материјала који се иначе сматрају несварливим. Истовремено, морам да пазим да храна, она права, буде свежа јер у противном имам проблема са стомаком. Другим речима, могу да се наједем стакла и гвожђа и да ми не буде ништа, док ме један колач од прекјуче може одвести у болницу.

И баш у болници у Фоњи уз помоћ рендгена доказано је да је Умбертов стомак изузетак над изузецима. Медицинско особље остало је забезекнуто. Њему су, у ствари, дали да прогута кашику коју су исекли у комаде а затим га подвргли сталном снимању. За само пола часа х-зраци су показали да је у желуцу дошло до распадања метала, а то је ван свих медицинских закона.

— За мене је то нормална ствар — надовезује се Умберто. — Спреман сам да се подвргнем било каквој провери, радиографској или дијагностичкој, како би се утврдила права природа мог стомака. Ако сам заиста „човек-ној", а мислим да јесам, хоћу да за то имам и потврду. Засад предлажем следеће: за награду од три милиона појешћу „фиат 124" — пет килограма дневно, за шест месеци. Наравно, да узгред прихватам сваку врсту провере и мог поштења и мојих способности.

Д. В.

ЦРВЕ!"

пошто их, као што зна и свако дете, са слашћу тамане и птице и живина којом се људи и те како хране.

— Црви су заиста феноменални! — одушевљава се доктор Едвардс. — Укусни су ако се добро справе, што је познато свима који су икад пробали кинеску кухињу, убедљиво први на свету, хранљиви су ништа мање од најбољег бифтека, а богателно јевтини јер могу да се гаје на готово свакој биљци, животињи, чак и измету. Није ли то просто фантастично?

Мада је научник, др Едвардс није занесењак и горко је свестан чињенице да црви одгајени на прерађеном смећу и измету неће баш привући, или бар не ускоро, апетите гурмана, а комоли просечних Енглеза. Његова главна нада је да ће црвима успешно моћи да се исхране домаће животиње и рибе, па ће се на тај начин знатно повећати залихе обичне свакодневне хране преко потребне изгледнелом делу човечанства.

Очигледно смо још подалеко од јеловника с деликатесима као што су „Црви у сосу од вина", на пример, или „Црвобријан за две особе", али су научници дубоко уверени да је све што отпатке може да претвори у корисну храну и богат извор протеина из све снаге вредно њиховог труда и упорног истраживања.

Б. Д.

ПО УКУСУ АВИО-КОМПАНИЈЕ

ЧАРДАК И НА НЕБУ И

Гледати кроз прозор новог Боинговог џамбо-џета »767« док стоји исто је као бацити поглед са другог спрата.

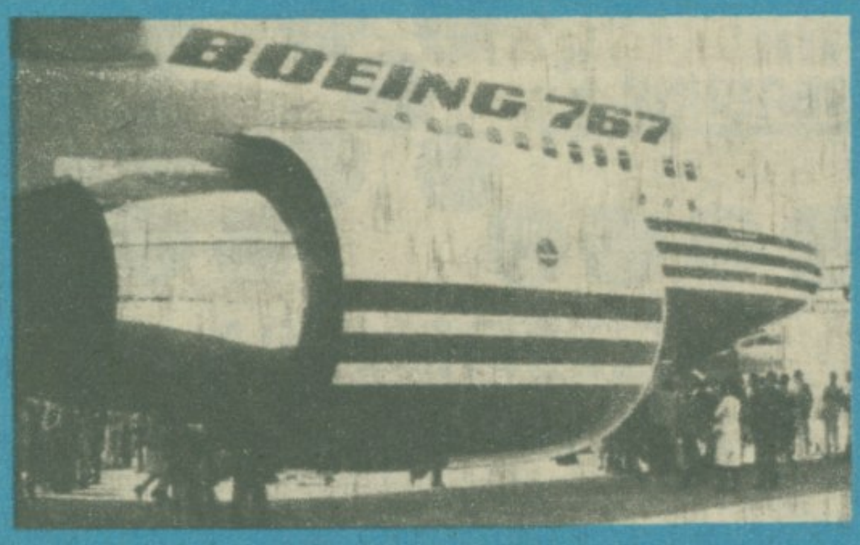
Прошле су године кад су конструктори путничких авиона пуштали себи на вољу па свој технички укус и идеје уносили у пројекте. Тога више нема. Какав ће бити нови авион данас искључиво зависи од ваздухопловних компанија. Оне условљавају техничко решење ваздухоплова као целине. Истина, не мешају се у детаље, али чим поставе два захтева — да авион има што више седишта а његови мотори троше мање горива од сличних летелица — те ствари практично одређују све што авион има на себи и у себи.

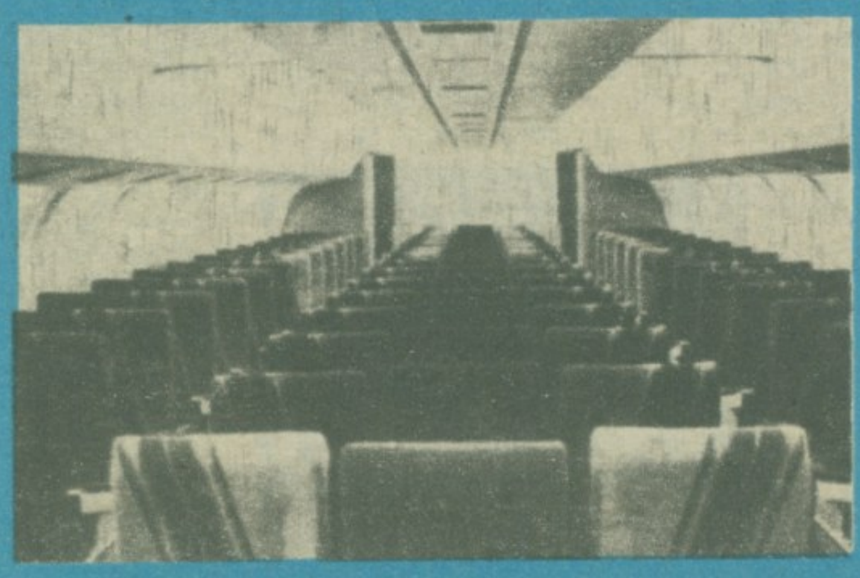
Сад су конструктори на муци. Јер, ваздухопловне компаније су купци, произвођачи авиона — продавци. Кад продавац не удовољи купцу, остаје без посла. „Боинг“, „Даглас“, и „Локид“ својски се труде да им се то не догоди. Ако не начине нов модел, стално усавршавају постојеће.

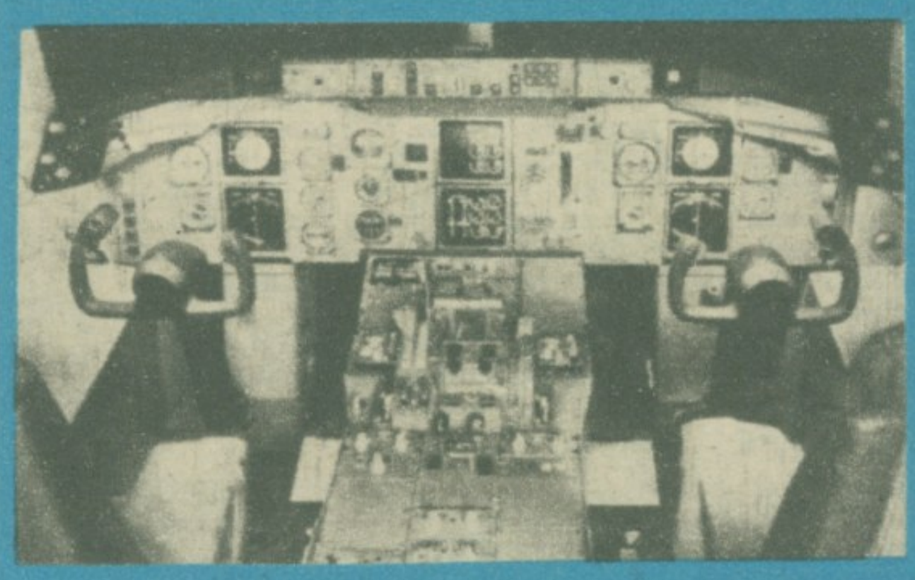
Почетком августа прошле године „Боинг“ је понудио шлагер — џамбо „767“. Послате су позивнице, дошли су и незвани, готово 15 хиљада људи, била је и свечана трибина, држан је говор, на стајанци је блистао новитет, још мало па дугачак као половина фудбалског игралишта и... одмах је саопштен пода-

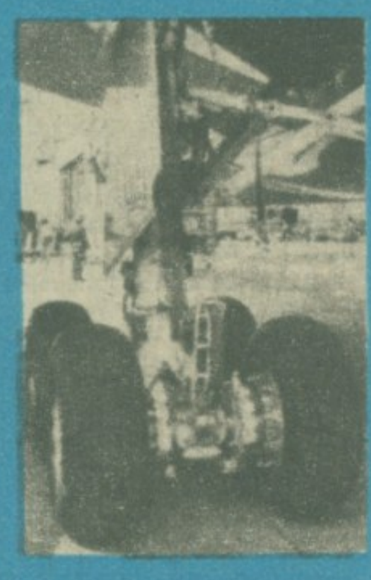

НА ЗЕМАЉИ

так: већ су наручена 173 „боинга 767" за суму од седам билиона долара! Први и највећи купац је америчка ваздухопловна компанија Јунајтед Ерлајнс. Испорука почиње овог лета.

КРУПАН ЗАЛОГАЈ

Путнички авион „боинг еверет 767" припада категорији џамбо-џета. По димензијама не премаша сабраћу, али је по техничком решењу одиста нов авион, мада то треба условно прихватити. У дирекцији „Боинга" верују да ће њиме начинити ређум на тржишту. Наводе доказ: мотори троше мање горива, седишта је 211. Кад се трошкови превоза прерачунају, а за ваздухопловне компаније је то пресудно, рачуница показује да ће „767" по седишту „јести" и до 35 одсто мање горива од било којег већег авиона који данас у свету превози путнике!

Да ли је баш све тако? Пројектовање путничког авиона страшно је скупо па и прејака оцена може скупо да стаје произвођача.

Рад на пројекту „767" започет је 14. јула 1978. кад је „Јунајтед Ерлајнс" наручио 30 таквих летелица. Тражи се то и то... Можете — можемо. За „Боинг" је то био велики залогај, тим пре што је већ грицкан програм још једног новог авиона — „757". Конструисање два ваздухопловна колоса прескупо је и за касу државе, камоли за акционарску фирму попут „Боинга". На програму "767" окупило се око 1300 производних компанија из 26 држава са учешћем од преко два билиона долара! Неко је унео новац, неко рад и — испливало се. Судећи по интересовању купаца уложено ће се богато вратити. У „Боингу" веле да у својој историји нису имали већу наруџбину за краће време премда „767" не лети брже, није већи и не превози више путника од других џамбо-летелица. Дагласов „ДЦ-10", на пример, већи је и тежи авион.

Џамбо „767" споља личи на ваздушни аутобус. Иако мањи од Дагласове „десетке", има већу површину крила. Већ је ту начињена прва уштеда у гориву. На то су се надовезали мотори „Прат Витни ЈТ9Д-7Р4Д" и „Џенерал Електрик ЦФ6 — 80А". Произвођачу није било тешко да их начини кад је динамика ваздухоплова повољна. Обе компаније их испоручују за „767", а који ће бити уграђен зависи од жеље купца. Авион има два мотора.

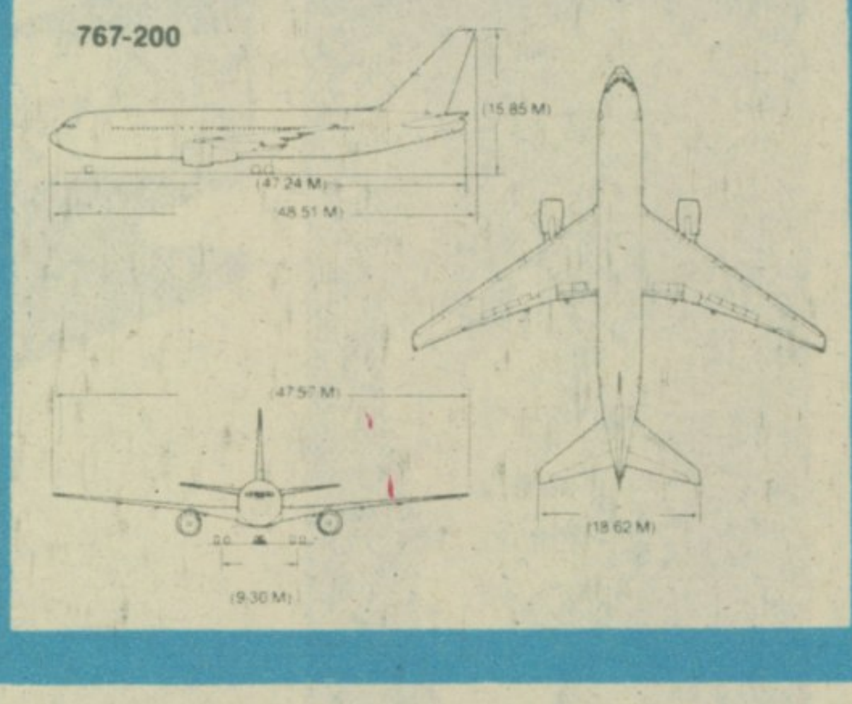
У представи људи који нису стручно везани за ваздухопловство, џамбо-џет је авион за дуге лиги је. Тако и јесте, осим у случају „767". Изгледа необично, чак зачуђујуће, али он је конструисан за кратке пруге, за скакутање с аеродрома на аеродром!

КАО У СВЕМИРСКОМ БРОДУ

Није то једини бисер. Док је нулти примерак „767" приказиван свету, у монтажним халама већ се склапало 17 авиона. План је: производити осам месечно!

ОСОБИНЕ

Укупна дужина — 48,51 m
Распон крила — 47,57 m
Распон репног крила — 18,62 m
Висина до врха репа — 15,85 m
Ширина трупа — 5 m
Распон точкова стајног трапа — 9,30 m
Запремина пртљажника — 87,7 m³
Максимална тежина при узлетању — 140.600 kg
Долет — 5.148 km
Мотори — два турбомлазна
Путника — 211
Број чланова посаде у копиту — три

А шта тек рећи за конструкторе. Први примерак није стигао до купца, а они већ усавршавају постојећу верзију! Нова треба да добије још 35—40 седишта, касније и 70! То изискује продужење трупа, па нову површину крила и јаче моторе, па... Све ће бити готово до 1987.

У „Боингу" неће да пристану само на један захтев купаца: да пилотску кабину прилагоде за два, уместо постојећа три летачка места. Ваздухопловне компаније би да и на плати трећег летача уштеде. Претерале су. Такав авион и таква пилотска кабина морају да имају три члана посаде због безбедности. Јер копит (другачији назив за пилотску кабину) „767" је читава компјутерска станица. Други авиони немају слично и по томе заостају за новим „Боинговим" ваздухопловом. Без претеривања се може рећи да она представља прекретницу у развоју цивилног ваздухопловства. Унета је свемирска технологија. Уместо шуме разних показивача помоћу казаљки, пилоте обавештавају екрани на којима рачунари избацују бројчане податке о раду већине система у авиону. Компјутери непогрешиво обрађују „тренутно стање" и дају анализе, чак и упутство летачком особљу како да поступи у одређеној ситуацији.

Пилотска кабина супермодерног „конкорда" има толико инструмената да би се путник, кад би којим случајем завирио у њу, уплашио. Копит „767" једноставан је, утисак је да има само оно најнеопходније. Рачунари раде, а неколико екрана довољно је да пилоту пружи сваку информацију о лету. Нема тога што рачунар не јавља. Пилотово је само да чита. Настане ли квар на било ком систему, слика са подацима аутоматски се мења на екрану. Пилот је не може видети само ако су му везане очи!

Мислило се и на могућност да неки од рачунара откаже. У помоћ прискаче мали показатељ од течног кристала: он је резервни информатор — сам се активира!

Миленко Тодоровић

СТЕПЕН РАДИЈАЦИЈЕ

Упозорење на неке животне проблеме може стићи на необичан начин — чак и кроз назив једне музичке групе! На београдској рок-сцени већ неколико година делује група **СТЕПЕН РАДИЈАЦИЈЕ**. Додуше, они не припадају некој еколошкој лиги већ су назив за свој ансамбл узели на часу

физике. (Сви су ученици средње школе — природно-математички смер!). Било како било, овај СТЕПЕН РАДИЈАЦИЈЕ не може да шкоди људском организму. Напротив, њихова музика је пријатна уху, а живахно понашање на сцени оставља добар визуелни утисак. Чланови групе излазе на сцену тако обучени да их ни најбољи пријатељи не могу одмах препознати. Басиста Драган Маринковић неодољиво подсећа на диктатора неке војне хунте, његов млађи брат Горан изгледа нежније јер је цео прекривен огромном пелерином. Необуздани бубњар Бранко покушава да остане скривен иза бубњева али му руке непрестано лете па изгледа као оно индијанско божанство са осам руку! Кад клавијатуриста Александар Кићановић нема посла за клавиром онда има обичај да прошета до микрофона, па и сам нешто запева. Други гитариста Емил Селмани није задужен за певање и то му даје велике могућности за слободније понашање на сцени, те он никада не стоји мирно. Све у свему изгледају као млађе издање „Вилиц пипл"! Главно музичко оружје ове групе је чврст ритам и у том погледу су знатно напредовали од гитаријаде „Зајечар 80." када су свирали у финалу, али нису добили никакву награду. За „Степен радијације" чули смо први пут приликом организовања Палилулске олимпијаде културе 1980. године, када су били један од многих ансамбла који су се губили у безличности. Но за две године толико су напредовали да их је скоро немогуће препознати! Недавно су начинили и прве снимке за Радио-Београд, планирају низ концерата у Београду и другим местима, радо се одазивају на све позиве, па зато забележите њихову контакт адресу: **СТЕПЕН РАДИЈАЦИЈЕ (Драган Маринковић), Браће Шкеровић 3/1, 11132 Жарково, Београд.**

МОЈ ИЗБОР

Зовем се **Србољуб Дамаиловић** и живим у Бујановцу. (Ул. М. Тита 232, 18520 Бујановац). Веома волим забавну и рок музику па вам зато шаљем мој избор најслушанијих плоча.

ДОМАЋЕ

1. ЈЕДИНА МОЈА — Дивље јагоде
2. ПОБЕЋИ НЕГДЕ — Рибља чорба
3. ОСВРНИ СЕ НА МЕНЕ — Стидљива љубичица
4. НАТАЛИ — Тунел
5. МОЈОЈ ЉУБАВИ — Дивље јагоде

СТРАНЕ

1. YESTERDAY — Beatles
2. KINGS OF THE WILD FRONTIER — Adam and the Ants
3. LET IT BE — Beatles
4. HOT STUFF — Donna Summer
5. WOW — Kate Bush

ЈЕСТЕ ЛИ ПОП - ЕКСПЕРТ

1

Један од оснивача Ролингстонса гитариста Брајан Џонс преминуо је

а) 1968.
б) 1969.
в) 1970. године

2

Албум „Плитка песизија" снимила је група

а) Бумеранг
б) Тетка Ана
в) Пекиншка патка

3

Сви чланови ансамбла „Токинг хедс" (TALKING HEADS) живе

а) у Њујорку
б) у Лондону
в) у Чикагу

4

Најновији албум Златка Манојловића зове се

а) Горди III
б) Горди — паклени трио
в) Пут до пакла

5

Један од најпопуларнијих певача и радо виђено лице на малом екрану у Немачкој јесте и SHAUM CASSIDY.

а) Он је брат Дејвида Кесидија
б) није његов брат
в) то је само псеудоним једног немачког певача.

Тачни одговори: 1б, 2в, 3а, 4б, 5а.

ЛИО СЕЈЕР

Лио Сејер је почео своју музичку каријеру као улични певач 1972. године и ко зна шта би било да га једног дана није чуо Роџер Далтри (певач групе ХУ). Слушајући пажљиво овог уличног свирача Роџеру су се необично свиделе песме које је овај певао. У разговору је сазнао да су све то песме које је Лио Сејер сам компоновао. Договор је био склопљен: Роџер је неколико Сејерових композиција уврстио у свој репертоар и ускоро издао ЛП плочу. Тако је јавност сазнала за Лио Сејера — као композитора! И то је било нешто. Тако је бар изашао из анонимности.

Што се тиче његових певачких способности оне су дошле до изражаја у мјузиклу „Представа се мора наставити" где је Лио имао улогу кловна! Наступио је са маском пајаца, па је са том маском почео да наступа и на другим местима. Међутим, ускоро му је досадило да изиграва пајаца поготово што је снимио прву ЛП плочу „Сребрна птица" која је била повољно оцењена од стране критике и публике. То га је охрабрило па је снимио и други албум „Само дечко" који га дефинитивно афирмише као певача. Но, у следећој фази чини грешку и снима трећи албум „Друга година" који је рађен на брзину и представља промашај у његовој каријери. Зато је морао да поправља утисак следећом ЛП плочом „Бескрајни лет" (изашла 1976) која је снимана у Лос Анђелесу и на којој се нашло неколико врло лепих песама као што је „Гром у мом срцу" и друге.

Најновији успех Лиа Сејера који је прошле године био на свим топ листама света јесте песма „Волим те више но што могу рећи". Ту је дошао до изражаја његов дивни глас тако да се дефинитивно уписао у листу најпопуларнијих певача млађе генерације.

НЕ МОГУ ПРЕСТАТИ ДА ТЕ ВОЛИМ (I CAN'T STOP LOVING YOU)

Музика и текст: Били Николс
Изводи: Лио Сејер (Leo Sayer)

So you're leaving, in the
morning on the early train
I could say everything's
alright.
I coula pretend and goodbye,
Got your ticket, got your
suitcase, got your leaving smile.
I coula say that's the may it
goes
I could pretend, and you won't
know
That I was lying
'Cause I can't stop loving you
I can't stop loving you
I can't stop loving you
Through I try.

Took a taxi to the station, not
a word was said
I saw you walk across the road
Maybe the last time but
I don't know
Feeling humble I heard a
rumble on the railway track
And when i hear that whistle
blow
I walk away and won't know
That I was lying
I can't stop loving you
I can't stop loving you
No I can't stop loving you
Through I try
I just can't stop loving you
I can't stop loving you
I just can't stop loving you
Why should I try, why should
I try?
I just can't stop loving you

ХИТ ГАЛЕРИЈА

„Политикин забавник" читам већ девет година. Нарочито ми се допада хит страна, а драго ми је што сте отворили могућност да сарађујемо и ми читаоци. Зато вам шаљем два цртежа: један је Џими Хендрикс, а други Ангас (Ангрус) Јанг, соло гитариста групе АЦ/ДЦ. Надам се да ће вам се свидети.

Зоран Маринковић,
Наталије Гаревић 15
32800 Горњи Милановац

АУТОР: РАДИЧ МИЈАТОВИЋ — Нови Сад

БЕРЗА ● ПЛОЧА ● БЕРЗА ● ПЛОЧА

Желим да купим плочу Битлса из филма »Hard day's night«.

Влатко Мишев
Црногорска 2 бр. 3
Насеље Горче Петров
91000 Скопје

Молила бих читаоце „Забавника" да ми помогну да нађем плоче Оливере Катарине, нарочито оне старијег издања („Причај ми о љубави", „Нишка бања", „О жени", „О ружама" итд.) Понуде слати на адресу

Зора Удовчев
Flachsstr. 24
8900 Augsburg 21
(Deutschland)

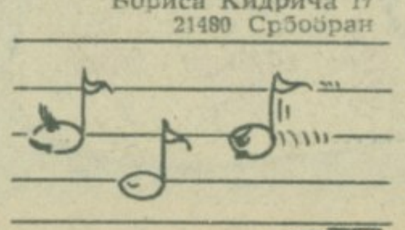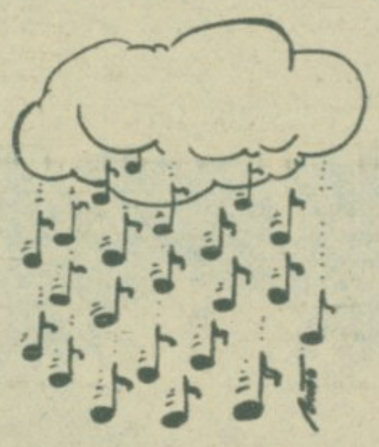

Продајем веома очуване плоче група LED ZEPPELIN, UB 40, STATUS QUO итд. Заинтересованима шаљем списак.

Владимир Перковић
Насеље С. Дудића Б 28/3
14000 Ваљево
(тел: 014 24-150)

Продајем по 80.— динара очуване ЛП плоче: Најзвећи хитови Пола Енке, Абе, а такође и касете LED ZEPPELIN I, II и III

Радослав Манојловић
Бориса Кидрича 17
21480 Србобран

Продајем очуване оригиналне плоче (стране производње) по цијени од 200.— дин. »Wardance« (COLOSSEUM) и »God save the Queen« (ROBERT FRIPP)

Маријета Шишко
И. Л. Рибара, Центар 1/9
41320 Кутина

ТОМ И ЏЕРИ

ОООПС!

ОПАЛАААА!

ЗНАШ, МРВИЦЕ, МИ СМО **СУВИШЕ ДОБРИ** ЗА ТОМА!

НАШЕ ЈЕ МЕСТО У ЦИРКУСУ!

ДА САМ НА **ТВОМ** МЕСТУ, ТОМЕ, ЈА БИХ ОСТАО КОД КУЋЕ!

НЕЋЕТЕ МЕ **ВИ** УЧИТИ ШТА ТРЕБА ДА РАДИМ!

САВЕТУЈЕМ ТИ ДА **ОВАМО** НЕ УЛАЗИШ!

А ДА Л' БИХ МОГ'О ДА ЗНАМ **ЗАШТО?**

НЕМОЈ ОДМАХ ДА МУ ОДГОВОРИШ, ЏЕРИ...

...ЗАТО ШТО СЕ СЛОНОВИ **ИЗБЕЗУМЕ** КАД ВИДЕ МИШЕВЕ!

И-ЈУ!

© METRO-GOLDWYN-MAYER INC

МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ?

ОД МАЈА ДО СТЕЛЕ И СТИПИОНА

Жвакаћа гума је откривена још у време Маја, староседелаца Америке, који су тражећи храну користили корење и кору дрвећа и при том случајно су открили дрво Саботиља маникара, које се и данас може срести у шумама Јукатана, Хондураса, Мексика и у другим областима Средње Америке.

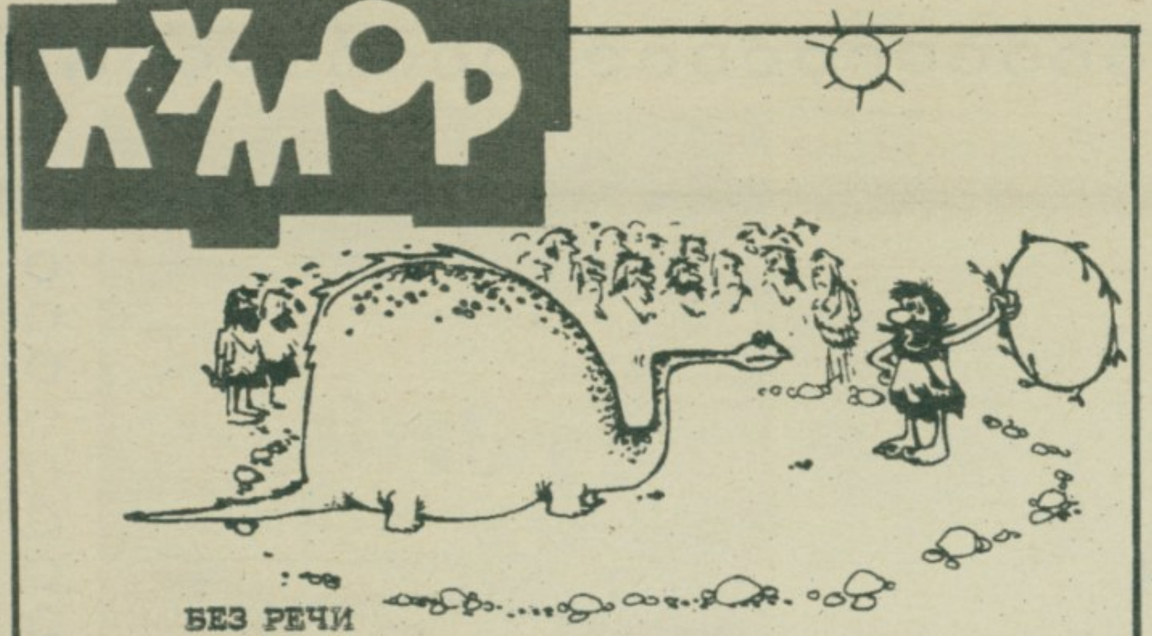
То дрво испушта сок у виду смоле, која је позната под именом „чикле“. Тачније, „чикле“ се може жвакати али не и јести и то је,у ствари, основна супстанца у производњи најпознатијих жвакаћих гума у свету, међу које се убрајају и СТЕЛА и СТИПИОН — најновији производи фабрике „ЕВРОПА“ из Штипа.

ХУМОР

БЕЗ РЕЧИ

БЕЗ РЕЧИ

— Ко је искључио бојлер?

— Код куће ниси баш много волео рибу...

ДЕСЕТ ГРЕШАКА

РОМАНТИЧНИ СУСРЕТ

Девојка вам нуди букет цвећа, кувар питу. Док размислите шта бисте више волели да добијете, пронађите десет различитих детаља по којима се доњи цртеж разликује од горњег!

Решење:

Коса девојке је на тамну побељела, њена лонча је мања, лакат је издужењи, отворила је очи, цвет у врху букета има другачији латиц, цвет испод њега има један тучак, на врху кравате кане шара зајеча је незнатно другачија, њеров нос је заобљен, на пити с леве стране нестао је један угласт, с леве стране пите не види се један пирт.

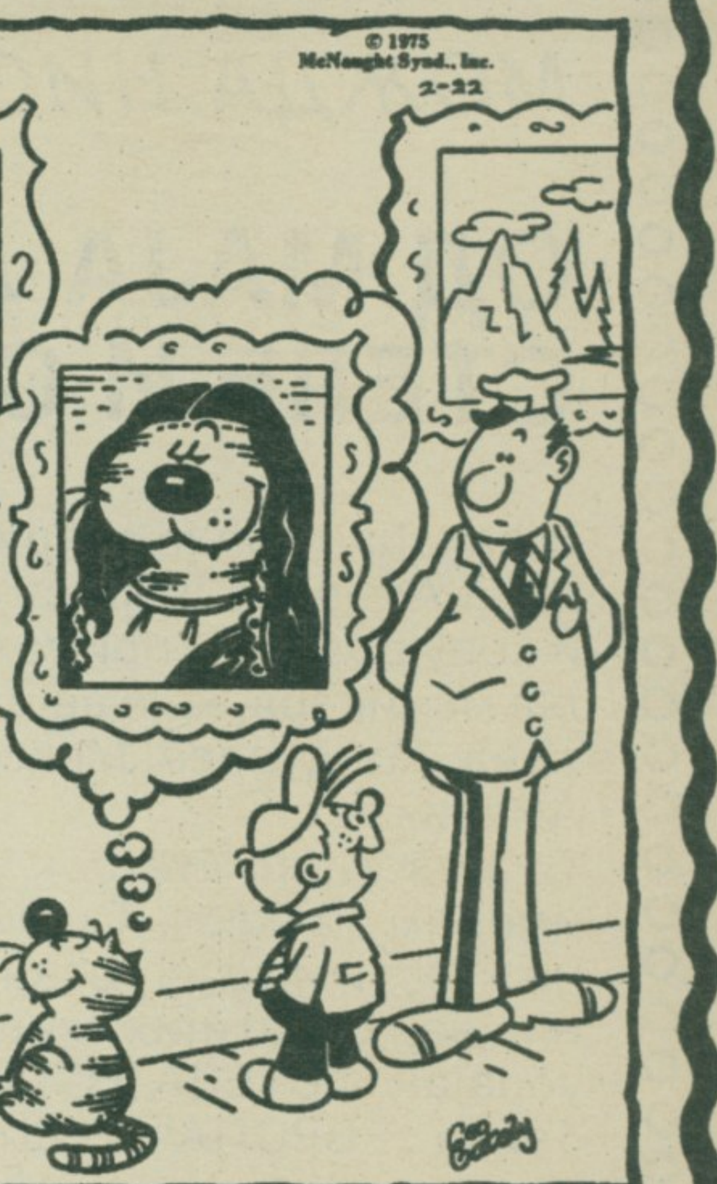
МАЧАК ХАРАЛАМПИЈЕ

© 1975 McNaught Synd., Inc.

2-22

МОНА ЛИЗА

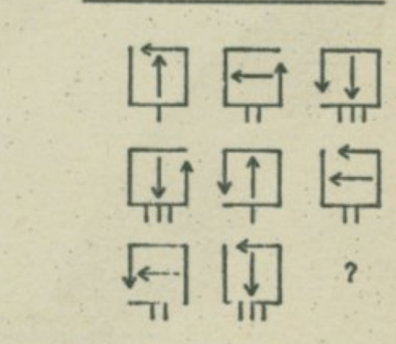

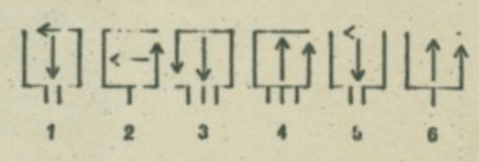
— Луд је за Леонардом да Винчијем!

КОЛИКО СТЕ ПАМЕТНИ

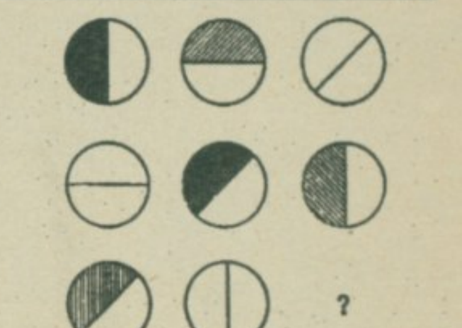
1. Погодите који број треба да стоји као пети у овом низу:

6 10 18 34 ?

2. Од шест нумерисаних фигура само једна треба да заузме место знака питања. Која?

3.

18	25	4
16	20	3
6	15	?

Ови бројеви стоје у некој логичној вези. Откријте која је то веза па реците који број недостаје!

4. Пратите шаре које су уцртане у круговима, њихов положај, па онда закључите који круг ће стајати као трећи у трећем низу.

5. Који број недостаје:

437	(410)	642
541	( )	783

Решење:

1. Број 66 — сваки број се добија дупliрањем претходног и одузимањем број-ја 2: 34x2=68, 68—2=66; 2. фигура под бројем 6; 3. Број 3 — у усправном низу бројева други се одузме од првог па када се добије тај број жирком се са врх: 18—16=2, 2x3=6, затим 25—20=5, 5x3=15 и коначно 4—3=1, 1x3=3; 4. фигура под бројем 6; 5. 484 — број који се добије одузимањем бројева ван заграда помножи се са два: 642—437=205, 205x2=410, а 783—541=242, 242x2=484.

БЕРНАРД ШО У АНЕГДОТИ

РЕЦЕПТ ЗА СРЕЋУ

Познати енглески драмски писац Бернард Шо био је на гласу као пасионирани познавалац жена. Једном је са неким својим познаником повео разговор баш о женама.

— Шта мислиш — обратио се Шо пријатељу — шта жене чини најсрећнијим?

— Па ваљда да мисле да су лепе...

— Грешиш, драги мој! Најсрећније су кад мисле да су све остале жене ружне!

●●●

Бернард Шо био је велики љубитељ музике; са успехом се бавио музичком критиком.

Једном приликом Шо се обрео на неком пријему. Кћерка домаћина свирала је клавир и сва узбуђена обратила се писцу:

— Чула сам да волите музику!

— Да — одговорио је Шо — али не мари, само ви наставите да свирате!

ДЕЛТУ ЗАЛЕПИ НА КАРТОН ПА ИСЕЦИ

ОДЕЛА НЕ ТРЕБА ЛЕПИТИ

ОВДЕ ИСЕЦИ РУПУ

ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИЦАМА

СВЕМИРСКО МЕТАЛИЗИРАНО ОДЕЛО

ПАНТАЛОНЕ И МАЈИЦА

КАЧКЕТ

ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИЦАМА

ТАШНА

ЏЕМПЕР

САКО

ДЕЛТИНА ФРИЗУРА ЗА ЛУЛ

ДЕЛТА 99

ВИДИКА 1.С. 82

Фантастична прича Зоран Маодуш

МАСА

ВИДЕО САМ КАКО СЕ РАЗЛИВА ПО ТЛУ, АЛИ КАД САМ ПОКУШАО ДА УЗМЕМ УЗОРАК, БИЛА ЈЕ ТВРЂА ОД ЧЕЛИКА.

Стално ми се чини да ме неко посматра — рече Цим Конел с муком се исправљајући у тешкој васионској одећи.

Ник Мирej и Цим Баренд усправише се, такође с муком, и погледаше Конела. Видели су само незграпно космичко одело јер се лице није могло распознати иза великог затамњеног штитника. Њих тројица су били друга истраживачка екипа на Плутону. Прва која је дошла на ову планету једноставно је нестала. Никада није стигла на Земљу и нико није знао шта се догодило са бродом и члановима екипе.

Било је предвиђено да друга истраживачка екипа остане на Плутону три месеца, односно преко две стотине плутонских дана. Тамо дан траје свега десет часова, а радни дан астронаута два и по часа. За то време журно су скупљали узорке тла и паковали их у пластичне кутије. Није било времена за причу па су се Мирej и Баренд зачудили изненадном Конеловом коментару. Обојица укључише своје примопредајнике и Баренд рече:

— Ко би могао да те гледа, Цими? Знаш и сам да нисмо пронашли ни најмање трагове било каквог живота.

— Обишли смо читаву планету и установили да не постоје чак ни услови да се развије неки облик живота — додаде Мирej.

Конел покуша да слегне раменима, али га у томе спречи тешки оклоп који је имао на себи.

— Знам да нисмо ништа пронашли — рече несигурно. — На читавом Плутону нема чак ни трага да је ту некада постојао живот у било ком облику. Нема ни трага првој екипи. Нема ни најситнијих микроорганизама — ни у атмосфери ни у води. Па ипак...

— Шта ти значи то „па ипак"? — упита Баренд нестрпљиво.

— Нисам то осетио само малочас — поче Конел полако. — Већ неколико дана прати ме тај осећај. Тачније, од дана кад смо се спустили на Плутон.

— Попустили су ти живци на тебе утичу усамљеност, одвојеност од породице... покушавао је да га умири Мирej.

Баренд га прекиде.

— Доста с тим психологизирањем! — рече. — Немамо времена за бацање. Кад се вратимо у брод, причајте до миле воље.

Сва тројица прионуше на посао. У сутон утоварише кутије и алат на мало теренско возило, попеше се и пожурише према броду.

— Колико је пријатније радити без оног оклопа! Чини ми се да бих овако могао дванаест часова непрекидно, а у оном оделу — преседну му и она два и по.

Баренд слеже раменима.

— Шта можеш? — рече. — То ти је нужно зло. Ни ја га баш много не волим.... — Осмехну се и погледа Конела. — Издржи још мало, стари мој! Још само пет дана и полазимо кући.

Конел се гласно насмеја.

— Још само пет дана! — понови. — Напорно је ово. Већ ми се све смучило. Верујем да је и теби и Нику доста ове мртве планете... Дуго је трајало — шест месеци путовања од Земље до Плутона, три месеца напорног рада овде, опет шест месеци у броду — од Плутона до Земље...

Баренд климну главом и саже се да дохвати следећу кутију.

— Вероватно би било подношљивије да нас има више. Кад је веће друштво, човек лакше подноси све тегобе. Ето, ти си живи пример. Већ су почеле да ти се привиђају уходе — додаде кроз смех.

Конел се уозбиљи и погледа у Барендова савијена леђа.

— Цек, нису у питању привиђења — изговори полако. — Ради се о ономе што сам стварно видео. У ствари, треба да одржимо један радни састанак о томе.

— А шта си то видео? — упита Баренд не гледајући га.

Конел се намршти и погледа у страну.

— Сећаш ли се оне шиљате стене која личи на васионски брод? — упита посматрајући кутије на полицама. — Е, видиш, ја сам и тада рекао, а сад сам и уверен да то **јесте** васионска летелица, а не стена. Највероватније брод прве експедиције са Земље која је дошла на Плутон.

Баренд се усправи и насмеши.

— Шта те наводи на такав закључак?

Не обрати пажњу на његов подсмешљиви тон.

— Видео сам **нешто** — објасни — али не знам шта је то. *Видео сам* неку масу како се разлива по тлу, али кад сам пришао и покушао да узмем узорак, била је тврђа од челика.

Погледа Баренда у очи.

— Први пут сам је видео пред оне стене или брода... Онда ућута пред Барендовим оштрим погледом

— Цими, Цими... — прекорно рече Баренд одмахујући главом. — Зашто ми то ниси одмах рекао?

— Али, Цек, шта је требало да ти кажем? — упита слежући раменима. — Ја сам **мислио** да сам видео ту масу, али нисам био сигуран. Кад год бих пришао ближе испоставило би се да је то чврста стена. То ми се догодило више пута на различитим местима у различито време, али увек овде где сада радимо. Најпре сам помислио да Сунчеви зраци падају под таквим углом да се мени чини да је то разливена маса. Али, данас сам се уверио да не сањам.

Барендову љутњу замени радозналост истраживача.

— Како си се уверио? — упита. — Шта се догодило?

Конел живну. — Данас сам угледао ту масу близу места где смо радили — поче да објашњава узбуђено. — Пришао сам јој и опет је то био камен. Али откако сам први пут угледао ту масу стално имам осећај да ме неко посматра. Данас сам јој намерно окренуо леђа и поново сам имао тај осећај. Рекао сам то теби и Нику. Вас двојица сте се усправили и почели смо да разговарамо. И тада сам видео! Твој штитник за очи послужио ми је као огледало. Видео сам како се маса креће! Обилазила ме је, али кад сам је погледао поново се скаменила.

Нису привиђења!

Рутински су обављали послове у летелици. Мирej је припремао вечеру, Баренд је у посебној претком ори дезинфиковао возила, алат, одела, кутије са узорцима и све што је било ван брода, Конел је преузимао очишћене ствари и односио их у коморе предвиђене за њих. Пластичне кутије са узорцима носио је у посебно складиште и слагао их по строго утврђеном распореду.

Кад је завршио посао у претком ори, Баренд се придружи Конелу. Тутке су обележавали кутије и слагали их по полицама. Конел уздахну и исправи се:

Организам се брани

Баренд га узбуђено погледа.

— Јеси ли узео узорке те... масе? — упита.

Конел брзо климну главом и дохвати једну кутију. Отвори је и показа Баренду. У њој су била три комада камена сиве боје. Нимало се нису разликовали од других узорака.

— Нема никакве разлике, зар не? — упита Конел. — Али, да бих одломио два-три парчета требало ми је више од сат времена и три поломљене бургије. Ужасно је тврдо.

Баренд га погледа прекорно.

— А може ли твоја тврда глава да схвати да је то можда онај облик живота за којим смо толико трагали? — упита гледајући Конела. Конел му узврати погледом, али не рече ништа. Баренд продужи: — Та материја можда има такве особине да прелази из чврстог у течно стање и обрнуто. Течно стање је њен природни облик живота, а чврсто — одбрамбени систем. Схваташ ли шта хоћу да кажем?

Конел одмахну руком: — Схватам, али сумњам да си у праву. То ми изгледа апсолутно немогуће.

Приметивши да Баренд хоће да га прекине он подиже руку.

— Чекај, саслушај ме. Узмимо да је твоја замисао тачна. Пре-по-

ставимо да је природно стање тог „камена“ течно, а да се тај „организам“ брани — чврстим стањем, то јест да се згушњава кад уочи било какав покрет.

Баренд не издржа.

— Шта ти онда није јасно? — упита мрштећи се.

Конел покуша да га смири:

— Полако, само полако! Хајдемо редом. Шта је ово? - Он пружи руку и дохвати један камен из кутије. — Суштински гледано, ми не знамо шта је то. Формално — ово је део неке целине, одломљено парче нечега. Добро га погледај — потпуно је глатко. — Конел окрете камен са свих страна да би га Баренд боље видео. — Глатко је чак и тамо где га је бургија ломила.

— То само иде у прилог мојој претпоставци — упаде Баренд. — Кад си га одломио, „организам“ се разлио да би покрио повређени део...

Конел одлучно одмахну главом.

— Цек, причаш глупости — прекиде га. — Размисли мало. Ако се маса разлије да покрије повређени део, не може покрити и део који је већ одломљен. А **ово** парче је глатко, тако је било и у тренутку кад сам га откинуо. Али, оставимо то засад по страни.

Пусти јело!

Поново поче да окреће камен. — Овај камен, или шта је већ, нема **никаквих**, бар не видљивих органа којима би могао да осети нечије присуство. Можда може да осети топлоту наших тела, али то напољу није могао — просто зато што смо били у заштитним оделима а она не пропуштају никакво зрачење ни споља ни изнутра. Чак и да нисам имао то одело кад сам први пут угледао масу, морао бих бити веома близу. А ја сам био удаљен најмање педесет метара. Па ипак, чим сам закорачио према тој маси, она више није била течна.

— Значи да те је приметила — рече Баренд задовољно.

Конел га погледа право у очи.

— Добро, али како? — упита оштро.

Баренд погледа прво у камен у Конеловој руци, па у Конела, па опет у камен и најзад слеже раменима.

— Откуд ја знам како? — прогунђа.

— Још нешто — настави Конел. — Та маса не емитује никакве зраке. Кад сам стављао ово одломљено парче у кутију, ниједан инструмент на мом оделу није реаговао. Зато сам га сада и узео без заштитних рукавица. Друго, како се тај „организам“ оформио у условима апсолутно немогућим за живот? Да ли је дошао однекуд из космоса? Треће, је ли то неки паразит или није? И на крају, чиме се храни? На Плутону не може наћи ништа за храну изузев ако не једе површину ове планете. Зато...

Баренд разрогачи очи и лупи се по челу.

— Дабоме да је паразит! — узвикну. — Као паук...

Прекиде га глас из звучника.

— Добро, хоћете ли доћи вас двојица? — чуо се нестрпљиви Мирејев глас. — Докле да вас чекам? Ја...

Баренд притисну дугме и повика:

— Ник, пусти јело и долази што пре у командну кабину! Брзо, најбрже што можеш! Одмах долази!

Конел га је гледао зачуђено.

— Шта ти је одједном? — упита мирно.

Баренд га зграби за рамена и продрма.

— Био си у праву! — узвикну. — Она шиљата стена и јесте брод прве експедиције! Ова маса га је прогутала. Она чека као што паук чека жртву. Дуго може да издржи без хране, али кад се дочепа плена, исцеди га до последње капи. Вероватно је да су и раније долазиле експедиције других раса јер има пуно стена које подсећају на разне свемирске летелице. — Он поново продрма Конела. — Морамо одмах да кренемо или смо пропали!

Хало, Плутон II...

Отвори врата и истрча у ходник. Конел за њим. Изненада, зачу се страшан, нељудски крик. Следише се од страха јер препознаше Мирејев глас. Конел зграби Баренда за руку.

— Погледај тамо!

Баренд погледа за испруженом Конеловом руком. Врата простирије у којој се налазио Мирej нестајала су пред њиховим очима. Сива безоблична маса ваљала се према њима гутајући све пред собом. Баренд се окрену према улазној комори, али оданде је такође продирала сива течна маса. Зграби Конела који је стајао као одузет и нагло га повуче према командној кабини.

— Боже! — повика. — Морамо одмах да узлетимо!

Трчали су дугим ходником што су брже могли. Задихани и уморни најзад су стигли до врата. Баренд их нагло отвори. Призор који су угледали уништио је у њима и последњи зрачак наде. Команда кабина била је преплављена течном густом масом која се ваљала према њима. Окренуше се с намером да се врате, али набујала маса била је већ веома близу њих. Баренд и Конел згледаше се ужаснуто. Маса је прилазила брзо и неумољиво.

*

— Хало, Плутон II! Хало, Плутон II! Зове Земља! Јавите се! Хало Плутон II! Јавите се!

Оператор скиде слушалице и безнадежно одмахну главом. Погледа у директора Истраживачког центра, али га овај није ни приметио. Није ни за тренутак скидао поглед са екрана на коме се видела празна командна кабина Плутона II. У једном моменту учини му се да види неку течност у кабини али одмах затим слика поче да тамни и ускоро сасвим нестаде. Оператер је узалуд покушаво да је поврати.

— Не знам зашто се не јављају — рече очајно. — Чак и ако су напољу морали би да чују позивни сигнал. А сад се и слика изгубила. Шта ли се то догађа с њима?

Нетремице гледајући у потамнели екран, директор рече једва чујно:

— Зови даље. Зови док не успоставиш везу!

Оператер слеже раменима и стави слушалице на главу. Притисну неколико дугмади и посла позивни сигнал. Затим поче да говори гласом у коме се није могао назрети ни трачак наде у успех:

— Хало, Плутон II! Зове Земља! Јавите се! Хало, Плутон II, зове Земља, јавите се! Хало...

Светско првенство у Шпанији
Мундијал 82.

У набрајању учесника предстојећег светског првенства у фудбалу по групама у којима су распоређени стигли смо и до V групе, за нас свакако најзанимљивије. Разлог није тешко докучити јер се и ми у тој групи боримо за пласман на једно од прва два места која воде у завршни део такмичења на Мундијалу 82. Имена наших конкурената (ми смо испод **броја 2)** потребно је уписати у квадратиће испод за то одређених бројева.

АУТОР ВЕ-ТАК	КРАЈ ПРЕДЕО	РУЈА, ЗЛИЈА ОТРОВНИЦА	1	ПРАВАЦ ПРОТИЊАЊА	100m^2	ПРЕ-ВРЕ-ТЕ-НО	ИЗВР-ТАТИ, ОБРТА-ТИ	2	СРЕДСТВА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПИЈАНСТВА
МАШТА-НИЈА / НЕСУГЛАСИЦА									
ГЛУ-ТИЦА КЕТ-РИН					ДОЊИ ДЕО ТЕЛА (МН.) / ЛОЗНИЦА				
ИМЕ ПИСЦА, УЗЕВИ-ЋА				КАТА-НАЦ					
АМЕРИЧ-КИ ГЛУ-МАЦ МАРФИ				НУЛА / ОТРОВ-НИ АЛ-КАЛОИД		"РАДНИЧ-КЕ СПОРТ-СКЕ ИГРЕ" / В.С.			
ПР-ВАК	СВЕТА (ТУР.) / 3				ГЛУМАЦ ОРСОН / ФИЛМС-КА ГЛАТ-НА				
		ЛИСТЕ-КА ПОТ-ВРДА / 3,14							
ЈУНАЧ-КИ СПЕВ			"РУКО-МЕТНИ КЛУБ" / 4			ГЛУМИЦА ГАРДНЕР / ЧИТАЊЕ СЛОВА "ЕТА" КАО И			
ТЕПРША-ТИ ПОД ВЕТ-РОМ									ОДСТУ-ПАЊЕ ОД ПРАВИ-ЛА
"ЕАСТ"		МЕСТО НА КВАР-НЕРУ							
"РАДИ-ЈУС"		ЖЕНСКО ИМЕ / ФР. КИ-ПАР, ЖАН					АНТУН НАЛИС / ГРАД У НИГЕРИ-ЈИ		
ПЛАТА ЗА ДАН РАДА								ПРСТЕ-НАСТА РЛИСТА	
ОСТРВЉЕ КРАЈ НОВЕ ГВИНЕЈЕ				ЕСПА-НА 82	ИСПАНСКИ ВЕРСКИ ПОГЛАВАР				
ГРАД У БЕЛГИ-ЈИ				ОШТЕ-ЋЕЊЕ	НАША ПОП ГРУ-ПА / ВИТОМИР ОД ТИЉА				
"РЕО-МИР"		ВОДЕНА БОДА / РЕКА У ФРАНЦ.							
ПОТ-ПУ-НО							ЛИТИ-ЈУМ / ЗНАК ЗА ПЕР		
ЗНАК ЗА КРАЊ			КОЊ / "ДИ-НАР"			ГРАД У ФРАНЦУС-КОЈ / МЕТАР			
САЗВЕЖ-ЂЕ НА СЕВЕРНОЈ ХЕМИ-СФЕРИ									

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: З, ФРАНЦУСКА, радиограм, узрок, дн, кладушица, тоналитет, комика, Оре, зи, л, чс, н, патке, етат, ии, пх, ља, р, Аро, кт, ЕНГЛЕСКА, Мирослава, Елм, том, н, њ, КУВАЈТ, ешарпа, ар, апанчинам жуљ, пикиник, барака, ћс.

ТРИДЕСЕТ ШЕСТ ПОГЛЕДА НА ПЛАНИНУ ФУЦИ

Генерације које су биле младе пре овог доба транзистора, технике и електронике знале су о Јапану веома мало и све њихово знање можда је могло да се сведе на три ствари: ГЕЈША, САМУРАЈ и ФУЦИЈАМА. Гејша је, наравно, била лепа жена у кимону која стално пије чај и свира на неком чудном инструменту, самурај мушкарац, исто тако у кимону, који вришти и маше мачевима, а Фуцијама планина која се налази на свим разгледницама из Јапана.

Привлачност и егзотика које су носиле ове прве две речи разумљиве су за оне који цене лепоту и воле авантуре, али многима никада није било јасно како се једна планина нашла заједно са њима. Испричаћемо вам ту причу.

ПАЛА С НЕБА?

Пре отприлике шест стотина хиљада година на месту на коме се сада налази планина Фуџи стајале су једна према другој две велике планине, а када је после три стотине хиљада година негде између њих нагло избила лава, од њих је настала једна вулканска планина која је касније добила име Фуџи. Легенде о њеном постанку записане су и у најстаријим јапанским аналима „Кођики"; тврди се да је поред трешњевог цвета Фуџи најчешћи мотив који су обрађивали јапански песници одвајкада.

Са 3776 метара Фуџи је највиша планина у Јапану и била је активни вулкан све до 1707. године када је после њене последње ерупције Токио (тада Едо), удаљен сто километара, био покривен слојем пепела дебелим петнаестак сантиметара. Сада се из њеног кратера тек понекад извије дим који обавија снегом покривени врх облаком дима и тада кажу да се планина Фуџи љути.

Тек када је својим очима види странац успе да схвати зашто су овој планини Јапанци дуго придавали, и још јој придају, натприродне особине. Израсла буквално на равном тлу са тек покојим ониским брежуљком, огромна правилна зарубљена купа планине Фуџи изгледа као див који се издигао из подземља или неки огромни ванземаљски предмет бачен с неба. Када се возом крене од Токија према западу, иде се пругом која између брда вијуга поред самог мора тако да брегови ма колико били ниски дуго заклањају велику планину која се из других предела види и са даљине веће од сто километара. И тек када јој се воз потпуно приближи и изрони из једног од тунела, путник кроз прозор угледа огромну плавичасту планину са белим врхом која као да се напокоја се спрема да прождре воз и све што је у њему.

ГРЕШНИЧЕ, НЕ ПРИЛАЗИ!

У плејади јапанских древних богова шинто религије налази се и Конохана Сакуја Химе, богиња која оличава планину Фуџи и чије се светилиште налази на врху планине поред самог кратера. Ова богиња је родила своју децу у ватри и безболно, а сама у облику облака стално лебди око врха планине Фуџи. Њене невидљиве слуге стално пазе да се неко не приближи храму, а да није чистога срца. Таквог грешника одмах стигне смрт у каменој лавини.

Од давнина су Јапанци сматрали својим светим задатком да се бар једанпут у животу попну на Фуџи, а удружење ходочасника „фуџикоа" броји на милионе људи. Некада је пењање на свету планину било права авантура, па је село из неког удаљеног краја бирало једног свог представника, познатог по издржљивости и безгрешности, који ће у име целог села доспети до врха и поклонити се богињи. На планини су од давнина у правилним размацима подигнуте станице — заклони у којима је за нужду могло и да се преспава, а портљаг (понекад и ходочаснике) носили су за то посебно извежбани волићи из околних села. Јаки ветрови који дувају при врху око кога нема растиња и обло камење на последњих неколико стотина метара, које се често обрушава, представљали су сталну опасност за упорне ходочаснике.

Сада се до више од половине планине иде модерним асфалтираним путем аутобусима који се у пуној сезони, у лето, на стотине, као змија, пењу уз планину возећи радознале туристе. Иако је пре само неколико година камена лавина убила педесетак људи који су се заједно пели и већ приближили врху, Фуџи се више не сматра онако опасном каква је раније била. Сада, у модерном Јапану који носи неславан светски рекорд у броју самоубица, ходочасниче смрт најчешће стиже од сопствене руке. Нису ретки млади људи који због неких разочарења која су доживели дођу на Фуџи и у повратку се убију у једној од шума у њеном подножју.

СЕР РАТЕРФОРД И ЛЕДИ ПАРКЕС

Друга страна фаме око планине Фуџи је ипак лепша. Сви Јапанци и многи странци који су је видели издалека тврде да је то (гледано издалека) најлепша планина на свету. Њен издужени конус, плав и бео при врху представља призор који су опевали многи песници, а нема сликара у јапанској историји који је није насликао бар једном. Али, док се за многе мајсторе кичице тврди да су често премашили лепоту модела, у Јапану никада нико није рекао да је нека слика која представља Фуџи, ма колико лепа, лепша од оригинала.

Чувени сликар Хокусаи, који се родио у осамнаестом веку, насликао је и најпознатију серију слика ове планине која носи име „Тридесет шест погледа на планину Фуџи". Репродукције ових слика и дела других сликара незаобилазан су део асортимана јапанских продавница сувенира, а разгледнице са планином Фуџи могу да се нађу у књижарама и дуванџиницама и на сасвим супротном крају Јапана.

ЛЕПОТИЦА

Некада сматрана божанством, највећа јапанска планина за Јапанце је и даље најлепше и највредније што њихова земља има!

ГОДЗИЛА

Лепоту планине још више истиче околина. У њеном подножју, ногама како Јапанци кажу, налази се пет прекрасних језера, а у близини је и национални парк, полуострво Изу, препуно гејзира и топлих извора. Зато нема страног посетиоца Јапана који нема бар мало времена да посети ова језера и макар ужива у погледу на планину издалека. Први странац уопште који се попео на сам врх планине Фуци био је сер Ратерфорд Алкок премијер Велике Британије који је 1860. године боравио у Јапану. Прва жена, странкиња, била је такође Енглескиња, леди Паркес, жена првог британског посланика на јапанском двору.

Од њих је вероватно у свет стигао назив Фуци јама, како Јапанци понекад кажу, али је ипак тачно и у употреби најчешће име Фуци сан. Сама реч Фуци, кажу, потиче од староседелаца јапанских острва, народа Аину, на чијем језику значи „ватра". Садашњи идеограми којима се пише Фуци значе „богата земља", а било је времена када се писало знацима који значе „бесмртна планина". Многобројна имена којима су се Јапанци удварали овој планини, којој су увек придавали женске особине, могу и да се забораве, али њена лепота, каже сваки очевидац, остаје у сећању врло дуго.

Драган Миленковић

САЈАМ ИДЕЈА

Справа Француза Жоржа Оберана за потпуно аутоматизовано чишћење свиња, и споља и изнутра, као и за транжирање очишћене животиње (300 закланих свиња на час) добила је Гран при на Међународној изложби проналазака у Женеви.

Највећи број проналазака приказаних на изложби везан је за уштеду енергије и употребу нових, јефтинијих материјала. Посе-

тиоце су највише занимале такве ситнице као што је, на пример, двострука штипаљка помоћу које на истом простору може да се простре двоструко више ситног рубља. Био је запажен и уређај за мотоцикле који се приликом судара или превртања у тренутку надува и тиме делимично заштити мотоциклисту од тешких повреда. Несумњиву корист донеће и „ћилим" за каде и базене који смањује могућност да се купач зарази гљивичним обољењем.

Још једна корисна ствар — светлосни сандук који се може поставити у дискотекама. Када бука у простору премаши дозвољен ниво, сандук почиње да одашиље јаке светлосне сигнале. Велико занимање изазвао је и мали апарат који се ставља на уво возача аутомобила. Довољно је да се глава нагне под одређеним углом па да апарат почне да емитује звук који возачу не дозвољава да заспи за управљачем.

Бицикл постаје све савршенији и једноставнији. Један двадесет четворогодишњи Швајцарац изложио је свој модел бицикла: без жица, без ланца и зупчаника. Пренос се на њему остварује системом точкова који се тару један о други. Овом проналаску стручњаци предсказују велику будућност.

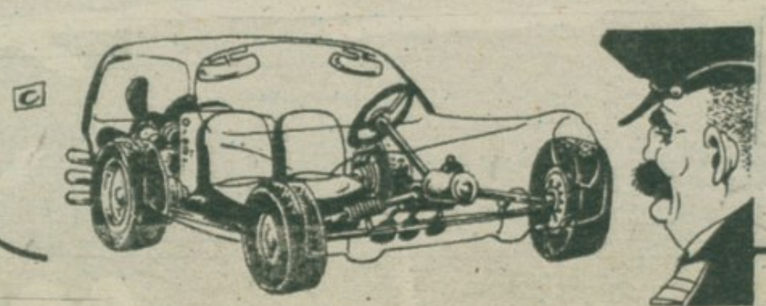
ДА ЖИВИ ПЕВАЊЕ!

Дирекција италијанских железница укинула је недавно наредбу по којој је у возовима било забрањено певање. Ова одлука одушевљено је примљена у земљи белканта. Нов пропис дозвољава и соло и хорско певање у возовима само оно не сме да буде прејако да не би сметало осталим путницима.

„ГОЛИ" АУТОМОБИЛИ

На путевима Америке најједном се пре извесног времена појавило десет путничких аутомобила код којих је школька била од плексигласа. Кроз провидне „зидове" могли су се видети сви системи и механизми који су код обичних возила иначе скривени испод лима. Какав је био циљ тог експеримента није познато, тек после три месеца „голи" аутомобили су ишчезли са ауто-путева јер су изазвали 317 тешких саобраћајних несрећа. Наиме, утврђено је да су возачи који су оваквим аутомобилима долазили у сусрет, губили присебност и способност да управљају својим колима.

ОПОЈНИ МИРИС

Нас двојица смо добри другови али имамо проблем због којег умало нисмо раскинули пријатељство. Он ће ти се можда учинити смијешан, што вјероватно и јесте, али шта ћемо кад смо обојица тврдоглави и ниједан неће да призна да није у праву. Наша свађа почела је око тога шта су етер и хлороформ или тако некако, и за шта се користе. Надамо се да ћеш нам помоћи и рећи нам нешто и о хемијском саставу.

МИЛЕ и ЗВОНКО,
Тузла

Етер или етар је назив за групу органских једињења опште формуле R-O-R. Постоји прост и мешани етар: то су, на пример, диетилетар и етилметилетар. Етар је неутрална, у води тешко растворљива течност, која лако испарава али је постојана према киселинама и алкалијама. Најзначајнији и најпознатији диетилетар, њега обично и називају етар, бистра је, безбојна, лако испарљива и запаљива течност карактеристичног мириса. Кључа на 35,6° а добија се загревањем етил-алкохола са сумпорном киселином. Смеша његове паре је веома експлозивна. Етар се користи као растварач у хемијској индустрији и као наркотичко средство у медицини.

Хлороформ је трихлорметан, алифатични угљоводоник, дериват метана у чијем су молекулу три, од укупно четири водоникова атомима. Као и етар и хлороформ је лако испарљива безбојна течност али сладуњавог мириса. У индустрији се користи као растварач масти, уља, смола, каучука и других материја. Захваљујући томе што паре хлороформа делују опојно, користи се за анестезију у хирургији.

КОЊИЧКИ КЛУБ

Ја бих хтела да ми испуниш једну и највећу жељу и кажеш ми да ли у Београду постоји школа јахања и где се налази?

НАТАША МУЈАГИЋ,
Милентија Поповића 15
Нови Београд

У Београду постоје три коњичка клуба. То су: „Милиционар", Требевичка 12 (телефон 541-975), „Алекса Дундић", Паштровићева 2 (552-367) и „Београд". Паштровићева бб (559-869). Сваки од њих у оквиру клупских активности организује и обуку нових чланова која траје двадесетак часова. У „Алекси Дундићу" се за првих 10 часова обуке плаћа око 500 динара али треба напоменути да је у овом клубу месечно чланарина заиста симболична и износи само 5 динара.

КАШИКА КАО ПРВА ПОМОЋ

Интересује ме зашто нам излази чвороуга кад лупимо главом о нешто?

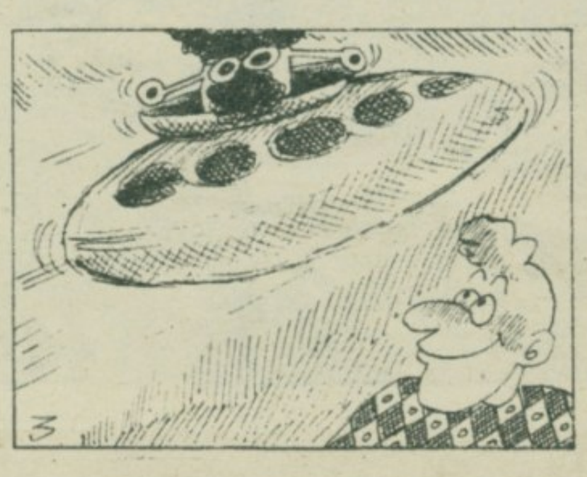
ЗОРАН РАДОВАНОВИЋ,
Смедеревска Паланка

Као и модрица и чвороуга је врста крвног подлива а настаје тако што се крв из крвног суда, најчешће капилара, скупља између покоснице и кости. Најподложнија чворугама је изгледа глава: на њој се појављују и кад ударац није баш нарочито јак. Што се тиче лечења, оно није потребно. Чворуге се повуку и саме: неке после три дана а некима траје и по три недеље. Да би се процес убрзао, добро је стављати хладне облоге. Као прва помоћ добро може да послужи кашика, метална дршка ножа, омањи камен (под условом да није стајао на сунцу).

ЈОШ ЈЕДАН УФО!

Нас четири друга основали смо „УФО-НЛО" клуб. Истина, ми нисмо никакви стручњаци, имамо тек по 14 година, али бисмо желили да се озбиљно бавимо уфологијом. Зато молимо све читаоце „Политикиног забавника" који имају исечке из новина, фотографије и друге материјале да нам их пошаљу.

Наша адреса је: Клуб УФО-НЛО, Костурска 44/I-1, 91000 Скопље.

ДВОЈНИЦЕ У РАДИНОСТИ

Пишем ти већ не знам који пут и надам се да ћеш ми коначно одговорити јер је ријеч о ствари веома значајној за мене. Интересује ме гдје бих могао да купим фрулу и двојнице и по којој цијени? Молим те да ми што прије одговориш.

Д. ПЕТРОВИЋ,
Осијек

У „Музичком магазину", Теразије 12, у Београду имају фрулу и продају је по цени од 497,25 динара. Двојнице немају. Покушај да их пронађеш у некој од продавница „Народне радиности којих, верујемо, има и у твом граду.

СТАРЕШИНА МАНАСТИРА

Веома ме интересује ко је био Петар Варда?

ИЗАБЕЛА ЛАЦКОВИЋ,
Титоград

Године 1237. мађарски краљ Бела IV поклонио је француским калуђерима цистерцитског реда насеља из којих се касније развио Петроварадин. Цистерцити су у њему подигли манастир Белефонс а 1330. почели са дизањем града како би заштитили своје поседе. Век и по касније, старешина цистерцитског манастира, падбискуп Петрус де Варда проширио је град.

По некима Петроварадинска тврђава добила је име по њему.

СВЕТАЧКО ИМЕ

Можете ли да ми одговорите, одакле води порекло моје име?

ГОРДАНА,
Карбин

Гордана је женски облик од Гордан, што долази од грчког светачког имена Гордианос. Накнадно је доведено у везу с нашим придевом горд.

ДОПУЊЕН И СКУПЉИ

Молим те да ми одговориш колико коштају комплети РК 161, РК 4035 и РК 4036 које продаје Радио-клуб „Никола Тесла" у Београду?

МИЉАН КУЗМАНОВИЋ,
Каће Дејановић 12
Нови Сад

У „Николи Тесли" су нам рекли да РК 161 немају. Уместо њега можеш купити РК 162 (то је заправо РК 161 допуњен неким инструментима). Његова цена ће бити између 1400 и 1450 динара. РК 4035 кошта 820 динара а РК 4036, како су нам рекли, уопште не постоји.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Муратов С. Александар, Гагарина, 199 А-27, Харков-80, СССР — 23 године, запослен, сакупља ЛП-плоче, постере, марке, значке, лутке и сувенире, дописивање на руском, српскохрватском и енглеском

Јасмина Поповић, 22320 Инђија, Лењинова 41 — 13 година, навијач Црвене звезде, сакупља значке, марке и хемијске оловке

Радмила Станковић, 21243 Мошорин, Јовановићева 65 — 13 година, воли спорт, сакупља салвете

Ronald Kochberger, 1020 Wien, Engerthstr, 230/11/1/5, Austria — 18 година, воли забавну музику, сакупља фотографије Мерилин Монро, Марлене Дитрих и Грете Гарбо, дописивање на немачком, одговара на свако писмо

Марина Васиљевић, 34000 Крагујевац, ЈНА 84/V/22 — 16 година, обожава Битлсе и жели да упозна што више њихових поклоника

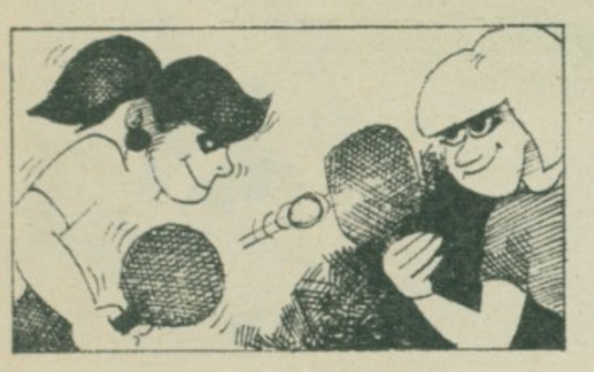
Жаклина Ангеловска, 91000 Скопље, Ул. 818а број 19, насеље Жељезара — 16 година, воли добру музику, прирду и пише песме

Наташа Станковић, 16000 Лесковац, Слободана Пенезића 15/10 — 11 година, воли музику, тренира кошарку, одговара на свако писмо

Томин К. Игор, Харков — 310118, 604 микрораион, проспект 50 лет, ВЛКСМ дом 70 кв. 139, СССР — 21 година, жели преко писама да упозна нашу земљу и у њој стекне пријатеље

СУСРЕТ НА ТАКМИЧЕЊУ

На стонотениском такмичењу које је одржано 6. и 7. фебруара у Лесковцу упознала сам Марину

Сретеновић из Лазаревца. На жалост, нисмо разменile адресе па те зато и молим да објавиш моје писмо пошто бих хтела да јој се јавим.

ИВАНА ДЕДИЋ,
Вељка Влаховића б.б.
18230 Сокобања

ТРЕЋИ У МОНТЕВИДЕУ

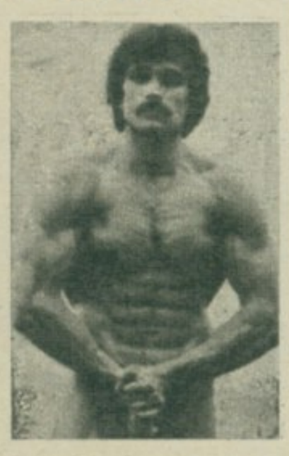
Које године је Југославија први пут учествовала на светском фудбалском првенству?

Читалац из Београда

У организацији ФИФЕ одржано је 1930. године у уругвајском граду Монтевидеу прво светско првенство у фудбалу. На њему је учествовала и наша репрезентација и успела да се пласира на треће место. Био је то први већи међународни успех наших фудбалера.

„СУПЕР СИСТЕМ РАЗВОЈА ТЕЛА“

„Супер систем развоја тела“ је брошура аутора Ненада Бркића (на слици) првака Југославије у BODY BUILDINGU, који вам препоручује: „Ако желите да развијете и обликујете тело, да добијете атлетску фигуру, ова брошура ће вам помоћи у томе. Она садржи основне тајне тренинга и исхране шампиона, које гарантују успех у развоју тела.“ Цена брошуре је 130 динара. Наручите, плаћате поузећем, на адресу: **„BODY BUILDING“ P. P. 118, 54000 ОСИЈЕК**

БИМАСК

ЗА НЕГУ ЛИЦА И ТЕЛА

ПРЕПАРАТИМА ОД ЛЕКОВИТОГ БИЉА И ПРИРОДНИХ САСТОЈАКА из приручника „БИМАСК“ одстранићете многе недостатке коже лица и тела, масне косе, ослободићете се сувишних килограма (целулита), знојења ногу, и побољшаћете сан...
Уз приручник добићете и паковање „БИМАСКА“ оригиналног препарата од ЛЕКОВИТОГ БИЉА који са успехом отклања: сувишну масноћу лица, проширене поре, митесере, бубуљице, акне, упале, црвенило коже, флеке, ожиљке од бубуљица; изглађује боре, чини кожу еластичном, свежом и здравом. Стручну анализу „БИМАСКА“ обавио је Завод за здравствену заштиту СР Србије и издао ДОЗВОЛУ ЗА УПОТРЕБУ. Цена 200 динара. Пишите — послаћемо одмах. Плаћате поштару (иностранство такође). Адреса: „БИМАСК“, пошт. фах 34, 11081 ЗЕМУН 1.

ШКОЛА ГИТАРЕ

1. Акорди — 2. Теорија — 3. Мелодије 130 динара.
Плаћате поштару
Васиљевић Милун
пост рестант
11001 Београд

ĐAČKO DOBA-SPOMENAR

poštan. fah 38-157
BEOGRAD 11061

POKLON!
- **nalepnica**
- **značka**

- **64 stranice**
- **32 ilustracije**
- **u boji**
- **postojan povez**
- **naslovna strana zlatotisak**

to je:
đački ilustrovani
SPOMENAR
za samo ***110*** *din.*

NARUDŽBENICA
SPOMENAR u količini od ___ kom

ime i prezime

ulica i broj

broj pošte i mesto *plaćate poštaru*

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

В.д. директора НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:
Ђорђе Радишић (председник), Драгослав Антић, Добривоје Арсић, Драгомир Вуксановић, Неда Живковић, Радомир Животић, Олга Јанковић, Живорад Љубичић, Војислав Марјановић, др Иван Николић, Петар Петровић, Снежана Стаменковић (потпредседник), Јелисавета Суруџић, Невзад Худаверди.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

WALT DISNEY

МИКИ

АВ! АВ!

НЕ, ПЛУТОНЕ! НЕ МОЖЕШ СА МНОМ НА ЏОГИНГ!

ТИ БИ ОДУСТАО ЧИМ БИ СРЕО ПР-ВУ ЉУПКУ „ДА-МУ"!

ЗДРАВО, МИНИ!

ВЕЋ ОДАВНО СЕ И ЈА СПРЕМАМ ЗА ЏОГИНГ!

МОГУ ЛИ С ТОБОМ?

НАРАВНО!

САМО ДА СЕ ПРЕСВУЧЕМ!

ПОЖУРИ, МИНИ! НЕ МОГУ ВИШЕ ДА ТРЧИМ У МЕСТУ!

ЕВО, ДОЛАЗИМ!

Copyright © 1980 Walt Disney Productions World Rights Reserved.

7-6

ХЕЈ! А ШТА ЋЕ ТИ ТЕ РОЛШУЕ?

ДА МЕ ВУЧЕШ КАД СЕ УМОРИМ!

?